

DEL III

<i>I – Tillämpning av EG:s konkurrensregler i medlemsstaterna</i>	2
1. Utvecklingen i medlemsstaterna	2
1.1. Ändringar av den nationella konkurrenslagstiftningen.....	2
Belgien	2
Tjeckien.....	4
Danmark.....	5
Tyskland.....	6
Estland.....	7
Grekland.....	8
Spanien.....	8
Frankrike	9
Irland	12
Italien.....	12
Cypern	12
Lettland.....	13
Litauen.....	14
Luxemburg	17
Ungern.....	18
Malta.....	19
Nederländerna	22
Österrike	23
Polen.....	23
Portugal	27
Slovenien.....	27
Slovakien.....	27
Finland.....	30
Sverige.....	31
Storbritannien	32
1.2. De nationella konkurrensmyndigheternas tillämpning av EG:s konkurrensregler.....	34
Danmark	34
Tyskland.....	34
Spanien.....	36
Frankrike	38
Irland	41
Nederländerna	42
Sverige.....	44
2. Nationella domstolars tillämpning av EG:s konkurrensregler	47
Belgien	47
Danmark.....	51
Tyskland.....	51
Spanien.....	57
Frankrike	59
Nederländerna	61
Sverige.....	64
Storbritannien	65

Del III - Tillämpning av konkurrensreglerna i medlemsstaterna

Detta kapitel är en sammanställning av bidrag från konkurrensmyndigheterna i medlemsstaterna. Mer detaljerad information om dessa myndigheters verksamhet finns i de nationella rapporter som de flesta av dem utarbetar.

I – Tillämpning av EG:s konkurrensregler i medlemsstaterna

1. Utvecklingen i medlemsstaterna

1.1. Ändringar av den nationella konkurrenslagstiftningen

Belgien

Den 25 april antogs en kunglig förordning om ändring av lagen om skydd för ekonomisk konkurrens, samordnad den 1 juli 1999 (*Moniteur belge*, den 3 maj 2004, s. 36537). Syftet med förordningen är att anpassa lagens bestämmelser till rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget¹. Ett antal ändringar av den nationella lagstiftningen gjordes genom ovannämnda kungliga förordning². Den kungliga förordningen trädde i kraft den 1 maj 2004 samtidigt som rådets förordning (EG) nr 1/2003.

Sammanfattning av de ändringar som gjorts genom den kungliga förordningen av den 25 april 2004 om ändring av lagen om skydd för ekonomisk konkurrens, samordnad den 1 juli 1999.

Före ändringen föreskrevs det i **artikel 50** i lagen att bara konkurrensverket kunde vidarebefordra dokument och information till Europeiska kommissionen och till de andra nationella konkurrensmyndigheterna.

För att uppfylla villkoren i artikel 11 (samarbete mellan kommissionen och medlemsstaternas konkurrensmyndigheter) och artikel 12 (informationsutbyte, även utbyte av konfidentiella uppgifter) i förordningen, utvidgar den kungliga förordningen dessa befogenheter till att omfatta även organet *Corps des rapporteurs* och konkurrensrådet.

Artikel 18a hade ursprungligen följande lydelse: "Ledamöterna av konkurrensrådet har tystnadsplikt och de får inte för någon person eller myndighet röja sådan konfidentiell information de inhämtat i samband med fullgörandet av sina uppgifter, utom i det fallet att de skall vittna inför domstol". Denna bestämmelse stred mot artikel 11 i förordning nr 1/2003, som ålägger konkurrensrådet i dess egenskap av konkurrensmyndighet att lämna konfidentiell information till Europeiska kommissionen. Artikel 18a skulle också åsidosättas av artikel 12 i förordning 1/2003, som tillåter att konkurrensmyndigheterna utbyter konfidentiell information.

Innan **artikel 31** i lagen ändrades genom den kungliga förordningen av den 25 april 2004 möjliggjorde den att konkurrensrådet kunde konstatera att ingen överträdelse i form av en begränsande åtgärd hade begåtts. Europeiska kommissionen har ensam behörighet att göra ett

1 Nedan kallad "förordning 1/2003".

2 Enligt artikel 1 i lagen av den 20 juli 1987 om genomförande av de förordningar och direktiv som antagits i enlighet med artikel 87 i fördraget om upprättande av Europeiska ekonomiska gemenskapen (*Moniteur belge*, den 24 september 1987) får kungen, "med stöd av en kunglig förordning som varit föremål för överläggningar inom ministerrådet, vidta nödvändiga åtgärder för att fullgöra de skyldigheter som följer av de förordningar och direktiv som antagits i enlighet med artikel 87 (numera artikel 83) i EG-fördraget ... Sådana åtgärder kan omfatta ändring eller ogiltigförklaring av gällande bestämmelser i lagar som stiftats av parlamentet".

sådant konstaterande i EG:s konkurrenslagstiftning. Därför måste denna bestämmelse ändras så att den bara får tillämpas på nationell konkurrenslagstiftning. I artikel 5 sista stycket i förordning 1/2003 föreskrivs följande: ”Om de på grundval av de uppgifter som de förfogar över finner att villkoren för ett förbud inte är uppfyllda, får de även besluta om att det inte finns skäl för dem att ingripa”. Artikel 31 måste således också ändras för att tillåta konkurrensrådet att vad EG:s konkurrenslagstiftning beträffar konstatera att det inte hade någon anledning att vidta åtgärder.

I *artikel 23* i lagen föreskrevs det att lokaler får förseglas för högst 48 timmar. Denna bestämmelse är inte i linje med kommissionens befogenheter enligt artikel 20 i förordningen, som föreskriver att lokaler får förseglas så länge inspektionen pågår.

I den kungliga förordningen av den 25 april 2004 föreskrivs följande: "Vid tillämpningen av artikel 35 (*Medlemsstaternas utseende av konkurrensmyndigheter*) i förordning nr 1/2003 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget skall med ”konkurrensmyndighet” avses konkurrensrådet, *Corps des rapporteurs* och konkurrensverket, som var och en skall utöva sin verksamhet enligt de befogenheter de ges i denna lag".

Införande av ett program för förmånlig behandling och riktlinjer för böter som skall åläggas för överträdelse av lagen om skydd för ekonomisk konkurrens, samordnad den 1 juli 1999

Den 30 april 2004 offentliggjordes i *Moniteur belge* ett gemensamt meddelande från konkurrensrådet och *Corps des rapporteurs* om befrielse från och nedsättning av böter i kartellärenden.

Enligt meddelandet kan företag som vill dra sig ur ett olagligt avtal och samarbeta aktivt för att avveckla detta avtal beviljas befrielse från eller nedsättning av böter på vissa villkor.

För att vara berättigat till befrielse från böter måste företaget uppfylla följande villkor:

- 1) Vara det första som lägger fram bevis som gör det möjligt för konkurrensrådet att konstatera en överträdelse av artikel 81 i EG-fördraget och/eller artikel 2 i lagen om skydd för ekonomisk konkurrens som påverkar belgiskt territorium.
- 2) Ställa sig till förfogande för ett fortlöpande och fullständigt samarbete med de belgiska myndigheterna under hela förfarandet och förse dem med allt bevismaterial om den misstänkta överträdelsen som kommer i dess besittning eller som det har tillgång till. Det måste dessutom särskilt stå till deras förfogande för att snabbt bidra till klargöranden om de faktiska omständigheterna i fråga.
- 3) Upphöra med sitt deltagande i den misstänkta olagliga verksamheten senast då det skickar sin begäran om befrielse från böter till konkurrensrådet.
- 4) Det får inte ha försökt tvinga andra företag att delta i överträdelsen.

Dessutom får de belgiska konkurrensmyndigheterna vid tidpunkten för översändandet inte ha tillräcklig information och tillräckliga bevis för att konstatera en överträdelse av artikel 81 i EG-fördraget och/eller artikel 2 i lagen i samband med den påstådda kartellen. Alla dessa fem villkor måste vara uppfyllda.

För att företaget skall vara berättigat till en nedsättning av böterna måste det uppfylla följande villkor:

- 1) Lägga fram bevis för den misstänkta överträdelsen som ger ett betydande mervärde i förhållande till det bevismaterial som de belgiska konkurrensmyndigheterna redan har i sin besittning.

2) Upphöra med sitt deltagande i den misstänkta olagliga verksamheten senast då det lämnar in sin ansökan om nedsättning av böter till konkurrensrådet.

3) Ställa sig till förfogande för ett fortlöpande och fullständigt samarbete med de belgiska myndigheterna under hela förfarandet och förse dem med allt bevismaterial om den misstänkta överträdelsen som kommer i dess besittning eller som det har tillgång till. Det måste dessutom särskilt stå till deras förfogande för att snabbt bidra till klargöranden om de faktiska omständigheterna i fråga.

Samtliga dessa villkor måste vara uppfyllda.

Det första företaget som uppfyller villkoren kommer att beviljas en nedsättning på mellan 30 % och 50 %. Det andra företaget som uppfyller dessa tre villkor kommer att beviljas en nedsättning på mellan 20 % och 30 %. Övriga företag som uppfyller villkoren kommer att beviljas en nedsättning på mellan 5 % och 20 %.

För att kunna beviljas både befrielse från och nedsättning av böter får det företag som har avslöjat den kartell det deltagit i och bevisat existensen av, inte bestrida de fakta det lägger fram i sin ansökan.

Konkurrensrådet utarbetade också riktlinjer för böter som kan åläggas ett företag för överträdelse av lagen om skydd för ekonomisk konkurrens, samordnad den 1 juli 1999. Riktlinjerna offentliggjordes också i Moniteur belge den 30 april 2004.

Tjeckien

De nationella konkurrensreglerna i Tjeckien fastställs i lag nr 143/2001 Coll. om skydd för konkurrensen. År 2004 ändrades denna lag med verkan från den 2 juni 2004 genom lag nr 340/2004 Coll., som framför allt skulle garantera förverkligandet av principerna i EU:s moderniserade konkurrenslagstiftning efter den 1 maj 2004 och göra det möjligt för den tjeckiska konkurrensmyndigheten (nedan kallad ”myndigheten”) att delta i den decentraliserade tillämpningen av EG:s konkurrenslagstiftning inom ramen för det Europeiska konkurrensnätverket. Förutom detta var syftet med ändringen också att stärka den tjeckiska konkurrenslagstiftningens förenlighet med EG:s gällande konkurrensregler och beakta de ändringar av gemenskapslagstiftningen som ägt rum sedan konkurrenslagen antogs 2001. En närmare beskrivning av de nya bestämmelser som infördes i den tjeckiska konkurrenslagstiftningen 2004 följer nedan.

År 2004 utarbetade myndigheten också ett utkast till en annan ändring av lagen om skydd för konkurrens, som godkändes av regeringen i januari 2005. Syftet med ändringsförslaget är att garantera att den tjeckiska konkurrenslagstiftningen fortsätter att närma sig gemenskapslagstiftningen, särskilt i samband med antagandet av rådets förordning nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer. Det föreslås också att gemenskapens gruppundantag skall införlivas direkt i den tjeckiska konkurrenslagstiftningen så att dessa gruppundantag i Tjeckien också skulle tillämpas på avtal som inte påverkar handeln men omfattas av förbudet enligt de nationella konkurrensreglerna. Förslaget till ändring av lagen om skydd för konkurrensen kommer att diskuteras av det tjeckiska parlamentet under 2005.

Lag nr 484/2004 Coll., som antogs på grundval av ett initiativ som togs av en ledamot av det tjeckiska parlamentets deputeradekammare, ändrade lagen om skydd för konkurrensen i fråga om dess tillämpning på tillverkningen av jordbruksprodukter och handeln med dessa. I det andra förslaget till ändring av konkurrenslagen, som utarbetades av myndigheten 2004, slopas

dessa bestämmelser, som inte har tillämpats med hänsyn till att de saknar rättslig och faktisk giltighet.

Sammanfattning av de nya bestämmelserna

Ändringen av lagen om skydd för konkurrensen genom lag nr 340/2004 Coll., utarbetad av myndigheten, trädde i kraft den 2 juni 2004 och omfattar framför allt följande ändringar av den tjeckiska konkurrenslagstiftningen:

- Myndigheten ges befogenheter att tillämpa artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget i enlighet med rådets förordning nr 1/2003, och regler ges för sådana förfaranden inför myndigheten.
- Ett effektivt samarbete garanteras mellan myndigheten å ena sidan och Europeiska kommissionen och nationella konkurrensmyndigheter i EU:s medlemsstater å andra sidan inom ramen för det Europeiska konkurrensnätverket, vilket också innefattar att myndigheten skall bistå Europeiska kommissionen i dess undersökningar på tjeckiskt territorium.
- Regler fastställs för att beviljas domstolstillstånd för att genomföra undersökningar i andra lokaler än affärslokaler.
- Det tidigare systemet för anmälan av avtal som snedvrider konkurrensen ersätts av direkt tillämplighet av bestämmelserna om undantag från förbudet mot avtal. På samma sätt som enligt EU-lagstiftningen behöver företag inte längre begära att myndigheten fattar ett beslut om undantag som ett led i ett administrativt förfarande, utan om deras avtal uppfyller de villkor för ett undantag som föreskrivs i lagen om skydd för konkurrensen undantas de automatiskt. De villkor som anges i lagen är desamma som de villkor som Europeiska kommissionen tillämpar.
- De största marknadsandelarna för så kallade *de minimis*-avtal ökas till nivån 10 % i fråga om horisontella avtal och 15 % i fråga om vertikala avtal (tröskelvärdena var ursprungligen 5 % respektive 10 %).
- Förfarandet med ett så kallat icke-ingripandebesked i samband med avtal och missbruk av en dominerande ställning avskaffas.
- Ett nytt rättsinstrument i linje med rådets förordning nr 1/2003 införs i form av beslut genom vilka åtaganden som ingås av dem som deltar i förfarandet blir bindande. Ett sådant åtagandebeslut gör det möjligt att avsluta förfarandet och att avhjälpa konkurrensproblem utan att något beslut behöver utfärdas om förekomsten av ett förbjudet avtal eller ett missbruk av en dominerande ställning. En sådan möjlighet finns dock inte om ett förbjudet avtal redan genomförts och det resulterat i eller kunde ha resulterat i en betydande skada för konkurrensen.
- Definitionen på ett missbruk av en dominerande ställning i form av vägran att bevilja tillgång till så kallade väsentliga anläggningar görs mer exakt och det nya är att den omfattar inte bara fall där överföringsnät och infrastrukturer ägs utan också där de kontrolleras på ett annat sätt av ett dominerande företag.
- Tröskelvärdena för anmälan av företagskoncentrationer ändras så att det lokala sambandet stärks mellan det tjeckiska territoriet och de koncentrationer som skall anmälas.
- Tidsfrister för att föreslå korrigerande åtgärder i koncentrationsärenden införs och tidsfristerna förlängs för att utfärda beslut i fråga om företagskoncentrationer där korrigerande åtgärder föreslås.

Danmark

Den 17 december 2004 antog det danska parlamentet en ändring av den danska konkurrenslagen. Ändringen, som trädde i kraft den 1 februari 2005, har två syften. Genom ändringen anpassas de danska konkurrensreglerna till förordning nr 1/2003, och substansstestet för fastställande av företagskoncentrationer anpassas till förordning nr 139/2004. Dessutom förbättrar ändringen det danska konkurrensrådets möjligheter att effektivt tillämpa lagens bestämmelser.

Sammanfattning av de nya bestämmelserna

Offentliggörande av beslut

Genom ändringen blir det tillåtet att offentliggöra beslut där böter ådöms eller avtalas i samband med överträdelser av konkurrenslagen.

Åtaganden

Rådet har befogenhet att ta emot åtaganden från företag som skall lindra rådets betänkligheter i samband med konkurrensbegränsande avtal eller missbruk av en dominerande ställning, dvs. paragraf 6.1 eller 11.1 i lagen eller artiklarna 81 eller 82 i EG-fördraget. Rådet kan göra dessa åtaganden bindande för företagen i fråga. Om åtagandena är bindande kan rådet utfärda förelägganden för att se till att de fullgörs.

Övriga frågor

Skyldigheten att anmäla konkurrensbegränsande avtal till rådet avskaffas. I fortsättningen skall företagen själva bedöma om deras avtal är lagliga. Det är fortfarande möjligt att anmäla avtal till rådet för att få ett individuellt undantag, men rådet kan låta bli att beakta en sådan anmälan om det bedömer att avtalet väsentligt kan påverka handeln mellan medlemsstater.

Rådet ges möjlighet att handlägga ärenden och utfärda sina beslut på engelska om parterna begär detta.

Rådet ges befogenheter att ålägga ett dominerande företag att lägga fram sina allmänna affärsvillkor för konkurrensmyndigheten om vissa villkor uppfylls. Ett motiverat klagomål måste väckas av en konkurrent, särskilda omständigheter måste råda på marknaden och på grund av dessa särskilda omständigheter måste konkurrensmyndigheten ha ett behov av att få bättre kännedom om hur företaget fastställer sina priser, rabatter osv.

Ett nytt test för att bedöma om en effektiv konkurrens hindras avsevärt införs i bestämmelserna om kontroll av företagskoncentrationer för att anpassa lagen till den nya EG-förordningen. En koncentration kan således förbjudas även om den inte skapar eller stärker en dominerande ställning.

Antalet ledamöter i appellationsdomstolen för konkurrensärenden ökas från tre till fem.

Tyskland

Den 26 maj 2004 beslutade förbundsregeringen ändra lagen om förbud mot konkurrensbegränsningar (*Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen, (GWB)*). Syftet med ändringen är att anpassa tysk rätt till europeisk rätt, särskilt till förordning nr 1/2003. Regeringens lagförslag genomgick den tredje och sista behandlingen i Bundestag den 11 mars 2005. Enligt planerna skall lagen antas i mitten av 2005. Lagförslaget har ännu inte antagits av förbundsrådet (*Bundesrat*).

Också i tysk lagstiftning skall lagen ersätta det nuvarande systemet med anmälan och godkännande av konkurrensbegränsande avtal med ett lagstadgat undantagssystem. För att uppnå en vittgående enhetlighet inom konkurrenslagstiftningen omfattar de nya reglerna också horisontella och vertikala avtal som inte påverkar handeln mellan medlemsstater. Harmoniseringen kommer att omfatta en bestämmelse om att den högsta bötesnivån för särskilt konkurrensbegränsande karteller kan uppgå till 10 % av omsättningen för respektive företag. Bara i undantagsfall kommer särskilda arrangemang i tysk konkurrenslagstiftning att bibehållas. Vad gäller kontrollen av missbruk i form av ensidigt konkurrensbegränsande beteende bibehålls ett fåtal beprövade och testade bestämmelser i tysk lagstiftning som saknar motsvarighet i artikel 82 i EG-fördraget. Dessutom kommer Bundeskartellamt och de regionala kartellmyndigheterna att ges mer omfattande befogenheter med EU-lagstiftningen som förebild. Civilrättsliga sanktioner för brott mot antitrustlagstiftningen kommer också att förbättras i enlighet med EG-domstolens dom i målet Courage. Den allmänna frågan om möjligheten att tillåta försvar genom ansvarsförskjutning får domarkåren avgöra. Det görs dock klart att om invändningen tillåts ligger hela bevisbördan hos den svarande (dvs. kartellmedlemmen).

På området för kontroll av företagskoncentrationer planeras ändringar i de grundläggande kriterierna för interimistiskt rättsskydd i händelse av klagomål från tredje part mot godkända koncentrationer. Dessutom kommer trösklarna för koncentrationer mellan tidningsförlag att höjas och utrymmet vidgas för samarbete och gemensamma företag mellan dem under vissa förutsättningar.

Estland

Ändringarna av konkurrenslagen trädde i kraft den 1 augusti 2004 och gäller främst genomförandet av förordning nr 1/2003 samt förbättringar av förfarandereglerna.

Det estniska konkurrensverket ansvarar för tillämpningen av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget och bistår vid behov kommissionen i enlighet med förordning nr 1/2003. Förvaltningsdomstolen i Tallinn är den nationella myndighet som har behörighet att godkänna kommissionens inspektioner enligt artiklarna 20 och 21 i förordning nr 1/2003. Det estniska konkurrensverket utsågs till ansvarig konkurrensmyndighet enligt artikel 35 i förordning nr 1/2003. I förfaranden för tillämpning av artiklarna 81 och 82 kan domstolarna begära att det estniska konkurrensverket inkommer med synpunkter i egenskap av offentlig sakkunnig (*amicus curiae*).

Vad förfarandereglerna beträffar undersöks verksamhet som orsakar missbruk av en dominerande ställning eller underlåtenhet att fullgöra skyldigheter i samband med koncentrationer genom ett överträdelseförfarande. Om den skyldige redan tidigare har bestraffats för samma handling på grund av en överträdelse, skall ett sådant "återfall i brott" bli föremål för straffrättsliga åtgärder. Överträdelser av konkurrenslagstiftningen i samband med konkurrensbegränsande avtal, beslut eller metoder undersöks fortfarande som brott enligt strafflagen och straffprocesslagen. Bötesnivån för konkurrensrelaterade överträdelser höjdes till 500 000 estniska kronor.

Straffprocessförfarandet ändrades också genom att befrielse från böter infördes. Numera kan åklagarmyndigheten avsluta ett straffrättsligt förfarande mot en person som misstänks eller anklagas för ett brott med dennes medgivande om den misstänkte eller anklagade har gjort det avsevärt lättare att fastställa fakta beträffande ett bevis på en straffbar gärning som är viktigt

med hänsyn till allmänintresset i förfarandet och om det hade varit uteslutet eller särskilt komplicerat att upptäcka gärningen och samla in bevis utan denna hjälp.

Grekland

Det förekom ingen utveckling på lagstiftningsområdet under året. Den grekiska konkurrensmyndigheten skickade rekommendationer till det ansvariga ministeriet, utvecklingsministeriet, om ändring av lag nr 703/77 för att beakta ikraftträdandet av förordning nr 1/2003. Myndighetens rekommendationer gäller främst antagandet av förfaranden i linje med förordning nr 1/2003. Den lag som utarbetats innehåller också bestämmelser som skall stärka den grekiska konkurrensmyndigheten. Lagförslaget har varit föremål för samråd hos arbetsmarknadens parter och det har anmälts till Europeiska kommissionen. Lagförslaget lades fram för det grekiska parlamentet i maj 2005.

Spanien

Den viktigaste lagstiftningsverksamheten på det konkurrenspolitiska området under 2004 var följande:

Den kungliga förordningen 2295/2004 av den 10 december 2004 om tillämpning av gemenskapens konkurrensregler i Spanien offentliggjordes i Spaniens officiella tidning av den 23 december 2004. Förordningen 2295/2004 anpassar den tidigare, numera upphävda, kungliga förordningen 295/1998 av den 27 februari 1998 på detta område, som nu har upphävts, till gemenskapens nya lagstiftningsram på konkurrensområdet som fastställs i förordning nr 1/2003 och förordning nr 139/2004.

Inom ramen för konkurrenslagen 16/1989 ger denna nya kungliga förordning de statliga konkurrensmyndigheterna de befogenheter och skyldigheter som har sin grund i gemenskapslagstiftningen, bland annat uppdraget att samarbeta med kommissionen, med de nationella domstolarna och de nationella konkurrensmyndigheterna i andra medlemsstater. I konkurrenslagen avgränsas också befogenheterna för de tjänstemän eller ombud som ansvarar för att utföra inspektioner i Spanien, fastställs det system som är tillämpligt på tystnadsplikten och på konfidentiell information med avseende på de åtgärder som har sin grund i genomförandet av denna kungliga förordning, föreskrivs om samarbete med domstolarna och fastställs de förfaranderegler som kommer att styra de nationella myndigheternas tillämpning av gemenskapsreglerna. Förslaget till kunglig förordning lämnades till offentligt samråd via konkurrensverkets webbplats.

En vitbok om en reform av det spanska konkurrenssystemet utarbetades 2004 och presenterades offentligt av andre vice premiärministern och ekonomi- och finansministern den 20 januari 2005. Vitboken är ett diskussionsunderlag som skall sätta igång en översyn av lagstiftningsramen och den institutionella ramen på konkurrensområdet i Spanien för att garantera att de bästa instrumenten och den bästa strukturen finns på plats för att skydda en effektiv konkurrens på marknaderna av omtanke om socialt välbefinnande och effektiv resursfördelning. I vitboken föreslås olika reformåtgärder som påverkar den institutionella ramen för den spanska konkurrensmyndigheten. Dessa åtgärder skall ge denna myndighet större självständighet, påskynda de rättsliga tillsynsförfarandena, möjliggöra samordning med tillsynsmyndigheter för olika branscher och eventuellt göra det möjligt för domstolarna att direkt tillämpa nationella konkurrensregler. Efter det offentliga samrådet kommer arbetet

med att utarbeta en ny konkurrenslag att påbörjas, och därmed kommer de nödvändiga ändringarna att göras i det spanska reglerings- och domstolssystemet.

Frankrike

Det viktiga arbete med att modernisera lagstiftningen som inleddes förra året har resulterat i två föreskrifter som regeringen antog i början respektive slutet av 2004 med stöd av genomförandelagstiftning som godkänts av parlamentet. Genom dessa föreskrifter ändras flera bestämmelser i volym IV i handelslagen och de utgör ett nytt, avgörande steg i den process mot ökad harmonisering som började 1992, och de gör det möjligt för de franska konkurrensmyndigheterna att direkt genomföra förfarandet i föreskrifterna för tillämpning av artiklarna 81 och 82. Sedan förordning (EG) nr 1/2003 trädde i kraft har denna möjlighet blivit en skyldighet och nationella förfaranden har anpassats för att möjliggöra en fullständig tillämpning av gemenskapslagstiftningen.

Genom den första ändringen, som ingick i föreskrift 204-274 av den 25 mars 2004 om förenkling av lagstiftningen (offentliggjord i *Journal Officiel de la République Française* av den 27 mars) infördes ett snabbare förfarande vid konkurrensrådet för hörande av ärenden under ett visst tröskelvärde. Arrangemangen är desamma som i kommissionens tillkännagivande om avtal av mindre betydelse.

Den andra ändringen av lagstiftningen, som trädde i kraft genom föreskrift 2004-1173 av den 4 november 2004 (offentliggjord i *Journal Officiel de la République Française* av den 5 november 2004), gjorde det möjligt att ändra alla de bestämmelser i handelslagen som berördes av reformen av gemenskapens antitrustbestämmelser. Den franska lagstiftningen om konkurrensbegränsande förfaranden, som redan ligger väldigt nära det direkta tillämpliga system för beviljande av undantag som infördes genom förordning 1/2003, hade setts över tidigare år 2001, när hänsyn togs till den förutsebara utvecklingen på gemenskapsnivå och flera viktiga innovationer gjordes, t.ex. införandet av system för förmånlig behandling av samma slag som kommissionen tillämpar eller anpassningen av de högsta böterna för konkurrensbegränsande metoder till gemenskapens normer. De nya förfarandereglernas förenlighet med de nya gemenskapsbestämmelserna fullbordas därmed genom denna andra reform. Dessutom omfattar föreskriften de nya befogenheter som direkt överförts till de nationella myndigheterna för att garantera instrumentens enhetlighet och säkerhet beträffande rättsläget när de genomförs. I början av 2005 kommer den att ersättas av förordningar som förklarar förfarandereglerna, särskilt i fråga om överföring av domar som avkunnats enligt artiklarna 81 och 82.

Bestämmelsen om effekt av mindre betydelse

Denna bestämmelse ingår i en ny artikel (L. 464-6-1) i handelslagen. Tröskeln för konkurrensbegränsningar av mindre betydelse grundar sig direkt på det gällande gemenskapssystemet. Därför avvisas förfaranden vid horisontella begränsningar mellan företag som har mindre än 10 % av marknaden och vertikala begränsningar mellan företag som har mindre än 15 % av föregående och efterföljande marknadsled. Beslutet om att lägga ner ärendet grundar sig på en brist på väsentlig påverkan; därför måste det motiveras och det kan ogiltigförklaras eller ändras på framställan till appellationsdomstolen i Paris. Beslutet skall grunda sig på en undersökning av fakta och skälen för beslutet skall ges. Bestämmelsen gör det möjligt att förenkla undersökningen av flera ”små” ärenden och den kommer att bidra till att minska antalet ärenden som väntar på att behandlas av konkurrensrådet.

Reform för att anpassa handelslagen till förordning nr 1/2003

Den föreskrift som antagits med stöd av genomförandelagen av den 18 mars 2004 kompletterar konkurrensrådets beslutsbefogenheter genom att ges befogenheter att acceptera åtaganden och ålägga böter. Föreskriften klargör förfarandena för internationellt samarbete mellan konkurrensmyndigheter och förbättrar skyddet för affärshemligheter. Preskriptionstiderna anpassas och förfarandet som gör det möjligt för domstolar att konsultera konkurrensrådet utvidgas till "gemenskapssfären", och domstolar som handlägger konkurrensfrågor ges möjlighet att specialisera sig. I föreskriften anges dessutom de förfaranden som utredare skall iakttä genom att den innehåller de nya utredningsbefogenheter som finns i förordning nr 1/2003.

Inspektioner

Genom föreskriften av den 4 november 2004 ändrades lagstiftningen om utredningsbefogenheter på två sätt. För det första kan ekonomiministern bemyndiga tjänstemän från en annan myndighet i unionen som begär handräckning enligt artikel 22.1 i förordning nr 1/2003 att åtfölja de franska utredarna om de kan vara till konkret hjälp i utredningen. För det andra ändrades bestämmelserna om inspektionsförfarandet, som omfattar både åtgärder som beordrats av de franska myndigheterna och bistående av kommissionen om företaget motsätter sig inspektionen, med hänsyn till de nya bestämmelserna om skyldigheten att bistå vid inspektionen. Det har gjorts tre ändringar. I den första ändringen föreskrivs det att sigill skall användas medan inspektionen pågår för att hindra att bevis försvinner. Den andra ändringen innebär att den polis som hjälper till med inspektionen får delta aktivt i denna. Genom den tredje och sista ändringen ges också kommissionens tjänstemän möjlighet att bekanta sig med dokument som beslagtogs av nationella utredare.

Amicus Curiae-förfarande

Vad gäller samarbete med domstolar innebär en direkt tillämpning av förordningens bestämmelser på amicus curiae-förfarandet att den nuvarande franska lagstiftningen inte behöver ändras i någon betydande utsträckning. Det nya instrumentet kompletterar emellertid de bestämmelser i handelslagen som tillämpas när domstolar konsulterar konkurrensrådet för att man skall kunna beakta de fall där nationella bestämmelser och gemenskapsbestämmelser tillämpas parallellt. Utan att det förfarande som föreskrivs i artikel 15 i förordningen hindrar detta kan domstolarna nu inhämta konkurrensrådets mening inte bara när de tillämpar nationell konkurrenslagstiftning utan också i fall där förfaranden inleds enligt artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget.

Utbyte av information

När det gäller utbyte av information gjorde handelslagstiftningen det redan tidigare möjligt för konkurrensrådet att överföra information till andra konkurrensmyndigheter, men det föreskrevs inte uttryckligen någon skyldighet att lämna information till kommissionen. Föreskriften kompletterar handelslagen i detta avseende. I föreskriften görs en tydlig skillnad mellan utbyte av information som omfattas av förordning nr 1/2003 och det utbyte som omfattas av övriga samarbetsbestämmelser, särskilt samarbete med myndigheterna i tredje land, som kan vara förknippat med ett villkor om ömsesidighet vilket inte är fallet inom det europeiska konkurrensnätverket.

Tillgång till handlingar

Vad gäller bestämmelserna om tillgång till handlingar harmoniserar föreskriften av den 4 november det franska systemet för skydd för affärshemligheter med gemenskapsbestämmelserna samtidigt som kraven i ett kontradiktoriskt förfarande uppfylls.

Handelslagen, som tidigare behandlade alla parter lika i enlighet med det rättsliga förfarandet, gör det numera möjligt att skilja mellan de klagande och de anklagade företagen: De anklagade företagen har omfattande garantier som är förknippade med rätten till försvar medan de klagande kan förvägras information som innehåller affärshemligheter för att undvika att information avslöjas eller missbrukas på marknaden.

Utsedda konkurrensmyndigheter

Genom reformen fastställs också regler som gör det möjligt för de behöriga myndigheterna att tillämpa gemenskapens konkurrenslagstiftning i den mening som avses i artikel 35 i förordning nr 1/2003. Även om förordningen ger nationella konkurrensmyndigheter och deras tjänstemän befogenheter som är specifika för gemenskapen, särskilt i fråga om undersökningar, ges medlemsstaterna uppgiften att utse de myndigheter och tjänstemän de vill ge befogenheterna i fråga. I Frankrike hade det generella ansvaret för att tillämpa artiklarna 81 och 82 med stöd av handelslagen redan anförtrots konkurrensrådet och ekonomiministern samt de tjänstemän som bemyndigats av denne (generaldirektoratet för konkurrens, konsumentfrågor och bedrägerikontroll, DGCCRF). Därför var det överflödigt att utse ytterligare myndigheter genom lagstiftning. De tidigare bestämmelserna gällde dock endast de befogenheter som överförts genom volym IV i handelslagen. De har kompletterats med en hänvisning till förordning nr 1/2003 för att skapa en klar och tydlig rättslig grund för parallell tillämpning av de nya befogenheter som föreskrivs i gemenskapslagstiftningen.

Påföljder

Revideringen av handelslagen kompletterar konkurrensrådets besluts- och sanktionsbefogenheter genom att konkurrensrådet ges två nya befogenheter i enlighet med förordning nr 1/2003. Konkurrensrådet kan nu acceptera åtaganden och ålägga böter om de inte fullgörs. Det kan också förelägga viten som är lika stora som de som föreskrivs i förordningen. Dessa befogenheter att förelägga viten kan emellertid bara tillämpas för att tvinga ett företag att upphöra med en överträdelse eller iaktta ett föreläggande. Det var inte nödvändigt att införliva kommissionens befogenheter att föreskriva böter för att tvinga företag att underkasta sig inspektioner, eftersom handelslagen redan innehåller straffrättsliga bestämmelser som skall användas då en undersökning hindras.

Övriga frågor

Flera andra förfarandebestämmelser har ändrats för att slutföra anpassningen till förordning nr 1/2003. Reformen harmoniserar således de nationella bestämmelserna och gemenskapsbestämmelserna om preskriptionstiden för brott för att möjliggöra en fullständig tillämpning av samarbetsmekanismerna mellan kommissionen och konkurrensrådet. Preskriptionstiden för överträdelser av konkurrensreglerna (såväl gemenskapens regler som nationella regler) har förlängts från tre till fem år och grunderna för att avbryta den nationella preskriptionstiden omfattar kommissionens eller de behöriga nationella myndigheternas undersökningar av samma ärende. Genom harmoniseringen undanröjs alla hinder för den önskvärda fördelningen av ärenden mellan konkurrensrådet och kommissionen när förordningens bestämmelser om att skjuta upp eller avsluta ett förfarande tillämpas. Av samma orsak har konkurrensrådets befogenheter att skjuta upp eller avsluta ett förfarande ökat i den nationella lagstiftningen för att man skall kunna ta hänsyn till att en annan nationell myndighet handlägger ett ärende samtidigt eller att kommissionen tagit itu med ett ärende.

Inom ramen för reformen utvidgades den redan befintliga möjligheten att hänskjuta en rättstvist om tillämpningen av de nationella konkurrensbestämmelserna till vissa

specialiserade domstolar till att även omfatta artiklarna 81 och 82. Denna bestämmelse om specialiserade befogenheter har inget direkt samband med den egentliga anpassningen av den franska lagstiftningen utan speglar principerna om konsekvens och konvergens i artikel 3 i förordning nr 1/2003. En statsrådsförordning om genomförandet av denna bestämmelse skall utfärdas under 2005.

Irland

Inga betydande ändringar har gjorts i den nationella irländska konkurrenslagstiftningen. För att ge verkan åt bestämmelserna i förordning nr 1/2003 antogs emellertid år 2004 en förordning (Statutory Instrument (S.I.) 195, 2004), nedan kallad "Laginstrumentet").

Laginstrumentet – utsedda konkurrensmyndigheter

Genom laginstrumentet utses alla domstolar utom den särskilda brottmålsdomstolen till domstolar enligt artikel 5 i förordning nr 1/2003, konkurrensverket utses till att fullgöra de uppgifter som anges i kapitel IV, V, VII, VIII och IX i förordningen medan konkurrensverket, åklagarämbetet och domstolarna eller domstolsorganen utses till att fullgöra de uppgifter som anges i artiklarna 11.1, 11.5, 27.2 och 28.2 i förordningen.

I laginstrumentet bibehålls tillämpningen av konkurrenslagstiftningen oförändrad sådan den var innan förordningen trädde i kraft:

- Konkurrensverket ansvarar för undersökningen av konkurrensärenden.
- Konkurrensverket kan väcka civilrättslig talan och konkurrensverket och/eller åklagarämbetet kan väcka åtal i konkurrensärenden av straffrättslig natur.
- Bara domstolar kan besluta om en överträdelse av nationell lagstiftning eller EG-fördraget ägt rum.

Italien

Inga ändringar av den italienska konkurrenslagstiftningen gjordes under 2004.

Cypern

Kommissionen för skydd för konkurrensen är ett självständigt förvaltningsorgan som inrättades 1990 med stöd av lagen om skydd för konkurrensen (nedan "lagen"). Sedan dess har kommissionen för skydd för konkurrensen ansvarat för undersökningar och beslutsfattande i ärenden som gällt konkurrensskydd. Genom antagandet av lagen om kontroll av företagskoncentrationer 22(I)/99 har kommissionen för skydd för konkurrensen också fått befogenheter att undersöka företagskoncentrationer och att besluta om koncentrationen i fråga skall godkännas, förkastas eller godkännas på vissa villkor.

Mot bakgrund av förordning nr 1/2003 reformerades den nationella lagstiftningen under 2004 för att anpassas till sistnämnda förordning. Kommissionen för skydd för konkurrensen utsågs till konkurrensmyndighet med ansvar för tillämpningen av artiklarna 81 och 82 på ett sådant sätt att bestämmelserna i förordningen faktiskt följs. Den nya lagstiftningen innehåller bestämmelser som ger kommissionen för skydd för konkurrensen större befogenheter, t.ex. de utökade befogenheterna att undersöka både affärslokaler och andra lokaler.

Det centrala inslaget i ändringarna är avskaffandet av det nationella anmälningssystemet för företag som vill ha ett icke-ingripandebesked eller ett individuellt undantag, och därför är avtal som uppfyller villkoren i avsnitt 5.1 i lag 207/89 (som motsvarar artikel 81.3) giltiga och verkställbara utan administrativt beslut. Programmet för befrielse från eller nedsättning av böter i kartellärenden, som trädde i kraft den 1 februari 2003, blir en del av den nationella lagstiftningen genom den nya lagstiftningen. I programmet anges grunden för policyn för förmånlig behandling i situationer där ett företag som ingår i en olaglig kartell i enlighet med paragraf 4 i lag 207/89 kan beviljas total befrielse från böter eller få dem nedsatta.

Dessutom kommer högsta domstolen mot bakgrund av artikel 15 i förordning nr 1/2003 att utfärda en processuell ordning för att ta hänsyn till bestämmelserna i artikel 15.3 och därmed göra det möjligt för kommissionen för skydd för konkurrensen att lämna skriftliga eller muntliga yttranden till de nationella domstolarna om frågor som gäller tillämpningen av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget.

Lettland

För att garantera en decentraliserad tillämpning av EU:s konkurrenslagstiftning och bistånd till Europeiska kommissionen och till andra konkurrensmyndigheter i medlemsstaterna vid undersökningar enligt artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget gjordes följande viktiga ändringar i konkurrenslagen under 2004:

- Konkurrensrådet i Lettland gavs befogenheter att tillämpa EU:s konkurrenslagstiftning.
- Det lettiska konkurrensrådets undersökningsbefogenheter utökades.
- Rättsliga bestämmelser infördes som skall tillämpas på undersökning och beivrande av överträdelse av EU:s konkurrenslagstiftning.
- Tillfälliga arrangemang, som kan tillämpas om det finns bevis för en eventuell överträdelse av EU:s konkurrenslagstiftning, och om en fortsatt överträdelse skulle kunna orsaka betydande och oåterkallelig skada för konkurrensen.
- Ett stödförfarande, som garanteras av det lettiska konkurrensrådet och som gäller undersökningar som genomförs av Europeiska kommissionen eller av andra konkurrensmyndigheter i EU:s medlemsstater.
- Ett exaktare förfarande för anmälningar och undersökningar av företagskoncentrationer mellan marknadsaktörer.

Saeima (Lettlands parlament) antog lagen om ändring av konkurrenslagen den 22 april 2004 och den trädde i kraft den 1 maj 2004. Under 2004 antog den lettiska regeringen flera förordningar som stödjer en effektiv verksamhet inom konkurrensrådet.

Programmet för förmånlig behandling

År 2004 antogs regeringsförordning nr 862 om förfaranden för beräkning av böter för överträdelse som anges i 11 § första stycket och 13 § i konkurrenslagen (dvs. om förbjudna avtal mellan marknadsaktörer och förbud mot missbruk av en dominerande ställning). I förordningen föreskrivs också om programmet för gynnsam behandling, dvs. att ett företag som deltar i ett horisontellt kartellavtal kan befrias från böter eller få dem nedsatta alltefter sitt samarbete med konkurrensrådet.

En fullständig befrielse från böter kan beviljas en marknadsaktör som först lägger fram bevis för konkurrensrådet, om denna marknadsaktör inte har varit initiativtagare till det förbjudna

avtalet i fråga eller inte har haft en avgörande roll i den förbjudna verksamheten och inte har tvingat andra marknadsaktörer att delta i den förbjudna verksamheten. Böter kan nedsättas med 49 % om initiativtagaren till en överträdelse, som haft en ledande roll i den förbjudna verksamheten, lägger fram avgörande bevis på att en överträdelse ägt rum.

Inspektioner

En av de viktiga ändringarna i lagen om ändring av konkurrenslagen är att byrån för konkurrensrådet fått utökade befogenheter att genomföra undersökningar. Som komplettering till befintliga undersökningsbefogenheter har byrån fått nya befogenheter. Nu kan byrån på grundval av ett domstolsbeslut och i polisens närvaro utan förhandsanmälan ta sig in i lokaler, fordon, lägenheter, lokaler ej avsedda för boende, byggnader och andra fastigheter som tillhör marknadsaktörer, deras anställda och andra personer och öppna dem och lagringsplatser inuti dem för att inspektera varor och dokument som förvaras där och tillhör marknadsaktörer och deras anställda.

Amicus Curiae-förfarande

En domstol som har mottagit ett skadeståndsanspråk och inlett ett förfarande med anledning av en eventuell överträdelse av EU:s konkurrenslagstiftning är skyldig att översända en kopia av skadeståndsanspråket till det lettiska konkurrensrådet och senare översända ett duplikat eller en kopia av domen till konkurrensrådet och Europeiska kommissionen. Denna skyldighet har tagits med i konkurrenslagen för att främja konkurrensrådets amicus curiae-förfarande och underlätta Europeiska kommissionens övervakning av hur EU:s konkurrenslagstiftning genomförs i medlemsstaterna.

Tillgång till handlingarna

Företag som misstänks för en konkurrensöverträdelse ges tillgång till handlingarna efter det att de tar emot en anmälan från det lettiska konkurrensrådet om att den information som samlats in i samband med undersökningen är tillräcklig för att det lettiska konkurrensrådet skall kunna fatta ett beslut. Om bevismaterialet innehåller affärshemligheter är det inte tillgängligt för andra personer.

Utsedda konkurrensmyndigheter

Det lettiska konkurrensrådet har utsetts till den konkurrensmyndighet som skall tillämpa artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget.

Påföljder

Konkurrenslagen föreskriver en möjlighet att nedsätta böter eller bevilja fullständig befrielse från böter vid vissa överträdelser av artikel 81 i EG-fördraget, om företaget i fråga samarbetar med konkurrensrådet.

Litauen

När Litauen anslöt sig till Europeiska unionen och EU:s konkurrensregler moderniserades krävde i synnerhet antagandet av förordning nr 1/2003 och förordning nr 139/2004 att relevanta ändringar gjordes i den litauiska konkurrenslagen. För att underlätta tillämpningen av EU:s nya konkurrensregler efter Litauens anslutning var det nödvändigt att skapa lämpliga förutsättningar, främst genom att ändra 1999 års konkurrenslag och civilprocesslagen. Därför

godkände parlamentet den 15 april 2004 lagen om ändring av lagen om konkurrenslagen³, som trädde i kraft den 1 maj 2004.

Ändringen av konkurrenslagen, som trädde i kraft den 1 maj 2004, hade främst till syfte att anpassa den litauiska lagstiftningen till EU:s regelverk. Detta syfte nämns uttryckligen i paragraf 1.3 i konkurrenslagen, enligt vilken syftet med lagen är att harmonisera den litauiska lagstiftning som reglerar konkurrensförhållanden med motsvarande EU-lagstiftning. Samma paragraf 1 kompletterades med ett nytt fjärde stycke i vilket det hänvisas till den bilaga som innehåller förordning nr 1/2003, som genomförs genom konkurrenslagen.

Dessutom kompletterades konkurrenslagen med ett nytt kapitel VII – ”Tillämpning av EU:s konkurrensregler”. I artikel 47.1 i detta kapitel föreskrivs det att ”Konkurrensrådet skall vara den institution som bemyndigats att tillämpa EU:s konkurrensregler; enligt EU:s konkurrenslagstiftning är det den nationella konkurrensmyndigheten som skall se till att dessa regler efterlevs”. Denna bestämmelse utvidgar konkurrensrådets behörighetsområde genom att den garanterar en samtidig tillämpning av artiklarna 81 och 82 och konkurrenslagen.

Begränsade avtal (artikel 81)

Systemet med förhandsanmälan och individuella undantag avseende avtal mellan företag har avskaffats. Avtal som uppfyller de fastställda villkoren och förutsättningarna för gruppundantag skall gälla från och med det ögonblick då avtalet ingås (ab initio) utan något förhandsbeslut från konkurrensrådet. I händelse av oenighet om huruvida avtalet uppfyller de fastställda villkoren och förutsättningarna för ett undantag är det den part i avtalet som drar nytta av undantaget som skall bevisa att villkoren och förutsättningarna uppfylls. Om konkurrensrådet försöker visa att avtalet utgör en överträdelse måste det bevisa sitt påstående. Detta innebar att möjligheten för företag att vända sig till konkurrensrådet för att få ett individuellt undantag och deras skyldighet att lämna information om ett avtal som ingåtts på villkor som berättigar till ett gruppundantag ströks ur lagen.

Koncentrationskontroll

Flera nya viktiga bestämmelser har införts i avsnittet om företagskoncentrationer. För det första har tidsfristen för att lämna in anmälan blivit mindre strikt. Man har avskaffat kravet på att företag som deltar i företagskoncentrationen skall lämna in en anmälan inom sju dagar efter den första åtgärden i samband med företagskoncentrationen och kravet på att företagskoncentrationen skall avbrytas efter den första åtgärden till dess att konkurrensrådet fattat beslut om att företagskoncentrationen får fortsätta. Enligt den nuvarande lagen och före genomförandet av företagskoncentrationen har företag som deltar i en företagskoncentration rätt att avgöra när de anmäler denna till konkurrensrådet. I samband med denna ändring har påföljderna för att inte inom utsatt tid anmäla företagskoncentrationen också avskaffats.

Den tidsfrist på fyra månader inom vilken konkurrensrådet skall fatta ett slutligt beslut har också lindrats, dvs. den kan förlängas med en månad på motiverad begäran av den person som anmäler företagskoncentrationen. Detta kan vara särskilt viktigt i vissa mer komplicerade ärenden där konkurrensrådet avser att godkänna företagskoncentrationen men ställer vissa villkor och ålägger vissa skyldigheter.

³ Lag nr IX-2126 av den 15 april 2004 om ändring av den litauiska konkurrenslagen, om upphävande av lagen om kontroll av statligt stöd till företag och om ändring av 1 § i den litauiska civilprocesslagen.

För det andra föreskrivs det i lagen att de berörda företagen måste betala en avgift fastställd av regeringen för inlämnande och undersökning av anmälan en företagskoncentration.

För det tredje har dominstestet vid bedömning av en företagskoncentration ersatts av kriteriet betydande hinder för konkurrensen. För att en företagskoncentration skall förklaras icke-tillåten är det tillräckligt att ett enda av kriterierna uppfylls, dvs. antingen att en dominerande ställning skapas eller stärks eller att konkurrensen begränsas avsevärt.

För det fjärde ger lagens nya lydelse konkurrensrådet ytterligare rätt att ålägga ett företag att lämna in en anmälan om det finns en risk för att företagskoncentrationen kommer att skapa eller stärka en dominerande ställning eller avsevärt begränsa konkurrensen, även om de tröskelvärden för omsättning som fastställs i lagen inte överskrids. Detta nya förfarande har införts mot bakgrund av tidigare erfarenheter, som visat att företagskoncentrationer på vissa marknader (särskilt tjänstemarknader) kunnat genomföras utan att anmälas till konkurrensrådet därför att tröskelvärdet för omsättning inte uppnåts trots att en dominerande ställning skapats eller stärkts. Detta nya förfarande kan dock tillämpas bara om mindre än tolv månader förflutit sedan företagskoncentrationen genomfördes.

Påföljder

Systemet med påföljder har setts över i enlighet med de principer för åläggande av påföljder som Europeiska kommissionen tillämpar. De högsta böter som konkurrensrådet kan ålägga företag har höjts till 10 procent av bruttointkomsterna under det föregående räkenskapsåret. Böter kan åläggas för förbjudna avtal, missbruk av dominerande ställning, genomförande av en företagskoncentration som omfattas av anmälningsplikten utan konkurrensrådets tillstånd, fortsatt genomförande av en företagskoncentration under avbrottsperioden samt överträdelse av villkor eller skyldigheter som konkurrensrådet fastställt i samband med företagskoncentrationen. I enlighet med den nya bestämmelsen i konkurrenslagen godkändes förfarandet för fastställande av bötesbelopp genom regeringens resolution nr 1591 av den 6 december 2004.

Utredningsarbetet

Enligt de nya bestämmelser som tagits in i konkurrenslagen måste konkurrensrådet slutföra undersökningen av de ansökningar som gäller begränsande metoder inte inom 14 dagar som tidigare utan inom 30 dagar från det att ansökan lämnats in. Inom samma tidsfrist skall konkurrensrådet fatta beslut om huruvida den skall inleda en undersökning. Tidsfristen för att slutföra undersökningen har förlängts till fem månader, med en möjlighet att varje gång förlänga tidsfristen med ytterligare tre månader. Om det inte finns några bevis till stöd för misstanken att lagen har överträtts kan konkurrensrådet vägra inleda en undersökning.

En annan viktig ändring gäller möjligheten att avsluta en undersökning. Enligt de nya bestämmelserna i konkurrenslagen kan undersökningen avslutas inte bara när det konstateras att lagen inte överträtts utan också när åtgärderna inte avsevärt skadat de intressen som skyddas av lagen och det företag som misstänks för överträdelsen frivilligt upphör med åtgärderna och inför konkurrensrådet gör ett skriftligt åtagande om att inte vidta sådana åtgärder. Sådana åtaganden skall vara bindande för de berörda företagen. Om åtagandena inte fullgörs kan företaget i fråga åläggas böter på högst fem procent av den genomsnittliga dagliga omsättningen under föregående räkenskapsår. Böterna åläggs för varje dag då överträdelsen begås (eller fortsätter).

I enlighet med förordning nr 1/2003 infördes en ny bestämmelse om tillgripande av tvångsåtgärder. I bestämmelsen fastställs att tillgripandet av tvångsåtgärder i samband med inspektioner som utförs av Europeiska kommissionen måste godkännas på förhand av den regionala förvaltningsdomstolen i Vilnius.

Eftersom de nationella domstolarna i enlighet med förordning nr 1/2003 tilldelats både rätten och skyldigheten att tillämpa artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget reglerar konkurrenslagen de specifika inslagen i det rättsliga förfarandet i samband med konkurrensärenden. Därför har civilprocesslagen kompletterats med en bestämmelse om att konkurrensärenden skall undersökas i enlighet med bestämmelserna i civilprocesslagen bortsett från de undantag som stadgas i konkurrenslagen. Efter att ha mottagit en stämningsansökan som gäller tillämpningen av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget skall domstolen underrätta Europeiska kommissionen och konkurrensrådet. Europeiska kommissionen och konkurrensrådet kan på eget initiativ lämna synpunkter på tillämpningen av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget, lägga fram förklaringar och bevis och delta i undersökningen av dessa samt översända framställningar och ansökningar.

I den nya 50 § i konkurrenslagen föreskrivs det att företag vilkas berättigade intressen har kränkts av åtgärder som strider mot artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget eller av andra begränsande metoder skall ha rätt att väcka talan vid den regionala domstolen i Vilnius för att få de olagliga åtgärderna att upphöra och få ersättning för den skada de åsamkats. Den regionala domstolen i Vilnius har ensamrätt att undersöka ärenden som gäller ersättning för skada som orsakats av begränsande metoder som nämns ovan.

Luxemburg

Genom en lag om konkurrens av den 17 maj 2004 ändrade Luxemburg sin lagstiftning i två viktiga avseenden:

- Genom lagen infördes i den luxemburgska lagstiftningen ett förbud mot olagliga avtal och missbruk av en dominerande ställning på samma villkor som i artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget (med undantag för hänvisningar till effekterna av sådana metoder på handeln inom gemenskapen).
- Genom lagen ändrades den institutionella strukturen i Luxemburg med beaktande av kraven i förordning nr 172003 genom att en självständig förvaltningsmyndighet på konkurrensområdet, konkurrensrådet, inrättades. Konkurrensrådets uppgift är att övervaka tillämpningen av konkurrenslagstiftningen, både den nationella lagstiftningen och gemenskapslagstiftningen. Konkurrensrådet skall avgöra om en överträdelse av konkurrensreglerna ägt rum och bötfälla dem som gjort sig skyldiga till överträdelserna och ålägga dem skyldigheter.

Konkurrensrådet bistås av konkurrensinspektoratet, som inte är direkt beroende av konkurrensrådet utan är en tjänst som är knuten till ekonomiministerns (numera ekonomi- och utrikeshandelsministerns) portfölj. Konkurrensinspektoratet genomför utredningar och undersökningar både i ärenden som omfattas av luxemburgsk lagstiftning och i ärenden som omfattas av gemenskapslagstiftning.

De båda organens befogenheter och förfaranden grundar sig främst på förordning nr 1/2003:

- Konkurrensinspektoratet har omfattande utredningsbefogenheter: det kan inhämta upplysningar, ta emot uttalanden, inspektera och genomsöka affärslokaler och andra

lokaler och beslagta handlingar (domstols tillstånd krävs för genomsökningar och beslagtagande av handlingar) samt utse sakkunniga.

- Ordföranden för konkurrensrådet kan beordra interimistiska åtgärder.
- Olika påföljder kan föreskrivas: vilka tvångsåtgärder som helst som står i proportion till den misstänkta överträdelsen och är nödvändiga för att effektivt få överträdelsen att upphöra, böter, viten.
- Konkurrensrådet kan tillämpa ett program för nedsättning av eller befrielse från böter
- Konkurrensrådet kan göra de åtaganden företagen erbjuder bindande.
- Skydd för affärshemligheter och konfidentiell information: En begäran som gäller detta kan riktas till ordföranden för konkurrensrådet.
- Ledamöterna av konkurrensrådet och konkurrensinspektoratet och de sakkunniga som utsetts av konkurrensinspektoratet har tystnadsplikt.
- De berörda parterna garanteras rätt till försvar: Meddelande om invändningar från konkurrensinspektoratet, tillgång till handlingar, hörande som ordnas av konkurrensrådet innan ett beslut fattas, överklagande av beslut till förvaltningsdomstolen.
- Konkurrensrådet och konkurrensinspektoratet måste samarbeta med Europeiska kommissionen och konkurrensmyndigheterna i medlemsstaterna i syfte att utbyta information eller handlingar.
- Konkurrensrådet och konkurrensinspektoratet bistår Europeiska kommissionen vid tillämpningen av förordning nr 1/2003 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget och förordning nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer.
- Konkurrensinspektoratet samarbetar med nationella domstolar.

De båda konkurrensmyndigheterna inrättades slutgiltigt först vid utgången av oktober 2004, då deras ledamöter utnämndes.

Ungern

Ordföranden för den ungerska konkurrensmyndigheten (Gazdasági Versenyhivatal – GVH) och ordföranden för konkurrensrådet vid GVH utfärdade två meddelanden i december 2003 som båda trädde i kraft den 1 januari 2004. De båda meddelandena är följande:

Meddelande 2/2003 om metoden för fastställande av böter i antitrustärenden

Genom detta meddelande blir GVH:s metod för beräkning av böter offentlig och öppen. Denna metod skiljer sig i flera avseenden från den som beskrivs i gemenskapens riktlinjer för metoden för fastställande av böter. Till skillnad från gemenskapens riktlinjer finns det inga på förhand fastställda bötesbelopp för vissa nivåer eller typer av överträdelser utan metoden bygger på ett förfarande i två faser. I den första fasen förknippas poängen med vissa kännetecken för överträdelsen som därefter ligger till grund för fastställandet av basbeloppet för böter. Faktorer som överträdelsens allvar (inklusive hot mot konkurrensen och överträdelsens effekter på marknaden), inställningen till överträdelsen (dvs. aktiv eller passiv), vem som skall tillskrivas överträdelsen osv. beaktas på en hundrapoängsskala. I den andra fasen av beräkningen beaktas vissa justerande faktorer, t.ex. hur länge överträdelsen varat och om den har upprepats. Om det kan fastställas hur stor vinst överträdelsen gett upphov till skall vinstbeloppet multipliceras med tre. Denna produkt ligger därefter till grund för fortsatta beräkningar. Resultatet av denna beräkning får inte överstiga den lagstadgade

högsta nivån på 10 % av företagets nettoomsättning under det föregående räkenskapsåret, och böterna kan också nedsättas om ärendet kommer i fråga för en förmånlig behandling.

Meddelande 3/2003 om tillämpning av en policy för nedsättning av böter

GVH utarbetade sitt system för nedsättning av böter helt i överensstämmelse med gemenskapens program för nedsättning av eller befrielse från böter. De viktigaste inslagen i den ungerska policyn för nedsättning av böter motsvarar huvudpunkterna i gemenskapens tillkännagivande.

Två ungerska gruppundantagsförordningar reviderades på grundval av den skyldighet att tillnärma lagstiftningen som skrivits in i Europaavtalet, eftersom gemenskapens gruppundantagsförordningar, som legat till grund för de ursprungliga ungerska gruppundantagsförordningarna, också hade ändrats. De båda förordningarna är följande:

- Regeringens förordning 18/2004. (II. 13.) Korm. om undantag från förbudet mot begränsning av konkurrensen för vissa grupper av försäkringsavtal.
- Regeringens förordning 19/2004 (II. 13.) om undantag från förbudet mot begränsning av konkurrensen för vissa kategorier av vertikala avtal inom motorfordonssektorn.

De båda nya ungerska gruppundantagsförordningarna motsvarar i stort sett de relevanta EG-förordningarna.

När Ungern anslöt sig till EU förlorade 2002 års lag nr X om utfärdande av associationsrådets beslut nr 1/2002 som ersätter associationsrådets beslut nr 2/96 om genomförande av de konkurrensregler som antagits enligt artikel 62.3 i Europaavtalet om en association mellan republiken Ungern å ena sidan och Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater å andra sidan sin betydelse och därför upphävdes den med verkan från den 1 maj 2004.

2003 års lag nr XXXI om ändring av den ungerska konkurrenslagen på grund av anslutningen trädde i kraft den 1 maj 2004. Bestämmelserna i lagen är enbart fokuserade på införandet av regler som är väsentliga för den ungerska konkurrensmyndigheten och de nationella domstolarna när de tillämpar gemenskapens konkurrenslagstiftning för att de med gott resultat skall kunna sköta de uppgifter som har sin grund i gemenskapens bestämmelser.

Malta

Efter det att Malta anslutit sig till Europeiska unionen den 1 maj 2004 gjordes flera ändringar i konkurrenslagen (kapitel 379, maltesisk lagstiftning). Ändringarna innebär främst att den maltesiska konkurrensmyndigheten (*Office for Fair Competition*) bemyndigas att undersöka misstänkta överträdelser av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget och ger kommissionen för rättvisa handelsvillkor (*Office for Fair Trading*) befogenheter att tillämpa EG:s konkurrensregler tillsammans med den nationella konkurrenslagstiftningen när konkurrensbegränsande metoder påverkar handeln mellan medlemsstater. Genom 2004 års lag nr III som trädde i kraft den 1 maj 2004 bringades konkurrenslagen i överensstämmelse med förordning nr 1/2003. De viktigaste ändringarna är följande:

Tolkning

I 2 § i konkurrenslagen fastställs den rättsliga tolkningen av vissa nyckelord och nyckeluttryck som används i lagen. En del av definitionerna har ändrats för att de skall motsvara den decentraliserade undersökning och den tillämpning av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget som verkställs av konkurrensmyndigheten respektive kommissionen för rättvisa

handelsvillkor. En del av de viktigaste ändringarna nämns nedan, och den ändrade delen har understrukits och kursiverats:

- Med ”relevant marknad” avses produktmarknaden antingen inom Malta eller avgränsad till ett visst område eller en viss ort på Malta, eller utanför Malta, oavsett om den är avgränsad till en viss period eller årstid.
- Med ”begränsande metod” avses ett avtal mellan företag, ett beslut av en företagssammanslutning eller ett samordnat förfarande som är förbjudet enligt 5 § i denna lag eller enligt artikel 81 i EG-fördraget, och ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning som är förbjudet enligt 9 § i denna lag eller enligt artikel 82 i EG-fördraget.

Dessutom har nya definitioner fogats till 2 § i lagen för följande begrepp: EG-fördraget, Europeiska kommissionen, medlemsstater och nationell konkurrensmyndighet.

Ändring av materiella bestämmelser (5 och 9 §)

5 § första stycket i lagen, som förbjuder

”alla avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden mellan företag som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen inom Malta eller en del av Malta ...”,

innehåller numera två nya stycken, 5 och 6, som genomför artikel 3 i förordning nr 1/2003. De nya styckena har följande lydelse:

”5. Artikel 81 i EG-fördraget skall också gälla när avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar eller samordnade förfaranden avsevärt påverkar handeln mellan Malta och en eller flera medlemsstater.

6. Tillämpningsområdet för första, andra och tredje stycket skall inte anses omfatta förbud mot sådana avtal, beslut av företagssammanslutningar eller samordnade förfaranden som kan påverka handeln mellan medlemsstater men som inte begränsar konkurrensen enligt artikel 81.1 i fördraget, eller som uppfyller villkoren i artikel 81.3 i fördraget eller som omfattas av en förordning om tillämpning av artikel 81.3 i fördraget.”

9 § i lagen, som tidigare endast förbjöd missbruk av en dominerande ställning inom Malta eller en del av Malta, omfattar numera också ett nytt femte stycke, i vilket föreskrivs följande:

”Artikel 82 i EG-fördraget skall också gälla när ett företags missbruk av en dominerande ställning kan påverka handeln mellan Malta och en eller flera medlemsstater”.

Ändring av förfarandebestämmelser

7 § (om individuella undantag) och 10 § (om icke-ingripandebesked) har strukits. Därför måste företagen numera själva bedöma om de uppfyller villkoren för undantag i artikel 5.3.

Det företag eller den företagssammanslutning som åberopar att bestämmelserna i 5 § tredje stycket i lagen är uppfyllda skall ha bevisbördan för att villkoren i det stycket är uppfyllda (5 § fjärde stycket).

Utökning av undersökningsbefogenheterna (artikel 12)

Ändringarna av 12 § första stycket har utvidgat befogenheterna för direktören för konkurrensmyndigheten att inleda undersökningar. Med stöd av detta lagrum kan undersökningar genomföras

- på direktörens eget initiativ, eller
- på begäran av ministern med ansvar för handelsfrågor, eller
- på grundval av ett rimligt påstående om överträdelse av lagens bestämmelser som en klagande anfört skriftligen, eller
- *på begäran av en utsedd nationell konkurrensmyndighet, en medlemsstat eller Europeiska kommissionen.*

I 12A § första stycket fastställs direktörens befogenheter att efter avslutad undersökning utfärda ett motiverat beslut om att det är fråga om en överträdelse enligt 5 och/eller 9 § (när det rör sig om ett lokalt ärende). Vid en allvarlig överträdelse av 5 § första stycket och/eller 9 § första stycket, skall direktören enligt 12A § andra stycket lägga fram en rapport om detta för kommissionen för rättvisa handelsvillkor. 12A § tredje stycket har utökats med lag nr III från 2004 och därmed utvidgas denna skyldighet för direktören till att omfatta även påstådda överträdelser av artiklarna 81 och/eller 82. I vardera fallet är det kommissionen för rättvisa handelsvillkor som skall avgöra om en överträdelse ägt rum.

33 § andra stycket, som föreskriver om befogenheterna för ministern med ansvar för handelsfrågor att utfärda bestämmelser rörande vissa frågor som omfattas av konkurrenslagen, har också ändrats så att befogenheterna att utfärda bestämmelser kan användas för att tillämpa förordning nr 1/2003. Sådana bestämmelser kan särskilt reglera följande:

- i) Konkurrensmyndighetens befogenheter att genomföra gemensamma undersökningar, att samarbeta och att utbyta information med andra nationella konkurrensmyndigheter.
- ii) Förfarandet för samarbete mellan kommissionen för rättvisa handelsvillkor, Europeiska kommissionen, nationella domstolar och nationella konkurrensmyndigheter.
- iii) Befogenheterna att avstå från eller nedsätta böter i kartellutredningar.

Korrigerande åtgärder vid överträdelse

13 § har helt och hållet ersatts av 2004 års lag nr III för att göra det möjligt för direktören för konkurrensmyndigheten att enligt eget omdöme ålägga företag att upphöra med en överträdelse och att avstå från framtida överträdelser när han utfärdar ett beslut om att 5 § första stycket och/eller 9 § första stycket i konkurrenslagen har överträtts. Vid *allvarliga* överträdelser av 5 § första stycket och 9 § första stycket i lagen och vid överträdelser av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget är det bara kommissionen för rättvisa handelsvillkor som har befogenheter att utfärda ett föreläggande om att upphöra med överträdelserna och avstå från framtida överträdelser.

- Med ett föreläggande om att upphöra med en överträdelse och avstå från framtida överträdelser avses ett föreläggande att omedelbart upphöra med och avstå från att delta i ett avtal, beslut, förfarande eller agerande av det slaget.
- I ett föreläggande om att uppfylla lagens krav (*Compliance Order*) fastställs beteendemässiga eller strukturella korrigerande åtgärder (som står i proportion till den överträdelse som begåtts) riktade till det berörda företaget eller de berörda företagen för att få överträdelserna att upphöra omedelbart och effektivt.
 - Strukturella åtgärder får endast åläggas om det inte finns någon lika effektiv beteendemässig åtgärd eller om en lika effektiv beteendemässig åtgärd skulle vara mer betungande för det berörda företaget än den strukturella åtgärden.

Ändringar som avspeglar 'direkt påverkan' enligt artikel 81 i EG-fördraget

Före 2004 års lag nr III föreskrevs det i 16.1 § i konkurrenslagen att om kommissionen för rättvisa handelsvillkor *tillkännagav* att ett avtal, beslut eller samordnat förfarande utgjorde en överträdelse av bestämmelserna i 5 §, skulle alla som *efter* det att ett sådant beslut offentliggjorts vidtar en åtgärd på grundval av ett sådant avtal, beslut eller förfarande göra sig skyldig till en överträdelse av den paragrafen. I den nya 16.1 § föreskrivs följande:

”Var och en som agerar i strid med 5 § och/eller 9 § i denna lag, och/eller i strid med artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget, gör sig skyldig till en överträdelse enligt denna lag.”

Därför kan straffrättsliga påföljder (se nedan) numera föreskrivas för överträdelser som begåtts redan innan konkurrensmyndigheten eller kommissionen för rättvisa handelsvillkor fattat ett beslut om att en överträdelse ägt rum, och trots att överträdelsen kan ha upphört till följd av ett sådant beslut.

Utbyte av information

Lagens 33.2 §, som bemyndigar ministern med ansvar för handelsfrågor att utfärda bestämmelser om frågor som omfattas av konkurrenslagen, har ändrats bland annat för att bemyndiga konkurrensverket att genomföra gemensamma undersökningar, att samarbeta och att utbyta information med andra nationella konkurrensmyndigheter, och för att möjliggöra samarbete mellan kommissionen för rättvisa handelsvillkor, Europeiska kommissionen, de nationella domstolarna och konkurrensmyndigheterna.

Påföljder

Konkurrenslagen har föreskrivit straffrättsliga påföljder för överträdelse av dessa bestämmelser sedan lagen trädde i kraft 1995. Sådana påföljder är av pekuniär art och består vid överträdelser av 5 § och/eller 9 § i lagen av böter på 1–10 % av omsättningen för det företag som är skyldig till överträdelsen, dock minst 3 000 maltesiska lira.

Förfaranderegler som gäller kommissionen för rättvisa handelsvillkor

Tillägget till konkurrenslagen, som fastställer vissa förfaranderegler som gäller kommissionen för rättvisa handelsvillkor, har också ändrats genom 2004 års lag nr III för att beakta Maltas anslutning till EU.

Regel nr 8 c i tillägget gäller Europeiska kommissionens möjlighet att i alla ärenden som omfattar tillämpning av artiklarna 81 och/eller 82 i EG-fördraget göra framställningar i vilket ärende som helst till kommissionen för rättvisa handelsvillkor samt lägga fram handlingar eller andra bevis som har betydelse för ärendet. Dessutom har lydelsen i regel nr 13 ändrats för att klargöra att kommissionen för rättvisa handelsvillkor när den tolkar lagen skall kunna använda förstainstansrättens och EG-domstolens domar samt Europeiska kommissionens beslut och yttranden med relevans för ärendet i fråga, inklusive tolkningsmeddelanden och sekundärlagstiftning på konkurrensområdet.

Nederländerna

Tillämpning av Europeiska gemenskapens konkurrensregler (kapitel 10 i konkurrenslagen, 88 §)

Generaldirektören har utsetts till konkurrensmyndighet för Nederländerna i enlighet med förordning nr 1/2003 och till behörig myndighet i enlighet med förordning nr 139/2004 och skall utöva befintliga befogenheter enligt de bestämmelser som grundar sig på artikel 83 i EG-fördraget för att tillämpa artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget och befintliga befogenheter enligt artikel 84 i EG-fördraget för att fastställa om konkurrensavtal kan tillåtas och om en dominerande ställning missbrukas på den gemensamma marknaden.

Påföljder/höjning av det högsta bötesbeloppet för en sådan part som underlåter att fullgöra samarbetskyldigheten (69 § i konkurrenslagen)

Generaldirektören kan ålägga en part som agerar i strid med 5:20 § första stycket i den allmänna förvaltningslagen med avseende på tjänstemän som avses i 50.1 §, 52.1 § eller 89g § första stycket böter på högst 450 000 euro eller, om det är fråga om ett företag eller en företagssammanslutning och beloppet är större, böter på högst 1 % av företagets omsättning eller den gemensamma omsättningen för de företag som ingår i företagssammanslutningen under det räkenskapsår som föregår beslutet.

Övriga frågor

Avskaffandet av systemet för anmälan av avtal (17 § i konkurrenslagen) och införandet av ett system för lagliga undantag (6.3 § i konkurrenslagen)

Österrike

Under 2004 utarbetades lagförslag i syfte att ändra konkurrenslagen och anta en ny kartellag. Enligt planerna skulle bedömningsförfarandet (det offentliga samrådet) inledas under vintern 2005.

Efter den senaste reformen, som främst var institutionell, måste materiella bestämmelser i den österrikiska konkurrenslagstiftningen nu tillnärmas gemenskapslagstiftningen. Ibruktageandet av ett system för lagliga undantag och införandet av bestämmelser som strängt följer artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget är reformens brännpunkt. Den lagstadgade möjligheten att bevilja status som huvudvittne bör ytterligare förbättra effektiviteten i genomförandet.

Polen

I Polen har konkurrensreglerna antagits genom *lagen av den 15 december 2000 om konkurrens och konsumentskydd* (lagen om konkurrens och konsumentskydd, den polska konkurrenslagen) som trädde i kraft den 1 april 2001. Lagen motsvarar EU-lagstiftningen, särskilt artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget. I 5 § i lagen om konkurrens och konsumentskydd⁴ förbjuds konkurrensbegränsande avtal medan 8 § förbjuder missbruk av en dominerande ställning på marknaden.

Förbudet i 5 § är inte tillämpligt om den gemensamma marknadsandelen för parterna i avtalet inte överskrider 5 % i fråga om horisontella avtal och 10 % i fråga om vertikala avtal i fall där överträdelsen inte gick ut på att fastställa priser, kontrollera eller begränsa produktionen, dela upp marknaden eller fastställa villkoren för anbud som lämnats in i samband med ett offentligt anbudsförfarande.

⁴ Om inget annat anges hänvisar alla paragrafer som nämns i det polska bidraget till lagen om konkurrens och konsumentskydd.

Ministerrådet kan utfärda gruppundantagsförordningar på grundval av 7 §. För närvarande finns det fem sådana förordningar. Polen har aldrig haft ett system för anmälan av enskilda undantag.

Genom den polska konkurrenslagen har antimonopolmyndighetens ansvar och uppgifter anförtrotts direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket. Direktören kan inleda förklarande förfaranden och antimonopolförfaranden på grundval av ett klagomål eller å tjänstens vägnar. Direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket har också befogenhet att besluta att inspektioner skall utföras.

Den polska konkurrensmyndighetens undersökningsbefogenheter

Direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket kan begära att företag eller företagssammanslutningar lämnar all nödvändig information. En bemyndigad anställd vid konkurrens- och konsumentskyddsverket eller handelsinspektionen (inspektören) har följande befogenheter:

- Rätt till tillträde till lokaler, byggnader, rum eller andra utrymmen och transportmedel som tillhör den kontrollerade företagaren och rätt att begära att få handlingar som har ett samband med föremålet för inspektionen samt att göra anteckningar.
- Inspektören kan begära att den kontrollerade företagaren ger muntliga förklaringar som har betydelse för föremålet för inspektionen.
- Befogenhet att genomsöka lokalerna med stöd av ett tillstånd från konkurrens- och konsumentskyddsverket som utfärdats på begäran av direktören för verket. Genomsökningen kan utföras av inspektören eller (på begäran av direktören för verket) av polisen.
- Rätt att beslagta handlingar som kan användas som bevis i ärendet.

Direktören för verket kan också sammankalla och höra vittnen och ordna höranden, till vilka han har befogenheter att sammankalla parter och vittnen, samt begära expertutlåtanden.

Om den information som lämnats av ett företag i samband med en undersökning är felaktig eller vilseledande eller om företaget vägrar lämna den information som myndigheten begär som ett led i undersökningen eller vägrar samarbeta med myndigheten under inspektionen kan direktören för verket ålägga det berörda företaget böter på högst 50 000 000 euro.

Information som samlats in av direktören för verket under förfarandet kan bara användas i andra förfaranden som genomförs av konkurrensmyndigheten eller i straffrättsliga förfaranden.

Om antimonopolundersökningen bekräftar förekomsten av ett konkurrensbegränsande förfarande fattar direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket ett beslut om att förbjuda avtalet eller förfarandet och bötfäller de företagare som deltar i överträdelsen (böter på högst 10 % av omsättningen under det föregående räkenskapsåret kan åläggas). Enligt den polska konkurrenslagstiftningen kan antimonopolbeslut som utfärdats av direktören för verket överklagas till konkurrens- och konsumentskyddsdomstolen.

Bestämmelserna om koncentrationskontroll i lagen från år 2000 har anpassats till bestämmelserna i EG:s koncentrationsförordning och ligger numera mycket nära dem. I fall där omsättningen för de parter som deltar i en företagskoncentration överstiger 50 000 000 euro skall koncentrationen anmälas innan den genomförs (12 §). 13 § innehåller en förteckning över undantag från skyldigheten att anmäla en företagskoncentration. I de polska

reglerna för kontroll av företagskoncentrationer tillämpas *testet om ett betydande hinder för en effektiv konkurrens*. I den polska konkurrenslagen anges dessutom på vilka grunder direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket vid behov kan utfärda ett villkorat godkännande.

Sammanfattning av utvecklingen på lagstiftningsområdet

Den 1 maj 2004 trädde lagen om ändring av lagen om konkurrens och konsumentskydd i kraft. Syftet med de ändringar som nämns ovan var att harmonisera de polska reglerna för konkurrenspolitik med EU:s bestämmelser, särskilt med förordning nr 1/2003 och förordning nr 139/2004 som antogs nyligen. Genom ändringarna i fråga har direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket utsetts till den konkurrensmyndighet som har befogenheter att tillämpa artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget. Nya åtgärder som fanns i EU:s rättssystem, t.ex. interimistiska åtgärder, åtaganden och ett program för förmånlig behandling, infördes i det polska rättssystemet.

Förfarandereglerna gällande avvisande av klagomål, vilandeförklaring av ett förfarande och avslutande av ett förfarande moderniserades för att de polska konkurrensbestämmelserna skulle stämma helt överens med förordning nr 1/2003. Nya bestämmelser om informationsutbyte, inspektioner och genomsökningar togs också in i lagen om konkurrens och konsumentskydd.

Dominanstestet har ersatts av *testet om ett betydande hinder för en effektiv konkurrens* – enligt 17 § godkänner direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket en koncentration om den inte skulle leda till en begränsning av konkurrensen på marknaden särskilt genom att skapa eller stärka en dominerande ställning på marknaden. Med anledning av rekommendationer och yttranden från EU:s och OECD:s institutioner har 13.2 § strukits ur den polska konkurrenslagen. Enligt sistnämnda paragraf behövde ett företag inte anmäla en företagskoncentration om parternas sammanlagda marknadsandel var högst 20 %. En annan bestämmelse som ströks ur lagen var 94.4 §, vilket innebär att från och med den 1 maj 2004 är det inte möjligt att anmäla en företagskoncentration i efterhand.

Vad gäller de rättsliga förfarandena i konkurrensärenden kan följande konstateras:

- en ny rättsinstans för konkurrensärenden har införts – konkurrens- och konsumentskyddsdomstolens domar kan numera överklagas till appellationsdomstolen (tidigare kunde parterna bara överklaga kassationen från konkurrens- och konsumentskyddsdomstolens dom till högsta domstolen), då ändringen av civilprocesslagen trädde i kraft den 18 augusti 2004.
- Efter ändringen av civilprocesslagen, som tillämpats sedan den 1 maj 2004, föreskriver det polska rättssystemet numera ett *amicus curiae*-förfarande.

Utsedda konkurrensmyndigheter

Sedan den 1 maj 2004 har direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket ansvarat för genomförandet av artiklarna 81 och 82. I 24.1 a § i den polska konkurrenslagen anges grunderna för hur konkurrensmyndigheten skall utses.

Program för befrielse från eller nedsättning av böter

Nya bestämmelser om förmånlig behandling av det företag som lägger fram information om en kartell togs in i den polska konkurrenslagen (103a § och 103b §). Ett företag som deltar i en kartell och först förser konkurrensmyndigheten med information som är tillräcklig för att ett förfarande skall kunna inledas i ett kartellärende eller lägger fram bevis som gör det

möjligt att fatta ett beslut om att det är fråga om en kartell kan beviljas fullständig befrielse från böter, förutsatt att vissa villkor uppfylls (att företaget samarbetar medan undersökningen pågår, att det omedelbart slutar delta i kartellen, att det inte tagit initiativ till eller uppmuntrat kartellen, information och bevis som företaget lägger fram bör inte redan stå till myndighetens förfogande). Enligt det polska programmet för förmånlig behandling är en nedsättning av böterna möjlig för de företag som deltar i kartellen, om de förser direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket med bevis på att en kartell existerar men inte uppfyller alla villkoren för att beviljas fullständig befrielse från böter. Förfarandereglerna för ansökningar om befrielse från eller nedsättning av böter anges i ministerrådets förordning av den 18 maj 2004, som trädde i kraft den 22 juni 2004.

Inspektioner

Enligt artikel 22 i förordning nr 1/2003 kan direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket bevilja en anställd vid den nationella konkurrensmyndigheten tillstånd att delta i en inspektion.

Från och med den 1 maj 2004 kan den polska konkurrensmyndigheten med stöd av 61 a § i lagen om konkurrens och konsumentskydd genomföra inspektioner utan att inleda en separat undersökning. Inspektionen kan omfatta genomsökningar om företaget i fråga motsätter den inspektion som kommissionen eller den nationella konkurrensmyndigheten genomför på grundval av förordning nr 1/2003 eller förordning nr 139/2004. Den kan också utföra inspektioner utan att inleda ett separat förfarande när den tillämpar artikel 12 i förordning nr 139/2004.

I den nya 58.1 a § i lagen om konkurrens och konsumentskydd föreskrivs det att i brådskande fall, om det finns rimliga skäl att misstänka att det är fråga om en allvarlig överträdelse, kan domstolen besluta att en inspektion skall utföras innan den polska konkurrensmyndigheten inleder ett formellt förfarande.

Motiveringen till ändringen av reglerna för inspektioner och genomsökningar var att ge den polska konkurrensmyndigheten effektivare verktyg att använda i utredningen, och därför har man utökat förteckningen över handlingar och andra lokaler än affärslokaler som är föremål för genomsökningarna.

Amicus Curiae-förfarande

Genom 2004 års ändring av den polska konkurrenslagen infördes ett amicus curiae-förfarande i det polska rättssystemet. Enligt 479.6 a § i civilprocesslagen kan de behöriga konkurrensmyndigheterna lämna skriftliga eller muntliga synpunkter på tillämpningen av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget.

Utbyte av information

För att harmonisera den polska lagen med bestämmelserna om informationsutbyte i förordning nr 1/2003 ändrades 65 §. Paragrafen kompletterades med ett tredje stycke, som föreskriver att information som samlats in av direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket får användas under förfarandet (med stöd av förordning nr 1/2003). Information som konkurrens- och konsumentskyddsverket fått på grundval av artikel 12 i förordning nr 1/2003 får bara användas under förfarandet med beaktande av de villkor på vilka informationen lämnades, däribland en skyldighet om att inte ålägga påföljder.

Tillgång till handlingar

Sedan den 1 maj 2004 kan begränsningen av rätten till tillgång till handlingar vara berättigad, inte bara på grund av risken för att affärshemligheter eller andra i lag skyddade hemligheter avslöjas, utan också på grund av behovet att skydda allmänintresset i enlighet med ändringen av 62 § i lagen om konkurrens och konsumentskydd. Begränsningen kan tillämpas på alla och inte bara på parterna i förfarandet.

Nya förfarandebestämmelser

Undersökningen av ett konkurrensärende skall avslutas inom fem månader från och med den dag då den inleddes. Direktören för konkurrens- och konsumentskyddsverket skall avsluta förfarandet eller avvisa klagomålet om Europeiska kommissionen handlägger ärendet. Om en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat handlägger ärendet får direktören för verket avsluta eller avbryta förfarandet eller avvisa klagomålet.

Påföljder

Bestämmelsen om att böter som ålagts ett företag som brutit mot konkurrensreglerna i Polen får uppgå till högst 5 000 000 euro har strukits med anledning av ovannämnda ändring. Från och med den 1 maj 2004 beräknas påföljderna för brott mot de materiella konkurrensreglerna bara med hänvisning till företagets omsättning under det föregående räkenskapsåret (böterna får vara högst 10 % av omsättningen). Det betyder att de böter som ålagts en företagare kan bli mycket högre än taket på 5 000 000 euro i den tidigare versionen av den polska konkurrenslagen.

Portugal

De portugisiska konkurrensreglerna utvecklades eller ändrades inte under 2004.

Slovenien

Det nya systemet för tillämpning av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget inom Europeiska unionen krävde en viss anpassning på nationell nivå i Slovenien, främst när det gäller förfarandefrågor. Lagen om hindrande av konkurrensbegränsningar⁵ behövde ändras 2004 på grund av förordning nr 1/2003. Systemet med anmälan av avtal har avskaffats och ett system med lagstadgade undantag har införts. I enlighet med den senaste tidens ändringar utsågs konkurrensskyddsverket till behörig myndighet för tillämpning av artiklarna 81 och 82. Dessutom har några nya beslutstyper införts, bland annat beslut om åtaganden.

Slovakien

Det slovakiska antimonopolverket beredde ändringen av lag nr 136/2001 Saml. om konkurrensskydd (lag nr 204/2004) som trädde i kraft den 1 maj och genom vilken följande ändringar infördes:

Program för befrielse från eller nedsättning av böter

Lagändringen utvidgade möjligheten att använda programmet för förmånlig behandling genom att särskilja två olika situationer i två separata bestämmelser i lagen, där den ena innebär att böter inte åläggs och den andra att ålägga böter som nedsatts med 50 %. Villkoren för att genomföra bestämmelsen har fastställts. För att böter som ålagts ett företag som deltar i

⁵ Denna lag offentliggjordes i Sloveniens officiella tidning nr 56/1999 och 37/2004.

ett horisontellt konkurrensbegränsande avtal skall kunna nedsättas med 50 % behöver endast två villkor uppfyllas:

a) företaget skall på eget initiativ lägga fram väsentliga bevis som tillsammans med information och handlingar som antimonopolverket redan har till sitt förfogande gör det möjligt för detta att bevisa att en överträdelse av 4 § eller speciallagstiftning ägt rum.

b) företaget upphör med sitt deltagande i ett konkurrensbegränsande avtal senast då det lägger fram de bevis som avses i a).

Antimonopolverket väntar sig att ändringarna skall förenkla den praktiska tillämpningen av programmet för förmånlig behandling.

Inspektioner

Ändringarna grundar sig på förordning nr 1/2003 och ger såväl antimonopolverket som kommissionen möjlighet att med domstols tillstånd genomföra husrannsakan i ett företags privata lokaler. Antimonopolverket har nya befogenheter att rikta en ansökan till domstolen för att få tillstånd att utföra en inspektion. Antimonopolverkets anställda har fått utökade befogenheter att utföra en inspektion:

a) De kan försegla information eller handlingar eller för en viss tid försegla byggnader och lokaler där en inspektion utförs i den mån det är nödvändigt för antimonopolverkets undersökning.

b) De kan ta med sig information och handlingar under så lång tid som krävs för att ta kopior eller få tillgång till information, om antimonopolverket främst av tekniska orsaker inte kan få tillgång till informationen eller ta kopior av handlingarna under inspektionen. Antimonopolverket skall anteckna detta i ett protokoll.

Antimonopolverkets anställda har rätt att tillgripa tvångsmedel för att ta sig in i alla byggnader, lokaler och transportmedel om de begärt men förvägrats tillträde. Om antimonopolverkets anställda i samband med en inspektion har begärt men förvägrats tillgång till information och handlingar har de rätt att inspektera byggnader, lokaler eller transportmedel och med tvångsmedel skaffa sig tillgång till information och handlingar genom att bryta ned eventuellt motstånd eller undanröja hinder som skapats. Antimonopolverket har rätt att kalla in andra personer som kan garantera att hindren undanröjs. Antimonopolverket skall anteckna detta i ett protokoll.

Amicus Curiae-förfarande

Genom lag nr 204/2004 Saml. har man också ändrat processreglerna för civildomstolen, enligt vilka kommissionen och antimonopolverket kan lämna in skriftliga yttranden om rättsliga omständigheter som har ett direkt samband med den fråga som är föremål för förfarandet medan domstolen tillämpar bestämmelsen i specialföreskriften. Domstolen kan tillmötesgå kommissionens eller antimonopolverkets begäran om ett muntligt yttrande.

För utarbetandet av yttrandet i fråga är domstolen skyldig att ge kommissionen och antimonopolverket möjlighet att bekanta sig med handlingarna och göra utdrag och kopior av dem. På begäran av kommissionen och antimonopolverket är domstolen också skyldig att leverera kopior av alla sådana handlingar med anknytning till ärendet som är nödvändiga för utarbetandet av yttrandet.

Utbyte av information

Eftersom skyldigheten att underrätta kommissionen eller EG-domstolen grundar sig direkt på fördraget och förordning nr 1/2003 togs inga bestämmelser om informationsutbyte in i lagen.

Utsedda konkurrensmyndigheter

Genom översynen av lagen om skydd för konkurrens infördes flera betydande ändringar på detta område.

Enligt 22.1 b § i lagen har antimonopolverket generell rätt att utfärda ett beslut om att ett företags agerande eller verksamhet är förbjudet enligt lagen om skydd för konkurrens (nationell lagstiftning) eller enligt speciallagstiftning (artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget). Antimonopolverket beslutar om att ålägga en skyldighet att avstå från ett sådant agerande och en skyldighet att vidta korrigerande åtgärder för att åtgärda den regelstridiga situationen. Det innebär att antimonopolverket har behörighet att inleda ett förfarande vid överträdelse av EU:s konkurrenslagstiftning.

Samtidigt innebar ändringen av lagen att både förfarandebestämmelserna i lagen om skydd för konkurrens och bestämmelsen som ger antimonopolverket möjlighet att ålägga böter (22–40 § i lagen) också skall tillämpas på ett sådant förfarande där antimonopolverket bedömer företags verksamheter och åtgärder med stöd av speciallagstiftning (förordning nr 1/2003).

Påföljder

Den ovannämnda ändringen omfattade flera betydande ändringar som gällde bötesbelopp och åläggande av böter. Framför allt har möjligheten att ålägga ett företag påföljder för att det inte följt ett beslut som fattats av antimonopolverket utvidgats betydligt. Antimonopolverket kan bötfälla ett företag som inte uppfyller ett villkor, ett företag som underlåter att fullgöra en skyldighet eller ett åtagande som ålagts av antimonopolverket, ett företag som underlåter att följa ett beslut som fattas av antimonopolverket eller ett företag som har överträtt förbudet mot att utöva rättigheter och skyldigheter som följer av en företagskoncentration, om inte antimonopolverket beviljat ett undantag. Böterna kan uppgå till 10 % av företagets omsättning.

Ett nytt inslag är också möjligheten att ålägga statliga förvaltningsmyndigheter böter på högst 2 000 000 slovakiska koruna (ca 50 000 euro) för att de beviljar uppenbart stöd till vissa företag vilket ger dessa fördelar eller begränsar konkurrensen på något annat sätt. Det gäller statliga myndigheter när de sköter statliga förvaltningsuppgifter, lokala självstyrande myndigheter när de sköter självstyrelseuppgifter och statliga förvaltningsuppgifter som överlåtits på dem, och särskilda intresseorgan när de sköter statliga förvaltningsuppgifter som överlåtits på dem. Före ändringen var det bara möjligt att varna myndigheten eller begära korrigerande åtgärder och att underrätta den högre myndigheten.

Antimonopolverket kan också ålägga ett företag eller en juridisk person böter på högst 5 000 000 slovakiska koruna (ca 125 000 euro) för att företaget eller den juridiska personen i fråga inte fullgör skyldigheten att lämna in de begärda handlingarna eller informationen till antimonopolverket inom utsatt tidsfrist, eller lämnar in oriktiga eller ofullständiga handlingar eller upplysningar eller inte tillåter att dessa undersöks eller förbjuder tillträde till sina affärslokaler eller andra lokaler. Ändringarna av programmet för förmånlig behandling kan också ses mot bakgrund av ändringarna av policyn för åläggande av påföljder.

Övriga frågor

I enlighet med förordning nr 1/2003 kan antimonopolverket avsluta ett förfarande som inletts med anledning av missbruk av en dominerande ställning eller konkurrensbegränsande avtal genom att fatta ett beslut om att ett företag måste fullgöra de åtaganden det utfäst sig att göra

inför antimonopolverket för att avlägsna eventuella konkurrensbegränsningar. Antimonopolverket kan utfärda ett sådant beslut för en viss tid.

Antimonopolverket kan också ändra eller upphäva ett beslut på eget initiativ om

- a) de omständigheter som var avgörande för att utfärda beslutet har förändrats väsentligt efter beslutets utfärdande,
- b) företaget i fråga underlåter att fullgöra de åtaganden som ålagts det genom antimonopolverkets beslut, eller
- c) den information som företaget lämnade och som var avgörande för utfärdande av beslutet var ofullständig eller oriktig.

Finland

Regeringens proposition (RP 11/2004) med förslag till ändring av den finska lagen om konkurrensbegränsningar (konkurrenslagen) lades fram för riksdagen den 19 februari 2004. Den ändrade konkurrenslagen har tillämpats sedan den 1 maj 2004. Ändringen av konkurrenslagen är till stor del en följd av reformen av systemet för genomförande av EG:s konkurrensregler. Harmoniseringen påverkar främst bedömningen av konkurrensbegränsningar i samband med leverans- och distributionsavtal. Harmoniseringen innebär också att förbudsprincipens tillämpningsområde utvidgas i den finländska konkurrenslagstiftningen.

Konkurrenslagen innehåller numera regler som motsvarar artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget. På samma sätt som artikel 81.1 i EG-fördraget förbjuder den nya 4 § konkurrensbegränsningar som grundar sig på avtal. I likhet med artikel 82 i EG-fördraget förbjuder 6 § missbruk av en dominerande ställning. 4 § gäller både horisontella avtal mellan konkurrenter och vertikala avtal i samband med leverans- och distributionsavtal. Dessutom ersätter 4 § den tidigare paragrafen om förbud mot prisbindning, medan 9 § tidigare gällde leverans- och distributionsavtal. Trots förbudet mot prisbindning tilläts konkurrensbegränsningar som gällde leverans- och distributionsavtal om de inte hade skadliga effekter på konkurrensen. Numera omfattas alla konkurrensbegränsningar som gäller distributionskanaler av förbudsprincipen i 4 §, och 5 § i konkurrenslagen innehåller ett undantag som motsvarar artikel 81.3 i EG-fördraget. Som ett led i reformen avskaffades systemet med nationella undantag och icke-ingripandebesked och en ändring gjordes av den direkta tillämpningen av undantagsbestämmelsen i lagen. Eftersom konkurrenslagen tillämpas i förenlighet med EU:s konkurrensregler omnämns kommissionens tillkännagivande om avtal av mindre betydelse och kommissionens gruppundantagsförordningar med tillhörande tillkännagivanden som vägledning i tolkningsfrågor.

I samband med reformen reviderades också bestämmelserna om storleken på böter för överträdelse och ett system som möjliggör att böter inte åläggs i kartellärenden infördes. Det företag som först avslöjar en kartell skall enligt 9 § beviljas befrielse från böter om det 1) förser det finska Konkurrensverket med information som ger det möjlighet att ingripa i konkurrensbegränsningen, 2) lämnar denna information innan Konkurrensverket hunnit få information från andra källor, 3) förser Konkurrensverket med all information och alla handlingar det besitter, 4) samarbetar med Konkurrensverket så länge utredningen av konkurrensbegränsningen pågår och 5) har upphört med eller upphör med sitt deltagande i konkurrensbegränsningen så snart det har lämnat informationen. Om dessa villkor uppfylls skall Konkurrensverket inte föreslå för Marknadsdomstolen att företaget i fråga åläggs en påföljdsavgift. Den första kartellmedlemmen som avslöjar kartellen befrias följaktligen från

böter. Endast en kartellmedlem kan beviljas immunitet. De böter som åläggs andra kartellmedlemmar kan också nedsättas enligt den nya 8 §, om de i betydlig utsträckning bistår Konkurrensverket med att undersöka kartellen. Enligt 8 § kan böter nedsättas eller man kan avstå från att ålägga böter i fråga om alla konkurrensbegränsningar. Bötesbeloppet får vara högst 10 procent av företagets eller företagssammanslutningens totala omsättning under det föregående året.

De utsedda nationella konkurrensmyndigheterna är Konkurrensverket och Marknadsdomstolen. Konkurrensmyndigheternas befogenheter reviderades i samband med reformen. Beslutet att avsluta ett förbjudet förfarande fattas numera av Konkurrensverket, inte Marknadsdomstolen. Konkurrensverkets beslut kan överklagas till Marknadsdomstolen och denna har befogenheter att bestämma påföljdsavgift. Marknadsdomstolens beslut kan överklagas till Högsta förvaltningsdomstolen. Om kommissionen har beslutat att en inspektion skall utföras i andra lokaler än affärslokaler kan marknadsdomstolen ge sitt tillstånd till inspektionen. Konkurrensverket har de nödvändiga befogenheterna att bistå kommissionen.

Sverige

De ändringar av den svenska lagstiftningen som föranleds av förordning nr 1/2003 trädde i kraft den 1 juli 2004. De viktigaste ändringarna i den svenska konkurrenslagen med avseende på tillämpningen av förordning nr 1/2003 förtecknas nedan.

För att fullgöra domstolarnas informationsskyldighet har en förordning utfärdats som föreskriver följande: ”När en allmän domstol eller Marknadsdomstolen meddelar en dom eller ett slutligt beslut som gäller tillämpningen av artikel 81 eller 82 i EG-fördraget, skall en kopia av domen eller beslutet samma dag sändas till Konkurrensverket.”

Ändringar har också gjorts i konkurrenslagen för att anpassa tillämpningen av de nationella bestämmelserna till EG:s nya tillämpningssystem. Konkurrensverket kan inte längre bevilja företag icke-ingripandebesked eller undantag för deras avtal och metoder. Möjligheten att beviljas ett individuellt undantag av Konkurrensverket har ersatts av ett undantag från förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete mellan företag, förutsatt att de villkor som föreskrivs uppfylls. Icke-ingripandebesked som beviljats före den 1 juli 2004 i enlighet med nationell lagstiftning fortsätter att gälla. Ett beslut om undantag som Konkurrensverket utfärdat före den 1 juli i enlighet med nationell lagstiftning fortsätter att gälla fram till den dag som anges i beslutet. Systemet med nationella gruppundantag gäller tills vidare, fram till dess att något annat meddelas.

Konkurrensmyndigheter

Regeringen bestämmer vilka domstolar och andra myndigheter som skall vara konkurrensmyndigheter enligt förordning nr 1/2003, om detta inte följer av lagen (5 § i konkurrenslagen).

Skyldighet att lämna uppgifter enligt 45.1 § i konkurrenslagen samt undersökningar

De skyldigheter som åläggs företag i 45.1 § i den svenska konkurrenslagen har utvidgats till att gälla också situationer där det svenska Konkurrensverket genomför en undersökning på begäran av en annan medlemsstat inom Europeiska unionen (45.2 § i konkurrenslagen).

Ansökan om att få genomföra inspektioner

Stockholms tingsrätt får på ansökan av Konkurrensverket besluta att verket får genomföra en inspektion hos ett företag för att utreda om detta har överträtt något av förbuden i 6 eller 19 § eller i artikel 81 eller 82 i EG-fördraget (47.1 § i konkurrenslagen). Det första stycket är också tillämpligt på en ansökan som Konkurrensverket gör på begäran av en konkurrensmyndighet i en annan medlemsstat i Europeiska unionen (47.2 § i konkurrenslagen).

Förhandsgodkännande

Frågor om förhandsgodkännande enligt artikel 21.3 i förordning nr 1/2003 prövas av Stockholms tingsrätt på begäran av Konkurrensverket (53 a § i konkurrenslagen).

Tillämpning av artikel 15 i förordning 1/2003

Ett yttrande som har lämnats av Europeiska kommissionen eller Konkurrensverket med tillämpning av artikel 15 i förordning nr 172003 får beaktas av rätten utan återopande av part. Parterna skall beredas tillfälle att yttra sig över yttrandet (70 § i konkurrenslagen).

Storbritannien

Under 2004 gjordes betydande ändringar i 1998 års konkurrenslag för att ge det brittiska konkurrensverket (*Office of Fair Trading*, OFT) och andra nationella konkurrensmyndigheter i Storbritannien⁶ (nedan avses med konkurrensverket samtliga nationella konkurrensmyndigheter i Storbritannien utifrån respektive bransch de företräder) de nödvändiga befogenheterna för att verket skall kunna bedriva en effektiv verksamhet efter moderniseringen samt för att vid behov anpassa den nationella konkurrenslagstiftningen till EU:s konkurrensregler efter moderniseringen.

Dessa ändringar omfattar upphävandet av bestämmelserna om förfarandet vid anmälan i 1998 års konkurrenslag, som gjorde det möjligt för företag att ansöka om ett beslut om huruvida förbudet i kapitel I (som motsvarade artikel 81) eller förbudet i kapitel II (som motsvarade artikel 82) hade överträtts.

De delar av 1998 års konkurrenslag som gällde konkurrensverkets undersökningsbefogenheter har ändrats för att verket skall kunna använda dessa befogenheter vid undersökningar enligt artiklarna 81 och 82. Nya bestämmelser har fogats till 1998 års konkurrenslag som tillåter konkurrensverket att för Europeiska kommissionens räkning ansöka om tillstånd att genomföra inspektioner enligt artikel 21.3 samt för att göra det möjligt för konkurrensverket att genomföra undersökningar enligt artikel 22.2 på Europeiska kommissionens vägnar och att genomföra undersökningar enligt artikel 22.1 på andra nationella konkurrensmyndigheters vägnar. Brittiska nationella konkurrensmyndigheter kan också ge direktiv och ålägga böter för överträdelser av artiklarna 81 och 82. Beslut om överträdelse av artikel 81 eller artikel 82 kan överklagas till appellationsdomstolen i konkurrensfrågor förutom beslut som gäller överträdelse av kapitel I eller kapitel II.

1998 års konkurrenslag ändrades också för att konkurrensverket skall kunna ta emot bindande åtaganden både i ärenden som gäller kapitel I eller II och i ärenden som gäller artikel 81 eller 82.

Ändringar har också gjorts i fråga om det högsta bötesbelopp som kan åläggas för överträdelser av förbud enligt kapitlen I och II och överträdelser av artiklarna 81 och 82.

⁶ Office of Communications, Gas and Electricity Markets Authority, Northern Ireland Authority for Energy Regulation, Director General for Water Services, Office of Rail Regulation och Civil Aviation Authority. Alla dessa tillsynsmyndigheter har tillsammans med det brittiska konkurrensverket befogenheter att tillämpa 1998 konkurrenslag samt artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget inom sina respektive reglerade sektorer.

Tidigare var maximibeloppet för de böter som kunde åläggas 10 % av ett företags omsättning i Storbritannien under högst de tre räkenskapsår som föregick överträdelsen (beroende på överträdelsens varaktighet). De högsta böter som kan åläggas är för närvarande 10 % av företagets globala omsättning under det räkenskapsår som föregår beslutet gällande en överträdelse av artikel 81/82 eller kapitel I/kapitel II.

Storbritanniens program för förmånlig behandling har utvidgats för att konkurrensverket skall kunna nedsätta böter både i ärenden som omfattas av artikel 81 och i ärenden som omfattas av kapitel I i konkurrenslagen.

Konkurrensverket utfärdade i december 2004 tolv riktlinjer och två icke lagstadgade riktlinjer i vilka det bland annat förklaras hur konkurrensverket väntar sig att förbuden i kapitlen I och II samt i artiklarna 81 och 82 skall fungera i Storbritannien efter moderniseringen av konkurrensreglerna.

1.2. De nationella konkurrensmyndigheternas tillämpning av EG:s konkurrensregler

De beslut som går igenom i detta avsnitt är de beslut som fattades 2004 och som de nationella konkurrensmyndigheterna hänskjutit med tillämpning av artikel 81 eller 82 i EG-fördraget. Under 2004 underrättades Europeiska kommissionen om 33 beslut som planerades med stöd av artikel 11.4 i förordning nr 1/2003. Alla planerade beslut förverkligades inte 2004 och rapporteras således inte i texten nedan.

Danmark

Den 29 september antog det danska konkurrensrådet ett beslut som gällde det missbruk av sin dominerande ställning som Post Danmark A/S påstods ha gjort sig skyldig till på marknaden för distribution av oadresserade försändelser och lokala veckotidningar. Konkurrensrådet konstaterade att Post Danmark hade brutit mot artikel 82 i EG-fördraget och 11.1 § i den danska konkurrenslagen genom att tillämpa en diskriminerande prissättning.

Den 24 november 2004 antog det danska konkurrensrådet ett beslut där det slog fast att Post Danmark A/S inte hade missbrukat sin dominerande ställning genom underprissättning på marknaden för distribution av oadresserade försändelser och lokala veckotidningar.

Tyskland

Under rapporteringsperioden tillämpade Bundeskartellamt EG:s konkurrensregler i följande ärenden:

- (1) Små och medelstora tillverkare av förtillverkade betongprodukter anmälde bildandet av en kartell i nordvästra Tyskland. Efter att ha undersökt avtalet konstaterade Bundeskartellamt att effekterna av kartellen gjorde sig påmind i också i grannlandet Nederländerna och att avtalsbestämmelserna innehöll särskilt allvarliga konkurrensbegränsningar som inte omfattades av artikel 81.3 i EG-fördraget. Därför förbjöds den anmälda kartellen. Beslutet har överklagats.
- (2) Den av rationaliseringsskäl bildade kartellen hade omfattas av ett undantag till september 2005, och med anledning av en anmälan om förlängning av dess giltighetstid underrättade Bundeskartellamt de gatstenstillverkare som deltog i kartellen om sina betänkligheter avseende kartellens förenlighet med bestämmelserna om priser och kvoter i artikel 81 i EG-fördraget. Därför återtogs anmälan om en förlängning av giltighetstiden.
- (3) Ett förslag från Henkel KgaA och US Lord Corporation om att bilda ett gemensamt företag (där vardera företaget skulle ha 50 %) inom sektorn för bindemedel och ytbeläggingsmaterial drogs tillbaka efter det att Bundeskartellamt uttryckt sina betänkligheter. Det hade varit nödvändigt att förbjuda förslaget eftersom det utgjorde ett brott mot 1 § i lagen om konkurrensbegränsningar (*Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkung*, GWB) och artikel 81 i EG-fördraget.
- (4) Bundeskartellamt undersökte kvalitetssäkringsorganet Acrylwanne e.V.'s kvalitets- och testningsbestämmelser för skivor och badkar tillverkade av formgjuten sanitetsakryl bland annat avseende deras förenlighet med artikel 81 i EG-fördraget. Invändningar gjordes mot en bestämmelse om att endast tillverkare av gjutna akrylprodukter kunde vara medlemmar i kvalitetssäkringsorganet. Eftersom avsaknaden av vederbörlig kvalitetsmärkning hittills inte konstaterats ha någon betydande inverkan på försäljningen av plastbadkar blev det slutligen inget förbud utan kvalitetsbestämmelserna kunde fortsätta tillämpas.

- (5) I ett förfarande som gällde anmälan av att POZ-metoden (en metod för betalning utan kontanter vid försäljningsterminaler med ett "ec-kort" upphört den 1 juli 2005 utövade Bundeskartellamt sitt inflytande för att garantera en förlängning av tidsfristen till den 31 december 2006. Anmälan undersöktes bland annat mot bakgrund av artikel 81 i EG-fördraget.
- (6) Bundeskartellamt avslutade det förfarande som inletts mot ett företag som marknadsför solstolar för överträdelse av artikel 81 i EG-fördraget. De ifrågasatta klausulerna i avtalen mellan marknadsföringsföretaget och dess leverantörer ändrades.
- (7) Ett avtal om inköpssamarbete på området för hushållsprodukter som blev föremål för en omfattande undersökning i samband med ett undantag enligt artikel 81 i EG-fördraget gällande kontroll av företagskoncentrationer uppfyllde enligt Bundeskartellamt villkoren i 81.3 i EG-fördraget.
- (8) Bundeskartellamt undersökte ett samarbetsavtal mellan bussbolag som ingåtts för att utföra de ansvariga myndigheternas instruktioner i den mening som avses i lagen om passagerartransporter och för att delta i anbudsinfordringar inom sektorn för lokala passagerartransporter i syfte att bedöma avtalets förenlighet med artikel 81 i EG-fördraget. Bundeskartellamt ansåg att villkoren i artikel 81.3 i EG-fördraget var uppfyllda.
- (9) Ett marknadsföringssamarbete inom sektorn för grossistleveranser av mejeriprodukter och andra livsmedel, dvs. handeln utanför affärerna, godkändes vad kontrollen av företagskoncentrationer anbelangar. En undersökning av samarbetsaspekterna visade enligt Bundeskartellamt att samarbetet uppfyllde villkoren i artikel 81.3 i EG-fördraget.
- (10) Den kartell som Fleurop-föreningen bildat av rationaliseringsskäl undersöktes för fastställande av dess förenlighet med EU-lagstiftningen (artikel 81 i EG-fördraget). Så länge som Fleurop AG fortsätter att uppfylla villkoren för undantag enligt inhemsk konkurrenslagstiftning antar Bundeskartellamt att dess verksamhet inte kräver genomdrivandeåtgärder enligt EG:s konkurrenslagstiftning.
- (11) Som svar på klagomål från ett antal konkurrerande tillhandahållare av posttjänster inledde Bundeskartellamt ett förfarande enligt 20 § i lagen om konkurrensbegränsningar (GWB) och artikel 82 i EG-fördraget mot Deutsche Post AG avseende missbruk av en dominerande ställning. Grund för att inleda förfarandet var misstankar om orättvist hindrande och en objektivt sett ojämlig behandling i samband med beviljandet av partiellt tillträde till tjänster enligt 28 § i postlagen. Bundeskartellamt inledde det nämnda förfarandet enligt artikel 82 mot Deutsche Post AG för att bolaget vägrat bevilja partiellt tillträde till sitt nätverk för brev som ligger under viktgränsen för den exklusiva licensen. Av skäl som hänger samman med arbetsfördelningen inom det europeiska konkurrensnätverket behandlade Europeiska kommissionen inte detta ärende.
- (12) Som svar på klagomål från flera tidningsutgivare inledde Bundeskartellamt en preliminär undersökning av Deutsche Post AG:s prissättning av sin produkt "Einkauf Aktuell". Undersökningen avslutades när det blev klart att det inte fanns tillräckliga skäl för att misstänka missbruk i form av en underprissättningsstrategi enligt artikel 82 i EG-fördraget.
- (13) Duales System Deutschland AG:s (DSD) tidigare kartelliknande aktieägarstruktur upplöstes efter det att en finansiell investerare tagit över företaget. Alla storskaliga detaljistföretag och industriföretag fick lämna kretsen av aktieägare. Andelen aktieägare som företrädde detaljhandeln och industrin minskade till under 5 %. Som en följd av denna omstrukturering kunde förfarandet mot DSD avslutas. Ärendet undersöktes bland annat mot bakgrund av artikel 81 i EG-fördraget.

- (14) I ett förfarande enligt artikel 81 som gällde bildandet av ett riksomfattande system för insamling av engångsdryckesförpackningar för vilka en obligatorisk pant skall betalas och för betalning av pant på engångsförpackningar gjorde Bundeskartellamt inga invändningar med stöd av konkurrenslagstiftningen mot de berörda parterna, Lekkerland-Tobaccoland GmbH & Co. KG, Spar Handels-AG och VfW AG.
- (15) Bildandet av ett gemensamt företag för uthyrning av hotellrum i samband med fotbolls-VM 2006 beviljades undantag som ett led i ett förfarande för kontroll av företagskoncentrationer. Även om företagskoncentrationen utgjorde en begränsning av konkurrensen enligt artikel 81.1 i EG-fördraget fann Bundeskartellamt ingen anledning att vidta åtgärder mot det gemensamma företaget eftersom det ansåg att villkoren i artikel 81.3 i EG-fördraget uppfylldes.
- (16) Enligt en dom som avkunnats av EG-domstolen är grupper av sjukkassor inte företag i den mening som avses i artikel 81 i EG-fördraget om de fastställer fasta maximibelopp för ersättande av läkemedelskostnader. På grundval av detta beslut avslutades flera förfaranden för undersökning av regeln om ”fasta belopp”.

Spanien

Konkurrensdomstolens beslut

Ärenden före den 1 maj 2004

Ärende Astel/Telefónica: Konkurrensverket nr 2340/01, konkurrensdomstolen nr 557/03

Den 29 november 2001 inkom Asociación de Empresas Operadoras y de Servicios de Telecomunicaciones (ASTEL) med ett klagomål till konkurrensverket mot Telefónica de España Sau (Telefónica) för tillämpning av konkurrensbegränsande metoder som är förbjudna enligt 6 § i konkurrenslagen och artikel 82 i EG-fördraget. Den klagande hävdade att Telefónica hade missbrukat sin dominerande ställning genom diskriminerande behandling av framställningar om förhandstilldelning, genom att tillhandahålla vissa tjänster bara på det villkoret att kunderna inte hade några avtal om förhandstilldelning med konkurrenterna och genom att tillämpa vilseledande affärsmetoder för att vinna tillbaka kunder.

Efter att ha undersökt klagomålet skickade konkurrensverket den 17 februari 2003 en rapport till konkurrensdomstolen där det rekommenderade att en överträdelse skall konstateras och böter åläggas.

Den 1 april 2004 fattade konkurrensdomstolen beslut 557/03 där den konstaterade att Telefónica överträtt 6 § i konkurrenslagen och artikel 82 i EG-fördraget genom att missbruka sin dominerande ställning och tillhandahålla vissa tjänster bara på det villkoret att kunderna inte hade några avtal om förhandstilldelning med konkurrenterna och genom att bedriva orättvisa reklamkampanjer som sårade konkurrenterna och vilseledde användarna. Konkurrensdomstolen ålade Telefónica att betala böter på 57 miljoner euro och att upphöra med dessa metoder.

Ärenden efter den 1 maj 2004

Ärende Asempre/Correos: Konkurrensverket nr 2353/02, konkurrensdomstolen nr 568/03

Den 21 januari 2002 inkom Asociación de Empresas de y Reparto Manipulación de Correspondencia (Asempre) med ett klagomål till konkurrensverket mot Sociedad Estatal Correos Telégrafos (Correos) för överträdelse av 6 § i konkurrenslagen och artikel 82 i EG-fördraget. Klaganden gjorde gällande att Correos undertecknade avtal med storkunder om tillhandahållande av posttjänster i konkurrens med andra aktörer tillsammans med tjänster

som enligt lag är förbehållna Correos samt tillämpade en policy med underprissättning genom korssubventionering.

Konkurrensverket kommenterade den påstådda underprissättningsstrategin i ett annat ärende (konkurrensverket nr 2353/02 och skickade den 10 september 2003 en rapport till konkurrensdomstolen där det rekommenderade att en överträdelse konstateras och böter åläggs Correos för att företaget missbrukat av en dominerande ställning, undertecknat exklusiva avtal och avtal om gemensamt tillhandahållande av reserverade och icke-reserverade posttjänster och tillämpat olika villkor för motsvarande tjänster.

Den 15 september 2004 fattade konkurrensdomstolen beslut 608/04 där den konstaterade att Correos överträtt 6 § i konkurrenslagen och artikel 82 i EG-fördraget genom att missbruka sin dominerande ställning på marknaden för reglerade posttjänster genom att underteckna exklusiva avtal med stora rabatter för gemensamt tillhandahållande av posttjänster som enligt lag förbehållits Correos samt andra avreglerade tjänster. Konkurrensdomstolen ålade Correos att betala böter på 15 miljoner euro och att upphöra med dessa metoder.

Ärende Spain Pharma/Glaxo Wellcome S.A.: Konkurrensverket nr 2023/99, konkurrensdomstolen nr R 611/04.

Detta ärende hade sin upprinnelse i ett klagomål som Spain Pharma 1999 lämnade in till konkurrensverket mot Laboratorios Alter (Alter) och Glaxo Wellcome (Glaxo), vilket gav upphov till två olika ärenden. Detta ärende gäller Alters och Glaxos vägran att leverera vissa läkemedel före april 1998.

Den 16 mars 2004 beslutade konkurrensverket avskryva ärendet på grund av bristande bevis på missbruk av en dominerande ställning enligt definitionen i 6 § i konkurrenslagen och artikel 82 i EG-fördraget. Den 2 april 2004 överklagade Spain Pharma till konkurrensdomstolen, som avvisade klagomålet genom beslut R 611/2004 av den 13 oktober 2004, eftersom domstolen instämde i konkurrensverkets slutsatser avseende definitionen av en produktmarknad och frånvaron av en kollektiv eller individuell dominerande ställning och ansåg att vägran att leverera produkter var berättigad eftersom Spain Pharmas framställningar om leveranser hade ökat med 400 % jämfört med föregående period.

Ärende Ediciones Musicales: Konkurrensverket nr 2420/03, konkurrensdomstolen nr R 609/04.

Den 25 oktober 2002 inlämnade Universal Music Publishing S.A., Ediciones Musicales BMG Ariola S.A., Sony ATV Music Publishing Holdings LLC S. en C., EMI Music Publishing Spain S.A. och Peermusic Española S.A. ett klagomål till konkurrensverket mot Sociedad General de Autores y Editores (SGAE) för missbruk av en dominerande ställning och illojal konkurrens i förvaltningen av upphovsrätt i strid med 6 och 7 § i konkurrenslagen och artikel 82 i EG-fördraget. Den 26 juni 2003 utvidgade de klagande klagomålet till att även omfatta ett beslut som fattats vid SGAE:s ordinarie bolagsstämma.

Efter att ha undersökt fakta beslutade konkurrensverket det 19 februari 2004 avskryva ärendet med motiveringen att det inte fanns tillräckliga bevis för de påstådda överträdelserna och att många av de ifrågasatta verksamheterna i huvudsak var privata till sin natur.

De klagande överklagade konkurrensverkets beslut till konkurrensdomstolen, som i beslut R 609/04 av den 16 december 2004 fastställde beslutet med motiveringen att inget missbruk av en dominerande ställning uppdagats i samband med konkurrensverkets undersökningar.

Konkurrensdomstolen ansåg också att de ifrågasatta metoderna i stor utsträckning var civilrättsliga tvister som hade sin grund i de interna relationerna mellan SGAE:s partner, som omfattade de fem företag som inlämnade klagomålet.

Ärende UNI2 Telecomunicaciones (UNI2) och MCI Worldcom/Telefónica Moviles, Airtel Movil och Amena: Konkurrensverket nr 2421/02, 2435/02 och 2436/02, konkurrensdomstolen nr 571/03, 572/03 och 573/03.

Den 31 oktober 2002 inlämnade UNI2 Telecomunicaciones (UNI2) och MCI Worldcom Spain S.A. (Worldcom), två operatörer på marknaden för fasta telefonitjänster, två klagomål till konkurrensverket mot mobiltelefonoperatörerna Telefónica Moviles de España, Airtel Movil och Amena för missbruk av en dominerande ställning på marknaden för samtalsterminering inom sina mobilnät. De påstådda metoderna var prisdiskriminering inom samtalstermineringstjänster inom själva nätet och en prispress mellan grossistpriset på den samtalstermineringstjänst som erbjuds konkurrenter och det detaljistpris på samtal från fasta till mobila nät som mobiloperatörer erbjuder företag.

Konkurrensverket undersökte handlingarna i tre ärenden (ett för varje mobiloperatör) och skickade sina rapporter om dem till konkurrensdomstolen. I rapporterna rekommenderade konkurrensverket att en överträdelse skall konstateras och böter åläggas med motiveringen att de påstådda överträdelserna utgör missbruk av en dominerande ställning, som förbjuds i 6 § i konkurrenslagen och artikel 82 i EG-fördraget.

I beslut 571/03 och 572/03 som fattades den 22 december 2004 och beslut 573/03 som fattades den 20 december 2004 fann konkurrensdomstolen inte tillräckliga bevis för de påstådda överträdelserna.

Frankrike

Beslut nr 04-D-32 av den 8 juli 2004

More Group France inlämnade ett klagomål till konkurrensrådet där företaget konstaterade att efter det att staden Rennes i juli 1997 tilldelat More det kontrakt för leverans av reklamfinansierade gatumöbler som JC Decaux hade tidigare, missbrukade Decaux Group sin dominerande ställning genom att hindra More från att kommersiellt utnyttja det kontrakt företaget just hade fått. År 1998 hade Decaux-koncernen nästan 80 % av marknaden för reklamfinansierade gatumöbler som förvaltas av lokala myndigheter. Dessutom ansåg rådet att Decaux-koncernen hade en dominerande ställning på den marknaden. Rådet konstaterade också att Decaux-koncernen hade missbrukat sin dominerande ställning och överträtt artikel 82 i EG-fördraget och L 420-2 § i handelslagen genom att

- på felaktiga grunder ifrågasätta de datum då kontraktet med staden Rennes om reklamfinansierade gatumöbler löper ut,
- hota med att omedelbart montera ned stadens busskurer mitt i vintern i syfte att skjuta upp demonteringen av sina andra inventarier,
- vägra samarbeta med den nya entreprenören för att förbättra samordningen av ersättandet av busskurerna med nya,
- hålla sina egna möbler kvar på plats och utnyttja dem kommersiellt efter det att kontraktet löpt ut,
- erbjuda stora reklamföretag gratis reklamplats för reklamkampanjer i Rennes och därmed hindra More Group France från att marknadsföra reklamplats på gatumöbler,
- tillämpa diskriminerande priser enbart i staden Rennes för att avskräcka reklamföretag från att göra affärer med konkurrenten More Group France.

Rådet ansåg att ett sådant agerande bidrog till att Decaux Group behöll sin monopolliknande ställning på den nationella marknaden för reklamfinansierade gatumöbler och ålade företaget böter på 700 000 euro.

Beslut nr 04-D-48 av den 14 oktober 2004

Med anledning av ett klagomål från Tenor, en sammanslutning som företräder teleoperatörer, ålade konkurrensrådet France Télécom och SFR böter på 18 miljoner euro respektive 2 miljoner euro. Rådet ansåg att dessa aktörer, som är vertikalt integrerade på marknaderna för fasta respektive mobila telefonitjänster, tillämpade en "prissax" på sina tariffer. De erbjöd medelstora företag och stora kunder sådana detaljistpriser för samtalsöverföring från fasta till mobila nät som var oförenliga med de avgifter för samtalsterminering som var förhärskande inom deras mobiltelefonisektor (företagen i fråga var FTM, som blev Orange, och SFR). De erbjudna priserna täckte således inte de rörliga kostnaderna för att tillhandahålla dessa tjänster. Dessutom tillämpades dessa metoder under perioden mellan april 1999 och slutet av 2001 när alternativa lösningar, t.ex. internationell omdirigering (*international rerouting*) och mobile box-funktioner, inte (ännu) stod till buds i någon större omfattning. Detta innebar att nya aktörer på marknaden för fasta telefonitjänster inte utan förluster kunde erbjuda företag konkurrenskraftiga priser för samtal från det fasta nätet till mobiltelefoner som opereras av Itinérís eller SFR eller via en direkt samtrafikförbindelse till FTM- eller SFR-nätet. Bouygues Télécom omfattades inte av förbudet eftersom företaget inte hade en dominerande ställning på marknaderna för dirigering av samtal från fasta telefoner till mobiltelefoner. Detta beslut från konkurrensrådet har granskats och ändrats genom ett beslut som appellationsdomstolen i Paris fattade den 12 april 2005. Käranden, Etna-sammanslutningen (f.d. Tenor) har överklagat appellationsdomstolens beslut till Frankrikes högsta civila domstol (*Cour de cassation*).

Beslut nr 04-D-49 av den 28 oktober 2004

Vid tjurstationer hade man infört metoder för att hindra boskapsuppfödare från att fritt välja den tjänsteleverantör som skulle inseminera boskap vid artificiell insemination. Syftet med dessa metoder var bland annat att hindra kunder från att välja den veterinär som skulle tillhandahålla tjänsten, som därefter tillhandahölls av experten vid den godkända tjurstationen. Tjurstationerna i fråga, som hade en dominerande ställning inom sitt eget geografiska område, tillämpade en eller flera av följande metoder:

- De vägrade utan giltigt skäl bevilja veterinärer certifikat som ger dessa möjlighet att tillhandahålla artificiella inseminationstjänster.
- De förenade utfärdandet av certifikatet med villkoret att veterinärerna gör konkurrensbegränsande åtaganden t.ex. i form av klausuler om godkännande av kunder.
- De begränsade veterinärernas möjligheter att tillhandahålla terapeutiska inseminationstjänster.
- De införde en exklusivitetsklausul i fråga om anskaffning av sperma.
- De fastställde priser där ingen åtskillnad gjordes mellan priset på sperman och avgiften för den tillhandahållna tjänsten.
- De tillämpade ett avtal som lanserats av det nationella förbundet för kooperativ för boskapsuppfödare och artificiell insemination (UNCEIA) och i vilket medlemmarna uppmanades underteckna avtal som innehöll konkurrensbegränsande klausuler, särskilt sådana som var avsedda att begränsa antalet kunder för veterinärerna.

Det nationella förbundet för privatpraktiserande veterinärer (SNVEL) lämnade in ett klagomål till konkurrensrådet. Konkurrensrådet ålade tjurstationerna och UNCEIA böter på mellan 300 euro och 71 200 euro för överträdelse av L. 420-1 § i handelslagen och artikel 81 i EG-fördraget samt L. 420-2 i handelslagen och artikel 82 i EG-fördraget och ålade dem att upphöra med sitt agerande och att offentliggöra beslutet i en jordbrukstidskrift.

Beslut nr 04-D-65 av den 30 november 2004

Den 10 april 2001 utfärdade konkurrensrådet ett yttrande med anledning av en hänvändelse från ekonomiministeriet. I yttrandet påpekade konkurrensrådet för La Poste-koncernen att vissa rabatter som denna beviljat storkunder i sina affärsavtal hindrade konkurrensen. Den 1 juli 2002 började konkurrensrådet undersöka avtalen på eget initiativ eftersom det ansåg att La Post inte hade iakttagit alla dess rekommendationer. Resultatet blev beslut nr 04-D-65 i vilket konkurrensrådet konstaterade att La Poste visserligen hade ändrat en del av sina affärsavtal sedan den 1 januari 2002 men att lojalitetsrabatter och rabatter kopplade till vissa villkor fortsatte att beviljas till den 1 januari 2003 inom sektorn för postorderförsäljning, som utgör en mycket stor del av La Postes verksamhet. I enlighet med fast beslutspraxis behandlade konkurrensrådet dessa metoder som missbruk av en dominerande ställning. La Poste valde dock att inte försvara sin ställning och gjorde specifika åtaganden om att avstå från alla konkurrenshindrande åtgärder i framtiden. Med hänsyn till dessa åtaganden beslutade konkurrensrådet nedsätta böterna med 90 %.

Beslut nr 04-D-74 av den 21 december 2004

Detta ärende gäller en hänvändelse till konkurrensrådet med anledning av metoder som konstaterats åren 1993–1996 på marknaden för färjeförbindelser mellan Frankrike, Jersey och Guernsey. Metoderna påverkade handeln mellan medlemsstater eftersom trafiken till Kanalöarna omfattade europeiska kunder och de viktigaste konkurrenterna var ett franskt företag och brittiskt företag.

Konkurrensrådet ansåg att företagen, Emeraude Lines och Condor Ferries, hade deltagit i ett samordnat förfarande i syfte att hindra att marknadskrafterna fastställde priserna. Metoderna syftade främst till att utestänga nya aktörer från marknaden i fråga.

Konkurrensrådet utdömde dock inte några böter eftersom Emeraude Lines är föremål för ett kollektivt förfarande och endast en liten del av dess omsättning härrör från verksamhet i Frankrike och eftersom ingen del av Condor Ferries omsättning uppstår i Frankrike. Vid den tidpunkt då dessa fakta förelåg kunde inga böter åläggas enligt fransk lagstiftning enbart på grundval av nationell omsättning. Den globala omsättningen kunde beaktas först efter 2001.

Beslut nr 04-D-05 av den 24 februari 2004

Phoenix Pharma, en grossistdistributör av läkemedel, lämnade in ett klagomål i sak till konkurrensrådet och begärde interimistiska åtgärder i form av lättnad av de köpkvoter som de viktigaste läkemedelslaboratorierna fastställt för den franska marknaden.

Konkurrensrådet återopade förstainstansrättens dom i målet *Bayer/Adalat* när det skulle utreda förekomsten av ett begränsande förfarande och konstaterade att det inte fanns några bevis för ett samförstånd om ett avtal mellan laboratorierna i fråga eller mellan dessa laboratorier och en eller flera grossister. Konkurrensrådet påpekade att varje laboratorium, oavsett vilka åtgärder som vidtogs av andra laboratorier, å ena sidan hade ett intresse av att vidta ensidiga åtgärder för att kunna fullgöra sina åtaganden gentemot myndigheterna om att anpassa produktionen till konsumtionen och å andra sidan att undvika ett underskott till följd av omfattande export av läkemedel.

Eftersom detta innebär missbruk av en dominerande ställning anser konkurrensrådet att det i denna fas av undersökningen inte kan uteslutas att tillämpningen av laboratoriernas

kvotssystem begränsar konkurrensen på marknaden för grossistleveranser av läkemedel, särskilt genom att inträdeshinder skapas. Konkurrensrådet bestämde därför att Phoenix Pharmas klagomål var berättigat. Men eftersom villkoren för beviljande av interimistiska åtgärder inte uppfylldes avtog konkurrensrådet Phoenix Pharmas ansökan på denna punkt.

Beslut nr 04-D-73 av den 21 december 2004

Grolier Interactive Europe/Online Groupe (Club Internet) lämnade in ett klagomål till konkurrensrådet enligt vilket France Télécom och dess dotterbolag missbrukade sin dominerande ställning i samband med tillhandahållande av Internetaccess. Käranden klagade på att France Télécom hade korssubventionerat sitt dotterbolag, Wanadoo Interactive, på konkurrenternas bekostnad, svartmålat sina partner och använt uppgifter som det hade i sin besittning i egenskap av leverantör av fasta telefonitjänster för att främja anbud som lämnats av Wanadoo.

Konkurrensrådet fattade beslut nr 04-D-73 till France Télécoms fördel och avvisade klagomålet mot detta företags metoder för tillhandahållande av Internetaccess. Konkurrensrådet bekräftade inte påståendet att korssubventionering tillämpades eftersom det inte fanns några bevis för att skillnaden mellan de kommissioner som betalas av Wanadoo och France Télécoms verkliga kostnader täcktes med överskjutande inkomster av driften av dess virtuella monopol på accessnätet och inte med medel som denna etablerade aktör tjänat genom annan konkurrensutsatt verksamhet. Konkurrensrådet bekräftade inte heller klagomålet gällande underprissättning eller bestående störning av marknaden och avvisade övriga klagomål på formella grunder.

Beslut nr 04-D-76 av den 22 december 2004

Digitechnic lämnade in ett klagomål gällande Microsoft till konkurrensrådet och klagade över att Microsoft bland annat vägrat bevilja licens för programvarupaketet Pack Office Pro (från januari 1995 till juni 1996) och därefter bedrivit en diskriminerande prispolitik (från juni 1996 till maj 1998). Genom sitt beslut nr 04-D-76 avvisade konkurrensrådet klagomålet därför att käranden inte hade lagt fram tillräckliga bevis för att Microsoft mellan 1995 och 1998 tillämpat metoder som begränsat försäljningen av Pack Office Pro och som haft till syfte eller resultat att begränsa konkurrensen på marknaden för försäljning av datorer.

Irland

Under 2004 inledde det irländska konkurrensverket ett förfarande i ett ärende på grundval av artikel 81/82: *Konkurrensverket mot John O'Regan och Ors* [2003 nr 8608P]. Ärendet gällde en påstådd överträdelse av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget och deras inhemska motsvarigheter 4 och 5 § i 2002 års konkurrenslag.

I *konkurrensverket mot John O'Regan och Ors* ("ILCU") hävdade konkurrensverket att ILCU hade missbrukat sin dominerande ställning genom att vägra icke-anslutna kreditkassor (*credit unions*) tillträde till sitt system för skydd för insättningar. Käranden hävdade att denna vägran utgjorde missbruk av en dominerande ställning eftersom ILCU var den enda som erbjöd kreditkassorna ett system för skydd för insättningar. Dessutom gjorde konkurrensverket gällande att ILCU:s verksamhet utgjorde ett konkurrensbegränsande kopplingsavtal.

Konkurrensverket hade ursprungligen som mål att utfärda ett interimistiskt förbuds föreläggande för att hindra ILCU och de enskilda svarandena från att införa eller genomföra ett system eller arrangemang som hade till syfte eller verkan att stödja ILCU:s regler och/eller beslut om att kreditkassor utestängs från systemet för skydd för insättningar

och inte beviljas några ersättningar inom ramen för detta med motiveringen att de inte är anslutna. Efter det att ILCU gjort ett åtagande om att agera på ett sådant sätt att samma syfte uppnåddes behövdes det inget interimistiskt förbuds föreläggande.

Domstolen konstaterade att ILCU hade brutit mot S.4 (konkurrensbegränsande avtal) och S.5 (missbruk av dominerande ställning) i 2002 års konkurrenslag och att ILCU med sin verksamhet hade överträtt både artikel 81 och artikel 82 i EG-fördraget eftersom verksamheten i fråga kunde påverka handeln mellan medlemsstater. ILCU:s verksamhet uppfyllde inte kraven i artikel 81.3 och kunde inte motiveras objektivt med stöd av artikel 82 i EG-fördraget.

Domstolen beslutade att de svarande måste ge icke-anslutna kreditkassor med säte i Irland tillåtelse att delta i systemet för skydd för insättningar på samma villkor som anslutna kreditkassor. ILCU har överklagat den högre domstolens (*High Court*) beslut till högsta domstolen.

Nederländerna

Räkor i Nordsjön

Beslutet avslutar ett förfarande med överklagande inför förvaltningsdomstol av ett beslut i vilket det nederländska konkurrensverket (Nederlandse Mededingingsautoriteit, NMa) tvingades ompröva sitt beslut av den 14 januari 2003 på grundval av ett yttrande som getts av oberoende sakkunniga. I det nya beslutet bekräftas bötfällandet av fyra nederländska producentorganisationer, tre tyska (sammanslutningar av) producentorganisationer, en dansk producentorganisation och tre grossisthandelsföretag inom fiskesektorn som konstaterats ha brutit både mot 6 § i den nederländska konkurrenslagen och mot artikel 81 i EG-fördraget. Alla parter deltog i avtal som ingåtts i samband med det så kallade trepartssamrådet om begränsning av räkfångsterna i Nordsjön och om minimipriserna på dessa räkor (*crangon crangon*) åren 1998–2000. Endast de nederländska producentorganisationerna och företagen var också delaktiga i en bojkottåtgärd för att hindra ett nytt handelsföretag från att köpa räkor från Nordsjön vid de nederländska räkauktionerna hösten 1999. I böterna togs det bara hänsyn till effekterna på den nederländska marknaden och de uppgick till sammanlagt 6 176 000 euro (betydligt mindre än i 2003 års beslut). 2003 års beslut upphävs för de fem mindre handelsföretagens del: Konkurrensverket undersökte bevisen gällande den roll de haft i sammanhanget och ansåg att de inte deltagit i någondera överträdelsen på ett sådant sätt att de skulle ha ingått ett avtal om att samordna sina förfaranden på det sätt som avses i artikel 81 i EG-fördraget.

Nederländska multinationella handelsföretags samt nederländska, tyska och danska producentorganisationers deltagande i trepartssamrådet (båda parterna svarar för en stor del av utbudet och efterfrågan på räkor från Nordsjön) tillsammans med avtalens särskilt allvarliga karaktär (fångstkvoter och prisöverenskommelser) innebär ett säkert fall av påverkan på handeln. Vad den andra överträdelsen beträffar deltog endast de nederländska parterna i bojkottåtgärden och åtgärden begränsades till inköp på nederländska auktioner. Det företag som var föremål för bojkotten exporterade dock nederländska fiskeprodukter till andra medlemsstater. Det skulle ha kunnat leda till att utländska handelsföretag skulle ha avskräckts från att köpa räkor på den nederländska marknaden. I beslutet av den 14 januari 2003 ålades de berörda parterna böter endast för överträdelse av den nederländska konkurrenslagen. Med stöd av förordning nr 1/2003 fastställs det i detta beslut efter överklagandet inför förvaltningsdomstolen att det faktiskt är fråga om en påverkan på handeln mellan

medlemsstater och att det därmed också är fråga om en överträdelse av artikel 81 i EG-fördraget. Böterna höjs dock inte (eftersom Nederländernas och EU:s materiella konkurrensbestämmelser sammanfaller i detta ärende).

Parternas invändningar på grundval av den gemensamma fiskeripolitiken avvisas. Det konstateras att det slag av marknadsinterventioner som avtalades i samband med trepartssamrådet inte bidrar till uppnåendet av målen i artikel 33 i EG-fördraget. De motiveras inte av den gemensamma organisationen av marknaden och garanteras inte av förordning nr 26. Förordning nr 1767/2004 (om ändring av förordning nr 2318/2001) beträffande erkännande av producentorganisationer inom sektorn för fiskeri och vattenbruk (som trädde i kraft den 21 oktober 2004) ger inte anledning att ändra denna bedömning.

Mobiloperatörer

Detta beslut avslutar ett förfarande med överklagande inför förvaltningsdomstol av ett beslut. Genom förfarandet överklagades de beslut som konkurrensverkets generaldirektör fattade den 30 december 2002 om att bötfälla de fem operatörerna av mobiltelefonnät i Nederländerna (KPN Mobile, Vodafone Libertel, Orange ((tidigare Dutchtone), Telfort (tidigare O2) och T-Mobile (tidigare Ben)) för att de överträtt 6 § i konkurrenslagen (nationell motsvarighet till artikel 81 i EG-fördraget). Överträdelsen består av ett samordnat förfarande och/eller ett avtal mellan operatörerna för att anpassa/sänka den vanliga anslutningsavgiften (bonus) som de betalar till samtalsförmedlare för abonnemang på mobiltelefoni som betalas på förhand eller i efterhand. På grundval av skriftlig dokumentation och uttalanden från mobiloperatörernas försäljningsdirektörer konstaterades det att samordning ägde rum och/eller att ett avtal nåddes under ett möte sommaren 2001. De berörda operatörerna hade för avsikt att påverka varandras agerande och/eller avslöjade sitt tilltänkta agerande i fråga om anslutningsavgifterna för samtalsförmedlare och tidpunkten för att (avsevärt) sänka dessa avgifter. Dessutom konstaterades det att de genomförde det samordnade förfarandet och/eller avtalet genom att sänka de vanliga anslutningsavgifterna för samtalsförmedlare i stort sett lika mycket och i stort sett samtidigt. Detta betraktades som en mycket allvarlig överträdelse och företagen ålades böter på mellan 6 000 000 och 31 300 000 euro.

Alla fem operatörer överklagade beslutet. Efter att ha konsulterat en för ändamålet utsedd oberoende rådgivande kommitté bekräftade generaldirektören (den väsentliga) överträdelsen av 6 § i konkurrenslagen, med den skillnaden att den numera (enbart) klassificeras som ett samordnat förfarande. Dessutom har det faktum att förordning nr 1/2003 trädde i kraft den 1 maj 2004 som följd att de fem operatörernas agerande, som beskrivs i beslutet av den 30 december 2002, också betraktas som en överträdelse av artikel 81 i EG-fördraget. Bedömningen med stöd av artikel 81 i EG-fördraget motsvarar bedömningen enligt 6 § i konkurrenslagen bortsett från begreppet påverkan på handeln mellan medlemsstater. Vad gäller den sistnämnda omständigheten konstateras det att agerandet i fråga kan ha en märkbar påverkan på handeln mellan medlemsstater eftersom det indirekt påverkar försäljningen av abonnemang på mobiltelefonianslutningar (som betalas på förhand eller i efterhand) och därmed mobiltelefonitrafiken (både inrikes och utrikes) samt samtalsförmedlarnas investerings- och etableringsbeslut (det gäller även samtalsförmedlare som har sitt huvudkontor utanför Nederländerna).

Böterna sänktes dock (betydligt) till 4 492 000–14 828 000 euro, eftersom den omsättning som är relevant för överträdelsen (och som ligger till grund för beräkningen av basbeloppet för böterna) inte var tillräckligt exakt fastställd i det ursprungliga beslutet. Den samtidiga tillämpningen av artikel 81 i EG-fördraget och 6 § i konkurrenslagen leder inte till någon

höjning av böterna eftersom de i detta fall anses tillräckliga som påföljd för båda överträdelserna. Nederländernas och EU:s materiella konkurrensbestämmelser sammanfaller och påverkan på handeln berättigar inte i sig till någon höjning av böterna. Dessutom är effekterna av överträdelsen begränsade till den nederländska marknaden och omsättningen i fråga uppnås i Nederländerna.

Anställande av tillfällig och kontraktsanställd personal

Det nederländska konkurrensverket ålade Stichting Financiële Toetsing (SFT) böter på 10 000 euro för att företaget överträtt artikel 81 i EG-fördraget och motsvarande lagrum i den nederländska lagstiftningen (6 § i den nederländska konkurrenslagen) mellan oktober 1998 och september 2001. SFT är ett företag som för ett register i vilket personaluthyrningsföretag kan registrera sig om de uppfyller vissa ekonomiska villkor. Syftet med registret är att ge personaluthyrningsföretagens kunder en viss ”garanti” för att de företag som är registrerade har ett ärligt uppsåt.

Det händer ofta att personaluthyrningsföretagen inte har den personal kunderna vill ha. Därför anställer de personal från andra personaluthyrningsföretag för att tillgodose kundernas behov. Enligt SFT:s regler får registrerade personaluthyrningsföretag (cirka 67 % av alla nederländska personaluthyrningsföretag är registrerade) inte anställa personal från personaluthyrningsföretag som inte är registrerade och därefter förmedla denna personal vidare till sina kunder. Personaluthyrningsföretag som inte hade en filial i Nederländerna tilläts inte registrera sig. SFT:s regler förbjöd också registrerade personaluthyrningsföretag att anställa personal (och därefter erbjuda sina kunder denna personal) från personaluthyrningsföretag som var registrerade i ett register som lämnade motsvarande garantier om dessa personaluthyrningsföretag inte hade en filial i Nederländerna. SFT:s system var således inte öppet och samtidigt kunde SFT inte acceptera motsvarande garantier som erbjöds av ett annat system. Resultatet blev att personaluthyrningsföretag som inte hade en filial i Nederländerna inte kunde anställa personal till sådana personaluthyrningsföretag som var registrerade hos SFT. Därmed befann sig utländska personaluthyrningsföretag i ett ofördelaktigt läge jämfört med sådana som är etablerade i Nederländerna.

Sverige

ADSL

I december 2004 lämnade Konkurrensverket in en stämningsansökan till Stockholms tingsrätt gällande den etablerade nationella telekomoperatören. Enligt Konkurrensverket hade företaget missbrukat sin dominerande ställning genom att begränsa konkurrensen på den svenska marknaden för ADSL-tjänster. Företaget äger det fasta allmänna telefonnätet som omfattar samtliga hushåll i Sverige. Det utnyttjar nätet för att sälja sina egna telekommunikationstjänster till konsumenterna, men erbjuder också andra operatörer tillträde till nätet.

På grund av flera klagomål från andra telekomoperatörer undersökte Konkurrensverket situationen på marknaden och fann att företagets konkurrenter tvingats pressa sina marginaler. Det betyder att marginalen (skillnaden mellan konsumentpriser och grossistpriserna) är otillräcklig i senare marknadsled. Marginalen mellan konsumentpriset och grossistpriset täckte inte företagets tillkommande kostnader för detaljhandelsförsäljning.

Enligt Konkurrensverket har företaget missbrukat sin dominerande ställning på grossistmarknaden för att stärka sin ställning i senare marknadsled. Detta har hindrat

konkurrensen på marknaden. Konkursverket har konstaterat att företaget missbrukade sin dominerande ställning från april 2000 till och med januari 2003. Konkursverket har begärt att domstolen skall ålägga böter på 144 miljoner svenska kronor.

Bilräddningstjänster

I oktober 2004 lämnade Konkursverket in en stämningssökansökan till Stockholms tingsrätt gällande ett moderbolag (en ideell organisation) och dess helägda dotterbolag inom sektorn för bilräddningstjänster. Medlemmarna i den ideella organisationen är företag som bedriver bilräddningsverksamhet. Föreningen bedriver inte själv någon bilräddningsverksamhet. Medlemmarna av den ideella organisationen åtar sig genom medlemskapet att underteckna ett samarbetsavtal med det helägda dotterbolaget. Stämningssökansökan grundade sig på att moderbolaget och dess helägda dotterbolag genom ett beslut av en företagssammanslutning i november 2000 uppsåtligt eller av oaktsamhet hade överträtt förbudet i 6 § i den svenska konkurrenslagen och artikel 81.1 i EG-fördraget genom att avtal om eller åtminstone rekommendera priser på vissa bilräddningstjänster för perioden 1 januari 2001–31 december 2001.

Bilräddningsföretag som är medlemmar i den ideella organisationen skall anses vara konkurrenter eftersom de är verksamma inom samma bransch. Därmed är prisavtalet horisontellt. Den ideella föreningen och dess helägda dotterbolag ansågs utgöra en integrerad ekonomisk enhet ur konkurrensrättslig synpunkt. Konkursverket begärde att domstolen skulle ålägga den ideella föreningen böter på 20 000 svenska kronor och dess helägda dotterbolag böter på en miljon svenska kronor för förbudet prissamarbete.

Bitumen I

I december 2004 lämnade Konkursverket in en stämningssökansökan till Stockholms tingsrätt gällande två oljebolags förbjudna samarbete på marknaden för bitumen (som är ett bindemedel för asfalt). Samarbetet mellan bolagen började 1999 när det ena bolaget försökte komma in på den svenska bitumenmarknaden, som i stor utsträckning domineras av det andra bolaget. Det bolag som kom in på marknaden hade inget behov av att konkurrera om priser och andra faktorer eftersom det hade ingått ett avtal med det andra bolaget. Enligt avtalet garanterade detta bolag det inträdande bolaget en viss volym av försäljning och kunder. Därmed undveks priskonkurrens på marknaden och företagen kunde hålla priserna uppe.

Det ena oljebolaget anklagas inte bara för att delta i en olaglig kartell utan också för att ha missbrukat sin dominerande ställning på marknaden genom att tillämpa affärsvillkor som diskriminerar andra bolag och därmed hindrar dessa från att komma in på marknaden. Konkursverket har begärt att domstolen skall ålägga böter på sammanlagt 394 miljoner svenska kronor. Av detta belopp skall det ena bolaget betala 205 miljoner svenska kronor och det andra bolaget 189 miljoner svenska kronor.

Bitumen II

I oktober 2004 fattade Konkursverket ett beslut om att godkänna parternas åtaganden i ett överträdelseärende som gällde en klausul i ett hyresavtal som parterna ingått 1997 om den största bitumendepån i Sverige. En depå i en svensk stad användes till 1997 av flera oljebolag. Under hyresavtalets giltighetstid har andra oljebolag uttryckt intresse för att hyra en bitumendepå i området i fråga.

Klausulen har haft den effekten att den depå som har de största försäljningsvolymerna i Sverige inte har varit tillgänglig för faktiska och potentiella konkurrenter inom rimlig tid.

Klausulen var därför ett hinder för potentiella nya aktörer på marknaden och för etablerade konkurrenter att expandera. Avtalet ansågs därför utgöra en överträdelse av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget. Effekten av överträdelsen kunde märkas på alla relevanta marknader främst på grund av parternas andelar av respektive marknader.

Konkurrensverket konstaterade att begränsningen av konkurrensen påverkar handeln mellan medlemsstater eftersom bitumen lämpar sig för handel mellan medlemsstater, produktomsättningen är betydande, parterna har betydande marknadsandelar och avtalet hindrar tillträde till den viktigaste bitumendepån i Sverige. På grund av depåsystemets betydelse har missbruket påverkat en stor del av den gemensamma marknaden i den mening som avses i artikel 82 i EG-fördraget. Därför konstaterade Konkurrensverket att artiklarna 81 och 82 är tillämpliga.

Efter att ha mottagit ett meddelande om invändningar har parterna strukit villkoret i avtalsklausulen och ersatt det med ett nytt villkor. Konkurrensverket har i enlighet med 23 a § i den svenska konkurrenslagen godtagit detta åtagande från parternas sida.

2. Nationella domstolars tillämpning av EG:s konkurrensregler

Konkurrensmyndigheterna i Tjeckien, Estland, Grekland, Irland, Italien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Malta, Österrike, Polen, Slovenien, Slovakien och Finland har inte anmält några beslut där de nationella domstolarna tillämpat EG:s konkurrensregler. Följande medlemsstater har anmält sådana beslut:

Belgien

1. *Hof van Beroep te Brussel (appellationsdomstolen i Bryssel), dom av den 28 september 2004 (Lodiso mot SPRLU Monde)*

Enligt artikel 42a i lagen om skydd för ekonomisk konkurrens, i dess lydelse av den 1 juli 1999, skall den domstol hos vilken ett mål har väckts vilandeförklara målet och hänskjuta det till appellationsdomstolen i Bryssel, om lösningen av tvisten beror på om konkurrensmetoden är laglig eller ej.

I sin dom av den 28 september 2004 meddelade appellationsdomstolen i Bryssel ett avgörande i ett mål som domstolen i första instans i Tournai (Hainaut) hänskjutit för ett förhandsavgörande.

Domstolen i första instans ställde följande fråga: ”Strider arkitektförbundets etiska norm nr 2, särskilt artikel 4 i denna, mot artiklarna 81 och 82 i Amsterdamfördraget (f.d. artiklarna 85 och 86 i Romfördraget) och mot bestämmelserna i lagen av den 1 juli 1999 om skydd för den ekonomiska konkurrensen, så att de därför automatiskt skall anses vara ogiltiga?”

Frågan uppstod i en tvist mellan en arkitekt och företaget SPRLU Monde (Monde) om betalning av arkitektens arvode. Arkitektförbundets styrelse hade infört en tabell med rekommenderade minimiarvoden för arkitekter. Tabellen kallas ”Etisk norm nr 2”. Avtalet om det arbete som arkitekten skulle utföra innehöll bestämmelser där det hänvisades till ”Etisk norm nr 2”. Monde hävdade att den etiska normen var ogiltig och att även avtalet mellan företaget och arkitekten därför var ogiltigt.

I sitt beslut av den 24 juni 2004 fann kommissionen att det belgiska arkitektförbundet från och med den 12 juli 1967 till och med den 21 november 2003 överträdde artikel 81.1 i fördraget genom att förbundet i ett beslut av den 12 juli 1967, ändrat 1978 och 2002, anta en tabell med minimiarvoden kallad ”Etisk norm nr 2”. Arkitektförbundet ålades böter om 100 000 euro.

Mot bakgrund av det beslutet och med hänsyn till att kommissionens beslut inte hade överklagats fann appellationsdomstolen i sitt svar på den fråga som hänskjutits till den för ett förhandsavgörande att tabellen ”Etisk norm nr 2” automatiskt var ogiltig enligt artikel 81 i EG-fördraget.

2. *N.V. MSA mot Koninklijke Gilde van Vlaamse Antiquairs: Ansökan om tillfälliga åtgärder*

Enligt artikel 35.1 första stycket i lagen om skydd för ekonomisk konkurrens⁷ skall följande krav vara uppfyllda för att ordföranden skall kunna vidta tillfälliga åtgärder för att få företag att upphöra med konkurrensbegränsande metoder:

⁷ Lagen om skydd för ekonomisk konkurrens i dess lydelse av den 1 juli 1999.

- Det skall finnas ett klagomål, så att den konkurrensbegränsande metoden är föremål för utredning. Den sökande skall ha ett direkt och omedelbart intresse av saken.
- Det skall vara uppenbart att en förbjuden konkurrensbegränsande metod används, i detta fall ett konkurrenshämmande avtal som strider mot artikel 2 i lagen om skydd för ekonomisk konkurrens.
- Det skall finnas ett omedelbart behov av att undvika en situation som kan leda till allvarlig, omedelbar och irreparabel skada för de företag vars intressen påverkas av metoden eller skada det allmänna ekonomiska intresset.

N.V. MSA är ett företag som är verksamt inom reklam- och PR-sektorn, och bland annat organiserar mässor. Två gånger om året organiserar företaget en internationell konst- och antikmässa, en i Knokke i augusti och den andra i Brugge i slutet av oktober och början av november. Det kungliga flamländska antikhandlargillet är en branschorganisation som anordnar antikmässor i Knokke och Ghent. När gillet beslutade att upphöra med sin egen antikmässa i Knokke förbjöd den sina medlemmar att delta i sådana mässor i Knokke eller Brugge som inte anordnas av gillet. MSA lämnade den 24 juni 1998 in ett klagomål om detta till konkurrensrådet och begärde att konkurrensrådets ordförande skulle vidta tillfälliga åtgärder.

Beslut nr 2002-V/M-38 som konkurrensrådets ordförande fattade den 27 maj 2002 om att vidta tillfälliga åtgärder på begäran av N.V. MSA/flamländska antikhandlargillet

Konkurrensrådets ordförande ombads att som tillfällig åtgärd ålägga gillet att dra tillbaka det beslut genom vilket förbudet införs och underrätta sina medlemmar om att beslutet dras tillbaka. Konkurrensrådets ordförande ansåg att det klagomål som N.V. MSA lämnat in var tillräckligt detaljerat och tillräckligt tydligt beskrev konkurrensförfarandet i fråga och tillkännagav i ett beslut av den 27 maj 2002, i motsats till vad konkurrensverket gjort gällande i sitt yttrande, att ansökan om vidtagande av tillfälliga åtgärder kunde godkännas. Innan ett beslut fattades om att godkänna ansökan hänsköts ärendet tillbaka till konkurrensverket för fortsatt utredning. Det beslutades därför att en kompletterande utredningsrapport skulle utarbetas om ansökan om tillfälliga åtgärder och att i synnerhet följande två villkor bör utredas vidare:

- Förekomsten av en förmodad överträdelse av lagen om skydd för ekonomisk konkurrens.
- Förekomsten av en situation som kan leda till allvarlig, överhängande och irreparabel skada för det företag vars intressen påverkas av metoderna i fråga eller var skadliga för det allmänna ekonomiska intresset och som måste hindras med det snaraste.

Beslut nr 2002-V/M-95 som konkurrensrådets ordförande fattade den 24 december 2002 om att vidta tillfälliga åtgärder på begäran av N.V. MSA/flamländska antikhandlargillet

Den 24 december 2002 konstaterade ordföranden i ett beslut som gällde den förmodade överträdelsen av lagen om skydd för ekonomisk konkurrens att gillet var en företagssammanslutning och att dess beslut måste ses som beslut som fattas av en företagssammanslutning i den mening som avses i artikel 2.1 i lagen om skydd för ekonomisk konkurrens. Besluten i fråga ansågs konkurrensstridiga eftersom medlemmarna förbjöds att delta i mässor som anordnats av N.V. MSA. Vad gäller det andra villkoret konstaterade ordföranden att skadan var allvarlig, överhängande och irreparabel, att skadan hade ett tydligt samband med den metod som var föremål för klagomål och att kravet på brådskande åtgärder uppfylldes. Konkurrensrådets ordförande tillkännagav följaktligen att ansökan om tillfälliga åtgärder var välgrundad och bestämde att det beslut som fattats av det flamländska antikhandlargillet skulle upphävas. Dessutom bestämdes det att gillet skall underrätta alla sina

medlemmar om konkurrensrådets beslut genom en rekommenderad skrivelse och genom att lägga ut domslutet på sin webbplats.

Appellationsdomstolen i Bryssel, dom av den 29 september 2004

Gillet lämnade in ett klagomål mot de beslut som konkurrensrådets ordförande fattade den 27 maj 2002 och den 24 december 2002 om tillfälliga åtgärder enligt artikel 35 i lagen om skydd för ekonomisk konkurrens. Eftersom bägge besluten nämndes i samma ansökan om vidtagande av tillfälliga åtgärder meddelade domstolen sitt avgörande genom ett enda beslut.

Överklagandet av beslutet av den 27 maj 2002 om tillfälliga åtgärder enligt 35 § i lagen om skydd för ekonomisk konkurrens avvisades eftersom gillet inte kunde bevisa att överklagandet delgivits de andra parterna.

Överklagandet av beslutet av den 24 december 2002, som också gällde tillfälliga åtgärder enligt artikel 35 i lagen om skydd för ekonomisk konkurrens, beviljades däremot prövningstillstånd.

Appellationsdomstolen i Bryssel har fullständig behörighet att avkunna domar med anledning av överklaganden av beslut som fattas av konkurrensrådet eller dess ordförande. Det betyder dock inte nödvändigtvis att konkurrensrådet eller dess ordförande slutgiltigt fränhånds ärendet.

Gillet hävdade i sitt överklagande att det förbud man opponerade sig mot drogs tillbaka vid den session som hölls den 7 december 1999, men att inget uttryckligt beslut i denna riktning kunde hittas i mötesprotokollet.

Domstolen konstaterade att ordföranden hade rätt när han beslutade att förbudet ytligt sett var en överträdelse av kartellförbudet i artikel 2 i lagen om skydd för ekonomisk konkurrens. Domstolen konstaterade dock att man efter utfärdandet av det omtvistade beslutet hade tagit hänsyn till den första meningen i artikel 3.2 i förordning nr 1/2003, som har följande lydelse:

”Tillämpningen av den nationella konkurrensrätten får inte leda till förbud mot sådana avtal, beslut av en företagssammanslutning eller samordnade förfaranden som kan påverka handeln mellan medlemsstater men som inte begränsar konkurrensen enligt artikel 81.1 i fördraget, eller som uppfyller villkoren i artikel 81.3 i fördraget eller som omfattas av en förordning om tillämpning av artikel 81.3 i fördraget.”

Appellationsdomstolen ansåg med andra ord att tillämpningen av belgisk lagstiftning inte får leda till förbud mot beslut av företagssammanslutningar som tillåts i EU:s lagstiftning. Om det omtvistade beslut som gillet har fattat inte omfattas av kartellförbudet i artikel 81 i EG-fördraget får den uppenbara överträdelsen av artikel 2 i lagen om skydd för ekonomisk konkurrens inte förbjudas och de föreskrivna åtgärderna inte genomföras.

Domstolen undersökte därefter om det omtvistade beslutet omfattas av artikel 81 i EG-fördraget och beslutade att det inte kan förmodas att det omtvistade förbudet har en märkbar påverkan på konkurrensen inom gemenskapen. Domstolen ansåg att det omtvistade förbudet därför inte är ett beslut av en företagssammanslutning som är förbjudet enligt artikel 81.1 i EG-fördraget.

Eftersom tillämpningen av nationell lagstiftning inte får leda till förbud mot någonting som inte strider mot artikel 81 i EG-fördraget beslutade domstolen att ordförandens omtvistade beslut inte kunde bekräftas.

Överklagandet av det beslut som konkurrensrådets ordförande fattat den 27 maj 2002 avvisades av appellationsdomstolen. Överklagandet av det beslut som konkurrensrådets ordförande fattade den 24 december 2002 togs däremot upp till prövning och förklarades välgrundat.

3. Dom avkunnad av appellationsdomstolen i Bryssel den 29 september 2004 (*Gema Plastics mot V.Z.W. Belgian Construction Certification Association, V.Z.W. Belgisch Instituut voor Normalisatie, N.V. Dyka Plastics, V.Z.W. Fechiplast, N.V. Martens Plastics, N.V. Pipelife Belgium och N.V. Wavin Belgium*).

I sin dom av den 29 september 2004 beslutade appellationsdomstolen i Bryssel huruvida en ansökan om tillfälliga åtgärder som Gema Plastics lämnat in till den belgiska konkurrensmyndigheten kunde tas upp till prövning.

Begäran riktades mot den nya belgiska bestämmelsen om tillämpning av Benor-standarden (TR 1401). I bestämmelsen fastställs det på vilket minimidjup avloppskomponenter i PVC måste installeras för att Benor-märket skall kunna användas. Denna belgiska standard föreskriver dock ett större djup än den europeiska standarden (EN 1401-1 och NBN EN 1401-1). Enligt Gema Plastics är syftet med den belgiska standarden att rensa den belgiska marknaden från konkurrerande tillverkare eller leverantörer av komponenter som inte behöver installeras på ett sådant djup, och därför är det fråga om en överträdelse av artikel 2.1 i den belgiska federala lagen om skydd för ekonomisk konkurrens och artikel 81.1 i EG-fördraget. Ordföranden för det belgiska konkurrensverket beslutade att ansökan om tillfälliga åtgärder inte kunde godkännas eftersom den sökande inte uppfyllde det nödvändiga villkoret, dvs. ett direkt och äkta intresse i saken i den mening som avses i artikel 35 i den belgiska lagen om skydd för ekonomisk konkurrens. Appellationsdomstolen beslutade dock att konkurrensverkets ordförande tillämpade en alltför snäv definition och att Gema i själva verket hade ett direkt och äkta intresse i saken. De nödvändiga villkoren – att ärendet måste orsaka allvarlig, direkt och irreparabel skada – uppfylldes inte. Appellationsdomstolen beslutade därför att ansökan om tillfälliga åtgärder kunde tas upp till prövning men att den var ogrundad.

4. Handelsdomstolen i Mons, dom av den 23 december 2004, *S.P.R.L. Lust Automobiles mot DaimlerChrysler A.G. Stuttgart och S.A. DaimlerChrysler Belgien Luxemburg*

S.P.R.L. Lust Automobiles (Lust), en självständig återförsäljare av fordon av märket Mercedes, väckte talan mot DaimlerChrysler A.G. Stuttgart (DCAG) och S.A. DaimlerChrysler Belgien Luxemburg (DCBL) för brott mot gemenskapens konkurrensregler.

Lust beskyllde DCBL och DCAG för att begränsa

- (1) parallellimport, särskilt genom att hindra Lust från att få leveranser från utländska Mercedes-återförsäljare,
- (2) försäljning via en auktoriserad mellanhand, särskilt genom att pressa Mercedes-återförsäljaren i Charleroi, Car & Truck Charleroi, att ta tillbaka beställningar där Lust bara fungerade som ombud för en slutkund.

Även om distributionsavtalen mellan DCAG:s nationella dotterbolag och återförsäljare och ombud som är etablerade i olika EU-länder förbjuder en auktoriserad distributör att sälja till en icke-auktoriserad återförsäljare konstaterade handelsdomstolen i Mons vad gäller begränsning av parallellimport att denna typ av klausul var förenlig med de tre EU-förordningarna om distribution av motorfordon (förordning 123/85 – artikel 3.10, förordning 1475/95 – artikel 3.10 och förordning 1400/2002 – artikel 4.1 b iii och att klausulen därför var förenlig med gemenskapslagstiftningen.

I fråga om begränsningen av försäljningen via en auktoriserad mellanhand uppmanade domstolen DaimlerChrysler Belgien Luxemburg att skicka en kopia av det gällande återförsäljaravtalet som undertecknats av de belgiska återförsäljare som hör till Mercedes-nätverket, åtföljt av alla dokument eller motsvarande varav framgår vilken dag avtalet trädde i kraft och att avtalet faktiskt är bindande för återförsäljarna. Dessutom bestämde domstolen att vittnen skulle höras i syfte att fastställa

om S.A. Car & Truck Charleroi tog tillbaka beställningarna 1168 och 1169 av den 29 maj 2000 på inrådan av DaimlerChrysler Belgium Luxembourg och/eller DaimlerChrysler A.G. Stuttgart eller på grundval av cirkulär eller skriftliga instruktioner de utfärdat.

Danmark

Den 18 augusti 2004 meddelade den danska appellationsdomstolen för konkurrensfrågor en dom genom vilken det danska konkurrensrådets beslut av den 24 september 2003 i ärendet gällande det danska bokförbundet upphävdes. I det danska konkurrensrådets upphävda beslut konstaterades det att det danska bokförbundet överträtt artikel 81 i EG-fördraget genom att i den danska bokbranschen ingå ett affärsavtal som hindrar bokhandlare i andra länder från att sälja danska böcker till konsumenter i Danmark om deras priser inte är förenliga med de fasta priserna på den danska marknaden.

Danmark och andra länder inom EU har fasta priser på böcker (enligt lag eller avtal) medan andra länder tillämpar fria priser. Denna situation orsakar vissa problem för handeln mellan länder med fasta bokpriser och länder med fria priser.

Det danska konkurrensrådet hade bestämt att enligt EG-rättspraxis kan fasta bokpriser i handeln inom EU godkännas bara i fall där den avtalspart som förbundet sig till fasta priser kan bevisa att återimport som äger rum senare enbart syftat till att kringgå systemet med fasta priser. Det danska konkurrensrådet konstaterade därför att ett generellt genomdrivande av fasta priser genom återimport strider mot artikel 81 i EG-fördraget.

I överklagandet grundade den danska appellationsdomstolen för konkurrensfrågor sin dom på en skrivelse av den 12 november från kommissionen till EU:s kulturministrar om kommissionens syn på förenligheten mellan artikel 81 i EG-fördraget och de nationella systemen för fasta bokpriser inom EU. Den danska appellationsdomstolen för konkurrensfrågor konstaterade att enligt denna skrivelse hade det danska avtalet om fasta bokpriser ingen märkbar påverkan på handeln mellan medlemsstater och avtalet följaktligen inte omfattades av artikel 81 i EG-fördraget. Den danska appellationsdomstolen meddelade således en dom genom vilken det danska konkurrensrådets beslut upphävdes.

Tyskland

Distriktsdomstolen i Berlin, 13.1.2004, 102 O 122/03 (Kart), P-120/03

Distributionsavtalen för bensinstationer förklarades inte ogiltiga på grundval av konkurrensbegränsande långvarig ensamrätt. Eftersom avtalen i fråga är agenturavtal omfattas de inte av artikel 81 i EG-fördraget. Om ingen konkurrensbegränsning föreligger enligt § 18 i GWB i dess tidigare lydelse omfattas de inte av § 34 i GWB i dess tidigare lydelse.

Artikel 81 i fördraget samt § 134 och 138 i civillagen

Distriktsdomstolen i Mainz, 15.1.2004, 12 HK O 56/02, P-136/03

Ingen skadeståndstalan med anledning av att alltför höga priser betalats för vitaminer är möjlig av den anledningen att den svarande deltar i en världsomfattande kartell som fastställts av kommissionen och bekräftats av domstol, eftersom käranden i egenskap av kund inte omfattas av skyddet i samband med kartellförbudet i § 1 och 33 i GWB samt § 823.2 i civillagen, jämförd med artikel 81 i EG-fördraget, därför att priskartellen inte är en "riktad" kartell.

(Artikel 81 i fördraget, § 1 och 33 i GWB samt § 823.2 i civillagen)

Högre distriktsdomstolen i Berlin, 15.1.2004, 2 W 25/03 (Kart), P-239/03

En mobilnätoperatör har en dominerande ställning på marknaden för terminering av samtal från det fasta telefonnätet inom sitt mobiltelefonnät; inget missbruk på grund av det faktum att käranden hindrar den svarande från att använda SIM-kort och skapa mobiltelefonlänkar därför att den kärande använder SIM-kort för kommersiell omstyrning av samtal från det fasta nätet (hot mot nätintegriteten).

(§ 19 och 20 i GWB, artikel 82.1 och artikel 82.2 b och c i EG-fördraget, § 1 i UWG)

Distriktsdomstolen i Mainz, 15.1.2004, 12 HK O 52+55/02, P-131+135/03

Ingen skadeståndstalan med anledning av att alltför höga priser betalats för vitaminer är möjlig av den anledningen att den svarande deltar i en världsomfattande kartell som fastställts av kommissionen och bekräftats av domstol, eftersom den kärande i egenskap av kund inte omfattas av skyddet i samband med kartellförbudet i § 1 och 33 i GWB samt § 823.2 i civillagen, jämförd med artikel 81 i EG-fördraget, därför att priskartellen inte är en "riktad" kartell.

(Artikel 81 i EG-fördraget, § 1 och 33 i GWB och § 823.2 i civillagen)

Högre distriktsdomstolen i Berlin, 15.1.2004, 2 U 28/03 (Kart), P-203/03

Ingen talan möjlig mot en mobilnätoperatör för att tvinga denne att ställa sitt nät till förfogande för andra företag för att de skall kunna terminera samtal från fasta nät via GSM-nätgränsstationer, eftersom företagen i fråga inte vill vara verksamma i senare eller tidigare marknadsled utan på själva marknaden (§ 19.4 punkt 4 i GWB). Att vägra tillträde till nätet är inte heller i övrigt någon diskriminering eller begränsning eftersom begränsningen inte är oskälig.

(§ 19.4 punkt 4 i GWB, § 19.1 och § 19.4 punkt 1 i GWB, § 20 i GWB, artikel 82 i EG-fördraget, § 1 i GWB)

Högre distriktsdomstolen i Berlin, 22.1.2004, 2 U 17/03, P-219/03

Talan som väckts för att konstatera att den svarandes uppsägning den 31 december 2002 av Chrysler Automobile-avtalet om auktoriserad återförsäljning som ingåtts mellan parterna är ogiltigt på grund av missbruk av rättigheter; käranden skulle inte längre ha rätt att fortsätta få leveranser av Chrysler-bilar och Chrysler-bildelar; med beaktande av förlängningen av tidsfristen på grund av överklagande av den andra parten: domstolen konstaterade att den uppsägning som ägde rum den 31 december 2002 är giltig och i synnerhet inte bryter mot förbudet mot diskriminering i § 20.1 och 20.2 i lagen om förbud mot konkurrensbegränsningar (GWB) eller artikel 81.1 i EG-fördraget (ingen märkbar påverkan på handeln mellan medlemsstater).

(§ 20.1 och § 20.2 första meningen i GWB, artikel 81.1, 81.2 och 81.3 i EG-fördraget, artikel 5.2 led 2 i förordning (EG) nr 1475/95, artikel 10 i förordning (EG) nr 1400/2002, § 242 och § 315.3 andra huvudsatsen i andra meningen i civillagen, § 9 i lagen om allmänna försäljningsvillkor)

Högre distriktsdomstolen i Düsseldorf, 27.1.2004, W (Kart) 9/01, P-243/01

Avslag på ansökan om rättshjälp i en skadeståndstalan och om fastställande av ersättningsnivån för en konkurrensbegränsande bojkott och orimligt höga försäljningspriser på tegel. Grund för avslaget var försummelse att uppfylla kraven i § 116.1 punkt 2 i civilprocesslagen.

(Artiklarna 81 and 82 i EG-fördraget, § 823.2 och § 249 i civillagen, § 116.1 punkt 2 i civilprocesslagen)

Högre distriktsdomstolen i Karlsruhe, 28.1.2004, 6 U 183/03, P-54/03

Ansökan kan inte beviljas prövningstillstånd, och ingen ersättning kan beviljas marknadsaktörer utanför vitaminkartellen eftersom ingen skada konstaterats (jämförelse mellan hypotetisk vinstmarginal och faktisk vinstmarginal, ingen jämförelse mellan hypotetiskt inköpspris och faktiskt inköpspris).

(§ 33 i GWB, artikel 81 i EG-fördraget och § 823.2 i civillagen)

Högsta domstolen (Bundesgerichtshof), 10.2.2004, KZR 6+7/02, P-41+69/00

Ett officiellt förfarande för betalningsbemyndigande (för telekommunikationslänkar) utesluter inte den faktiska möjligheten att ett företag tillämpar en tariff med vilken det missbrukar sin dominerande ställning och att det får ett bemyndigande att göra detta eftersom granskningsförfarandet inte omfattar missbruk (*obiter dictum*).

(Artikel 86 i EEG-fördraget (artikel 82 i EG-fördraget), § 24, 25, 35 och 39 i lagen om telekommunikationer)

Högre distriktsdomstolen i München, 26.2.2004, U (K) 5585/03, P-289/03

Giltigheten bekräftades av svarandens uppsägning den 30 september 2003 av ett återförsäljaravtal som ingåtts mellan svaranden och käranden med stöd av att gemenskapens nya gruppundantagsförordning 1400/2002 för motorfordonssektorn trädde i kraft den 31 oktober 2003 och det åtföljande behovet för svaranden att omstrukturera sitt distributionsnät i Tyskland och Europa. (Besvärstillstånd har beviljats).

(Gemenskapens gruppundantagsförordning för motorfordonssektorn 1400/2002, § 307 i civillagen)

Högre distriktsdomstolen i München, 26.2.2004, U (K) 5664/03, P-295/03

Giltigheten bekräftades av svarandens uppsägning den 30 september 2003 av ett återförsäljaravtal som ingåtts mellan svaranden och käranden med stöd av att gemenskapens nya gruppundantagsförordning 1400/2002 för motorfordonssektorn trädde i kraft den 31 oktober 2003 och det åtföljande behovet för svaranden att omstrukturera sitt distributionsnät i Tyskland och Europa.

(Gemenskapens gruppundantagsförordning för motorfordonssektorn 1400/2002)

Högre distriktsdomstolen i Düsseldorf, 3.3.2004, U (Kart) 32/99, P-21/99

Talan i vilken det krävdes att antalet försändelser (samt deras format, vikt och innehåll) adresserade till tyska mottagare som dessa lämnade in eller lät lämna in till det nederländska postverket 1997 skulle redovisas öppet. Talan avvisades inte på den grunden att käranden skulle ha missbrukat sin dominerande ställning.

(artikel 25.3, första och andra meningen i den gamla världspostkonventionen, artiklarna 86, 90 och 59 i EG-fördraget i dess tidigare lydelse, § 242 i civillagen)

Högre distriktsdomstolen i Düsseldorf, 24.3.2004, VI U 35/03 (Kart), P-292/03

En mobilnätoperatör har en dominerande ställning på marknaden för terminering av samtal från det fasta telefonnätet inom sitt mobiltelefonnät; inget missbruk på grund av det faktum att käranden hindrar svaranden att använda SIM-kort och skapa mobilradiolänkar därför att käranden använder SIM-kort för kommersiell omstyrning av samtal från det fasta nätet (hot mot nätintegriteten).

(§ 19 och 20 i GWB, artikel 82.1 och artikel 82.2 b och c i EG-fördraget, § 1 i UWG)

Högre distriktsdomstolen i Düsseldorf, 24.3.2004, U (Kart) 43/02, P-12/02

Ett bensinstationsavtal förklarades inte ogiltigt på grundval av en långfristig ensamrättsklausul, eftersom artikel 85.1 i EEG-fördraget (numera artikel 81.1 i EG-fördraget) och § 15 i GWB i dess tidigare lydelse (= § 14 i GWB i dess nya lydelse) inte är tillämpliga på bensinstationsavtalet i dess egenskap av agenturavtal och eftersom käranden inte har påvisat att avtalet har en kännbar marknadsuppdelande effekt i enlighet med teorin om kumulativa effekter. Ingen överträdelse konstateras av kravet på skriftlig form i § 34 i GWB i dess tidigare lydelse.

(Artikel 85 i EG-fördraget, § 15 och 34 i GWB i dess tidigare lydelse samt § 125 och 138 i civillagen)

Högsta domstolen (Bundesgerichtshof), 30.3.2004, KZR 24/02, P-197/98

Om en återförsäljare av helt nya motorfordon som inte hör till en tillverkares selektiva distributionssystem på grund av att utländska auktoriserade återförsäljare vägrar leverera nya bilar till återförsäljare utanför systemet inte kan tillgodose sina kunders beställningar på nya bilar, kan denne återförsäljare ha rätt till skadestånd för förlorad vinst i enlighet med § 823.2 i civillagen jämförd med artikel 81.1 i EG-fördraget, om undantaget enligt artikel 6.1 i förordning (EG) nr 1475/95 vid den relevanta tidpunkten inte tillämpades på förbudet enligt artikel 81.1 i EG-fördraget för auktoriserade återförsäljare att leverera nya fordon till återförsäljare utanför systemet.

Ensidigt olagligt agerande från tillverkarens sida och ett ständigt krav på prisdisciplin leder enligt artikel 6.3 i förordning (EG) nr 1475/95 till att undantaget inte tillämpas (bara) under den period då det är troligt att det förfarande mot vilket invändningar görs påverkar auktoriserade återförsäljare och bara för de distributionsavtal som tillämpas inom ett territorium där konkurrensen snedvrids av det förbjudna förfarandet. Ett olagligt förfarande enligt artikel 6.1 led 6–12 i förordning (EG) nr 1475/95 som utländska auktoriserade återförsäljare gör sig skyldiga till kan inte automatiskt tillskrivas tillverkaren.

(Artikel 81 i EG-fördraget, artikel 6.1 i förordning (EG) nr 1475/95)

Distriktsdomstolen i Dortmund, 1.4.2004, 13 O 55/03 (Kart), P-152/02

Käranden yrkar på skadestånd för att ha betalat svaranden alltför höga priser för vitaminer på grund av att denne hör till en vitaminkartell.

(Artikel 81 i fördraget, § 1 och 33 i GWB samt § 823.2 i civillagen)

Distriktsdomstolen i Kiel, 16.4.2004, 14 O (Kart) 8/04, P-24/04

Giltighet enligt konkurrenslagen av en avtalsklausul som förbjuder användning av SIM-kort i överföringssystem för att förbinda en tredje part med en annan tredje part.

(§ 19 och 20 i GWB, artikel 82.1 och artikel 82.2 b och c i EG-fördraget, § 1 i UWG)

Distriktsdomstolen i Dortmund, 16.4.2004, 13 O 79/03 (Kart), P-150/02

Efter det att själva huvudsaken lösts återstår kostnadsfrågan: Mot ett konkurrensförbud mellan partner som fastställts i ett partnerskapsavtal kan av konkurrensrättsliga skäl inga invändningar göras under en period av två år efter det att en partner dragit sig ur avtalet. (§ 1 i lagen om förbud mot orättvis konkurrens (UWG), § 1 i GWB och artikel 81 i EG-fördraget)

Högre distriktsdomstolen i Düsseldorf, 21.4.2004, U (Kart) 12/03, P-171/99

Det finns ingen grund för att väcka talan gällande ansvar före avtals ingående med avseende på ett franchiseavtal ("Pizza Hut"), eftersom den amerikanska delstaten Kansas lagstiftning är tillämplig på kändans alla anspråk, varvid den effektivare lagstiftningen tillämpas. Inget beslut om ogiltigförklaring enligt § 15 och 18 i GWB i dess tidigare lydelse. Inget skadestånd till följd av överträdelse av FTC:s regler för franchising.

(11, 27, 29, 31 och 34 § i lagen om genomförande av civillagen, § 15, 18, 34 och 98 GWB i dess tidigare lydelse version, artikel 85 i EG-fördraget i dess tidigare lydelse, artikel 3 i förordning 4087/88)

Högre distriktsdomstolen i Düsseldorf, 21.4.2004, U (Kart) 7/03, P-202/00

Ingen ogiltigförklaring av franchiseavtalet ("Pizza Hut") för överträdelse av Tysklands eller EU:s konkurrenslagstiftning. Talan kan inte väckas eftersom den effektivare lagen väljs och eftersom engelsk/walesisk lag kan tillämpas på alla anspråk.

(§ 11, 27, 29, 31 och 34 i lagen om genomförande av civillagen, § 15, 18, 34 och 98 i GWB i dess tidigare lydelse, artikel 85 i EG-fördraget i dess tidigare lydelse, artikel 3 i förordning 4087/88)

Högre distriktsdomstolen i Düsseldorf, 21.4.2004, U (Kart) 14/03, P-149/03

Franchiseavtalet ("Pizza Hut") är giltigt eftersom den amerikanska delstaten Kansas lagstiftning tillämpas på alla anspråk som kändan lägger fram. Inget skadestånd till följd av överträdelse av FTC:s regler för franchising.

(§ 11, 27, 29, 31 och 34 i lagen om genomförande av civillagen, § 15, 18, 34 och 98 i GWB i dess tidigare lydelse, artikel 85 i EG-fördraget i dess tidigare lydelse, artikel 3 i förordning 4087/88)

Högre distriktsdomstolen i München, 22.4.2004, U (K) 1582/04, P-94/04

Ingen talan kan väckas med anledning av att vissa SIM-kort låsts upp och förbudet mot att skapa mobiltelefonlänkar upphävts, eftersom användningen av överlåtna SIM-kort i GSM-konverterare är förbjudet genom avtal.

(§ 19, 20 och 33 i GWB, artikel 82.2 b och c i EG-fördraget, § 1 i UWG)

Distriktsdomstolen i Düsseldorf, 28.4.2004, 34 O (Kart) 7/04, P-44/04

Talan som väckts av kändan gällande betalningen av telefonavgifter för att ställa SIM-kort till förfogande och gällande användningen av dess mobiltelefonnät. Kändans extraordinära upphävande av mobiltelefonavtalen är giltigt eftersom svaranden i strid med avtalet använder SIM-korten i anknötning till en GSM-nätgränsstation för att föra över samtal utifrån till kändans mobiltelefonnät. Avtalsklausulen om begränsning av användningen upphävs inte.

(§ 19 och 20 § i GWB, artikel 82.1 och artikel 82.2 b och c i EG-fördraget, § 1 i UWG)

Distriktsdomstolen i Ingolstadt, 11.5.2004, 1HK O 1933/03, P-209/04

Uppsägningen av ett återförsäljaravtal efter det att förordning 1400/2002 antagits är giltig om det finns en relevant avtalsklausul (i det här fallet artikel 81.1 i EG-fördraget och förordning 1400/2002)

Distriktsdomstolen i Düsseldorf, 23.6.2004, VI-UO (Kart) 29/04, P-111/04

Förbud mot att självständigt sälja ölet "Budweiser Budvar" till kärandens kunder inom ett visst område eller mot att göra reklam för det med stöd av rätt till ensamförsäljning till dess att ett slutligt beslut har fattats om importavtalet mellan parterna; ingen märkbar påverkan på handeln mellan medlemsstater.

(§ 1 och 3 i UWG, artikel 81.1 i EG-fördraget)

Högsta domstolen (Bundesgerichtshof), 13.7.2004, KZR 10/03, P-66/00

Om giltigheten av standardklausuler i ett avtal om återförsäljning av motorfordon (försäljning av flera olika bilmärken, minimiförsäljning, garantier, hävningsförklaring, upphävande av avtal).

(§ 307 i civillagen, artikel 81 i EG-fördraget, förordning 1475/95, förordning 1400/2002)

Högre distriktsdomstolen i Stuttgart, 22.7.2004, 2 U 202/03, P-30/03

Skyldighet för svaranden att betala ersättning för förluster som åsamkats käranden därför att förlängningen av ett serviceavtal försenats på grund av att distributionssystemet anpassades med beaktande av gemenskapens nya gruppundantagsförordning för motorfordonssektorn; ojämlig behandling av käranden jämfört med andra verkstäder med vilka avtalsförhållandet fortsatte.

(§ 33 samt § 20.1 och 20.2 i GWB, förordning (EG) 1475/95, artikel 81 i EG-fördraget)

Distriktsdomstolen i Stuttgart, 3.8.2004, 41 O 67/04 KfH, P-110/04

Det finns ingen grund för att begära skadestånd med motiveringen att kärandens ensamrätt till återförsäljning har kränkts genom att ytterligare en auktoriserad återförsäljare har utsetts, eftersom avtalet om områdesskydd inte längre utgjorde något undantag från förbudet i artikel 81.1 i EG-fördraget efter det att förordning (EG) nr 1475/1995 upphörde att gälla. Frågan gällde ensamrättsklausulens ogiltighet på grund av att gemenskapens nya gruppundantagsförordning för motorfordonssektorn trädde i kraft.

(artikel 81 i EG-fördraget, gemenskapens gruppundantagsförordning för motorfordonssektorn 1400/2002, gemenskapens gruppundantagsförordning för motorfordonssektorn 1475/1995)

Distriktsdomstolen i Frankfurt am Main, 20.8.2004, 3-12 O 40/04, P-95/04

Käranden har inte rätt att ingå ett serviceavtal med svaranden även om käranden uppfyller villkoren för selektiv distribution, eftersom svaranden hade rätt att säga upp avtalet om återförsäljning av bilar utan förvarning och eftersom kärandens affärs- och serviceverksamhet utgör en driftsenhet ur kommersiell synpunkt.

(§ 823.2 och § 249 i civillagen, artikel 81 i EG-fördraget, gemenskapens gruppundantagsförordning för motorfordonssektorn 1400/2002, § 20 och § 33 första meningen i GWB)

Distriktsdomstol I i München, 7.9.2004, 9HK O 3863/04, P-25/05

Svaranden har ingen rätt att avstå från en penningfordran som gäller SIM-kort som inte aktiverats.

(§ 19 och 20 i GWB, artikel 82 i EG-fördraget, § 1 i UWG)

Distriktsdomstol I i München, 13.9.2004, 17HK O 23320/03, P-5/05

Svaranden har ingen rätt att avstå från en penningfordran som gäller SIM-kort som inte aktiverats.

(§ 19 och 20 i GWB, artikel 82 i EG-fördraget, § 1 i UWG)

Distriktsdomstolen i Potsdam, 23.9.2004, 51 O 204/03, P-150/04

I genkäröålet har svaranden ålagts en skyldighet att anlita den kärande parten i genkäröålet för bortskaffande av använda bildäck i den utsträckning som fastställs i själva domslutet och att erlægga betalning och lämna information till käranden i genkäröålet i den utsträckning som fastställs i domslutet. Avtalet bryter inte mot artikel 81.1 i EG-fördraget, som kraven grundar sig på, eftersom en eventuell begränsning av konkurrensen i alla händelser inte är betydande.

(artikel 81.1 och 81.2 i EG-fördraget, § 138 i civillagen, § 134 i civillagen jämförd med § 266 i strafflagen)

Högre distriktsdomstolen i Düsseldorf, 27.10.2004, VI U (Kart) 41/03, P-15/04

Kärändens krav på att svaranden skall åläggas att tillgodose hela sitt ölbehov med leveranser från käranden; krav på att käranden skall underrättas om allt öl som köps från andra leverantörer; artikel 81 i EG-fördraget kan inte tillämpas på ölleveransavtalet eftersom avtalet inte begränsar konkurrensen avsevärt.

(Artikel 81.1 i EG-fördraget samt § 138.1 i civillagen)

Distriktsdomstolen i Leipzig, 27.10.2004, 05 O 5659/04, P-211/04

Beslut om kostnader som resultat av en förlikningsuppörelse: talan som väckts av käranden med krav på att svaranden slutar göra intrång i kärändens omfattande selektiva distributionssystem genom att olagligt köpa nya motorfordon för återförsäljning.

(Artikel 81 i EG-fördraget, förordning 1400/2002, § 19 och 20 i GWB)

Distriktsdomstol I i München, 30.11.2004, 9HK O 7696/04, P-6/05

Svaranden har ingen rätt att avstå från en penningfordran som gäller SIM-kort som inte aktiverats.

(§ 19 och 20 i GWB, artikel 82 i EG-fördraget, § 3 i UWG, § 33 i TKG)

Distriktsdomstolen i Köln, 16.12.2004, 88 O (Kart) 60/04, P-96/04

Ingen rätt att kräva att svaranden skall aktivera SIM-kort; det kunde tillåtas att svaranden spärrade SIM-korten eftersom den kärande i strid med avtalet använder dem i samband med en GSM-nätgränsstation för att göra det möjligt för andra företag att terminera telefonsamtal i kärändens mobiltelefonnät; inga skäl för att använda SIM-kort för kommersiella telekommunikationstjänster.

(§ 19 och 20 i civillagen, artikel 82 i EG-fördraget, § 1 i UWG)

Distriktsdomstolen i Köln, 16.12.2004, 88 O (Kart) 50/04, P-72/05

Ingen rätt att kräva att den svarande skall aktivera SIM-kort; det kunde tillåtas att svaranden spärrade SIM-korten eftersom käranden i strid med avtalet använder dem i samband med en GSM-nätgränsstation för att göra det möjligt för andra företag att terminera telefonsamtal i kärändens mobiltelefonnät; inga skäl att kräva att SIM-kort används för kommersiella telekommunikationstjänster.

(§ 19 och 20 i civillagen, artikel 82 i EG-fördraget, § 1 i UWG)

Spanien

De omtvistade frågorna i rättegångarna mellan oljebolag och bensinstationer har alla varit liknande och främst fokuserat på den eventuella ogiltigheten av leveransavtal, som domstolarna klassificerat antingen som uppdragsavtal (äkta agenturavtal) eller

återförsäljaravtal (andra avtal än äkta agenturavtal) som kan vara förenliga med artikel 81.1 (allmänt förbud) eftersom de skulle kunna berättiga till ett undantag enligt gruppundantagsförordningarna nr 1984/1983 av den 22 juni 1983 och nr 2790/1999 av den 22 december 1999, som båda gäller tillämpningen av den nuvarande artikel 81.3 i EG-fördraget på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden.

Fyra av dessa förfaranden var överklaganden av domar som avkunnats av domstolar i första instans. Målet Automoción y Servicios La Safor, S.L. mot Compañía Logística de Hidrocarburos, S.A. är ett klagomål som ingetts till förstainstansdomstol nr 44 i Madrid och i vilket klaganden har uttryckt sin avsikt att överklaga den dom som meddelats.

Dom avkunnad av förstainstansdomstol nr 44 i Madrid den 10 juni 2004 om sedvanligt förfarande 965/2002 / Automoción y Servicios La Safor S.L. mot Compañía Logística de Hidrocarburos, S.A

Automoción y Servicios La Safor S.L. anförde ett klagomål mot Compañía Logística de Hidrocarburos, S.A. i vilket klaganden begärde att bli betraktad som återförsäljare i egentlig mening. Domstolen avslög begäran eftersom den ansåg att avtalet var ett "uppdragsavtal", dvs. ett äkta agenturavtal.

Domar meddelade av avdelning 18 vid den regionala överrätten i Madrid, nr 358/2004 av den 7 juni 2004 / Melón, S.A. mot Repsol Comercial de Productos Petrolíferos, S.A och nr 423/2004 av den 23 juni 2004 / Melón, S.A. och Estación de Servicio Ahigal, S.L. mot Repsol Comercial de Productos Petrolíferos, S.A med anledning av överklagandena nr 220/2003 och 486/2003.

Överklagandena var ett led i de sedvanliga förfarandena 895/2001 och 556/2001, som klaganden väckt talan om vid förstainstansdomstol nr 8 respektive nr 15 i Madrid. I de ursprungliga domarna avvisades klagomålet från Melón, S.A., som överklagade innehållet i domstolens avgörande i båda ärendena. Överrätten avvisade de båda överklagandena från bensinstationerna eftersom den ansåg att avtalen var "uppdragsavtal", dvs. äkta agenturavtal. I båda domarna ålades Melón, S.A. att betala de kostnader som uppkommit.

Dom avkunnad av avdelning 18 vid den regionala överrätten i Madrid, nr 94/2004 av den 2 juni 2004 / Caminas S.A. mot Repsol Comercial de Productos Petrolíferos, S.A.

Domen avkunnades med anledning av överklagande nr 218/2003 som lämnats in av Repsol. Den avsåg småmålsförfarande nr 53/2001 som Caminas S.A. anhängiggjort mot Repsol vid förstainstansdomstol nr 20 i Madrid. I den ursprungliga domen av den 25 oktober 2002 bekräftades det klagomål som ingetts av Caminas, S.A. och fastställdes att avtalen i fråga var ogiltiga enligt lag, och Repsol ålades att betala kostnaderna. Repsols överklagande godkändes och avtalen ansågs giltiga på den grunden att de var "uppdragsavtal".

Dom avkunnad av avdelning 1 vid den regionala överrätten i Gerona, nr 188/2004 av den 10 juni 2004 / Clau, S.A. mot CEPSA, Estaciones de Servicio, S.A.

Denna dom avkunnades med anledning av överklagande nr 48/2004 som de båda parterna ingett i samband med förfarande nr 266/2002 som anhängiggjorts vid förstainstansdomstol nr 1 av Clau, S.A. mot CEPSA, Estaciones de Servicio, S.A. Den ursprungliga domen avkunnades till fördel för CEPSA. Båda företagen överklagade, och CEPSA:s överklagande, som gjordes av procedurskäl, avvisades. Clau, S.A.:s överklagande togs upp till prövning på den grunden att avtalet var ett "återförsäljaravtal". Dessa avtal är inte äkta agenturavtal och de var inte giltiga i detta fall eftersom de inte omfattades av de gruppundantagsförordningar som utfärdats med stöd av artikel 81.1 i EG-fördraget. De tre avtalen, som gällde inrättande av

bensinstationer och försäljning av CEPS:s produkter inom ramen för ett exklusivt avtal, förklarades därför ogiltiga av det skälet att de stred mot ett rättsligt krav eller förbud och att priset inte hade fastställts, vilket innebar att det inte fanns något avtal. Domstolen ålade med stöd av artikel 1303 i civillagen parterna att ersätta varandra för de tjänster som de tillhandahållit varandra enligt avtalet. Redan betalda belopp skall dras av från ersättningen. Domstolen beslutade att den svarandes kostnader skulle betalas.

Dom nr 1235/2004 avkunnad av överrätten (civilrättsliga avdelningen, sektion 1) av den 23 december avseende det förfarande som anhängiggjorts av L'Andana S.A. och Estación de Servicio L'Andana S.L mot Repsol Comercial de Productos Petrolíferos, S.A.

Domen avser det överklagande som lämnats in av L'Andana S.A. och Estación de Servicio L'Andana S.L som ett led i den talan som dessa företag väckt mot Repsol Comercial de Productos Petrolíferos, S.A.

I sitt ursprungliga överklagande till förstainstansdomstolen i Valencia begärde de klagande företagen att avtalen om bensinstationernas drift, leasing av affärsverksamhet och exklusiv leverans som ingåtts för en period av 25 år skulle förklaras ogiltiga.

Klagandena ansåg att artikel 12.1 c i kommissionens förordning nr 1984/83 av den 22 juni 1983 hade överträtts med avseende på artikel 81.1 (tidigare artikel 85.1) i EG-fördraget och att förbudet i artikel 81.2 i EG-fördraget därför var tillämpligt. De hävdade också att EG-domstolens rättspraxis (mål C-234/89 *Stergios Delimitis mot Henninguer Bräu A.G.* om tolkningen av nämnda förordning) hade överträtts.

Sakägarna ansåg att löptiden för avtal av det slag som omfattas av detta förfarande begränsas till tio år med stöd av förordning 84/1983. Överrätten ogillade överklagandet av det skälet att den tillfälliga begränsning som föreskrivs i nämnda artikel 12.1 c i förordning nr 1984/83 inte hade överträtts eftersom ett absolut undantag från denna begränsning föreskrivs i artikel 12.2 i förordningen. Av samma skäl ansåg domstolen att nämnda EG-rättspraxis inte hade överträtts.

Frankrike

Dom meddelad av appellationsdomstolen i Orléans den 15 juli 2004 med anledning av ett överklagande inlämnat av Toyota France mot ett interimbeslut utfärdat av ordföranden för handelsdomstolen i Orléans den 5 mars 2004 i vilket företaget under hot om böter ålades att fortsätta sitt avtalsförhållande med Automobile Diffusion 45

Twisten gällde en vägran att som distributör enligt den nya motorfordonsförordningen nr 1400/2002 erkänna en återförsäljare vars avtal hade löpt ut efter att ha sagts upp med stöd av den tidigare förordningen nr 1475/95. Appellationsdomstolen i Orléans ansåg i den första etappen att tvisten var allvarlig eftersom den hade sin upprinnelse i återförsäljarens oförmåga att uppfylla de kvalitativa selektivitetskriterierna. Därför var det fel att "avhysa" återförsäljaren eftersom avslaget på hans ansökan inte grundade sig på objektiva eller legitima kriterier. Det kunde därför vara fråga om ett diskriminerande beslut i strid med andan i förordning nr 1400/2002. Domstolen bekräftade därför den tillfälliga åtgärden och ålade tillverkaren att fortsätta leverera fordon till distributören i avvaktan på det slutliga beslutet i själva sakfrågan (troligen under 2005).

Dom avkunnad av appellationsdomstolen i Paris den 21 september 2004 om ett överklagande från Syndicat des professionnels européens de l'automobile (SPEA) mot konkurrensrådets beslut nr 03-D-67 av den 23 december 2003 (Peugeot) om att inte undersöka ärendet
Straffet om konkurrensrådet bryter mot skyldigheten att meddela ett avgörande inom en rimlig tid är inte att annullera förfarandet utan att gottgöra den förlust som dröjsmålet eventuellt ger upphov till.

Att det ursprungliga ärendet som hänsköts till rådet delas upp i tre separata delar är inte ett beslut som kan överklagas enligt artiklarna L 464-2 och L 464-8 i handelslagen. Skälen för att bestrida denna uppdelning av hänskjutandet kan inte ligga till grund för prövningstillstånd. Så snart parterna är redo att tala för sin sak kan rapportören i enlighet med den kontradiktoriska principen ändra sin bedömning av fakta i ärendet i samband med förfarandet vid konkurrensrådet.

Om någondera parten lägger fram ett meddelande om invändningar från kommissionen sker det i avsikt att förse domstolen med information som kan påverka det pågående förfarandet enligt artikel 16 i förordning nr 1/2003. Detta kan göras när som helst under förfarandet. Därför är det inte fråga om något skriftligt bevis till stöd för överklagandet.

Att en tillverkare ger kommersiellt bistånd till sina återförsäljare är inte lagstridigt i sig, om villkoren för biståndets beviljande inte kan ifrågasättas på grundval av de undantag som förtecknas i en gruppundantagsförordning (artikel 6 i förordning nr 1475/95). Om sådana förfaranden inte är diskriminerande kan de inte heller ifrågasättas på grundval av bestämmelser om återkallande av det skydd som en gruppundantagsförordning tillhandahåller. I ärendet i fråga var förfarandena inte bara förenliga med artikel 81.3 i EG-fördraget utan de har också främjat konkurrensen samt upprätthållit det täta distributionsnätet och kvaliteten på tjänsterna och lett till en betydande sänkning av produktpriserna till nytta för slutanvändarna.

Dom avkunnad av appellationsdomstolen i Paris den 29 juni 2004 om ett överklagande från Syndicat des professionnels européens de l'automobile (SPEA) av konkurrensrådets beslut nr 03-D-66 av den 23 december 2003 (Renault)
Straffet om konkurrensrådet bryter mot skyldigheten att meddela ett avgörande inom en rimlig tid är inte att annullera förfarandet utan att gottgöra den förlust som dröjsmålet eventuellt ger upphov till.

Att det ursprungliga ärendet som hänsköts till rådet delas upp i tre separata delar är inte ett beslut som kan överklagas enligt artiklarna L 464-2 och L 464-8 i handelslagen. Skälen för att bestrida denna uppdelning av hänskjutandet kan inte godkännas. Så snart parterna är redo att tala för sin sak kan den rapporterade domaren i enlighet med den kontradiktoriska principen ändra sin bedömning av sakförhållandena i ärendet i samband med förfarandet vid konkurrensrådet.

Att en tillverkare ger kommersiellt bistånd till sina återförsäljare är inte lagstridigt i sig, om villkoren för biståndets beviljande inte kan ifrågasättas på grundval av de undantag som förtecknas i en gruppundantagsförordning (artikel 6 i förordning nr 1475/95). Om sådana förfaranden inte är diskriminerande kan de inte heller ifrågasättas på grundval av bestämmelser om återkallande av det skydd som en gruppundantagsförordning tillhandahåller. I ärendet i fråga var förfarandena inte bara förenliga med artikel 81.3 i EG-fördraget utan de har också främjat konkurrens samt upprätthållit det täta distributionsnätet och kvaliteten på tjänsterna och lett till en betydande sänkning av produktpriserna till nytta för slutanvändarna.

Renaults införande av rabattstridiga planer är inte fastställande av fasta minimipriser – som förbjuds i artikel 6 i förordning nr 1475/955 – eftersom någon konsensus mellan de ekonomiska aktörerna inte har kunnat påvisas. En sådan konsensus kännetecknar ett avtal som avses i artikel 81 i EG-fördraget.

*Nederländerna*⁸

Högsta domstolen i Nederländerna, den 7 maj 2004, No. 37.375, X-5, upphävande av den dom som domstolen i Haag meddelade den 1 juni 2001 (kassation)

1990 års förordningar om hamnavgifterna i staden Rotterdam [Verordening zeehavengeld 1990] är centrala i detta ärende. Fysiska och juridiska personer måste betala hamnavgifter om deras fartyg använder hamnen. Avgifterna för oljetanker som lossar sin last är dock tre gånger högre än för containerfartyg (som lastar eller lossar). X-5 krävde återbetalning av (alltför höga) hamnavgifter som betalats med motiveringen att förordningarna inte var bindande eftersom de stred mot artikel 82 i EG-fördraget.

Domstolen i Haag konstaterade 1) att förordningarna inte påverkade handeln mellan medlemsstater och 2) att förordningarna inte stred mot artikel 82 i EG-fördraget. X-5 överklagade denna dom till högsta domstolen.

Nederländernas högsta domstol upphävde Haag-domstolens dom därför att den sistnämnda inte kunnat motivera skälen 1) och 2) och hänsköt målet till domstolen i Amsterdam för ytterligare prövning och beslut. I sitt beslut åberopar generaladvokaten för högsta domstolen i Nederländerna skäl 29–45 i EG-domstolens dom av den 17 juli 1997 (mål C-242/95 GT-Link, REG 1997, s. I-04449). Av dessa skäl konstaterar generaladvokaten att domstolen grundade sitt beslut på felaktiga premisser. Domstolen hade uppenbarligen gjort bedömningen att det hade avgörande betydelse att ”den nuvarande metoden för uppbörd av hamnavgifter hade en ogynnsam påverkan på handeln mellan medlemsstater”. Det framgår emellertid av domen i målet GT-Link att frågan närmast gäller huruvida ett offentligt företags (påstådda) missbruk kan påverka handeln mellan medlemsstater. Utan ytterligare motivering är det inte klart hur fakta och omständigheter kan berättiga slutsatsen att det inte var fråga om ett missbruk enligt artikel 82 c i EG-fördraget. ”Enbart den omständigheten att olika typer av fartyg använder hamnen på olika sätt och drar nytta av anläggningarna på olika sätt, kan inte utgöra någon grund för domen utan information om omfattningen av dessa skillnader och om hur dessa skillnader förhåller sig till de avgifter som tas ut av kommunen, särskilt eftersom domstolen uttryckligen inte fattade något beslut om huruvida oljetanker och containerfartyg kan anses vara likadana i detta avseende”.

Ordföranden för distriktsdomstolen i Arnhem, den 19 maj 2004, 111855 / KG ZA 04-217, Van der Sluijs Retail B.V. mot Autobedrijf X v.o.f. m. fl. (interimistiskt förfarande)

X driver en bensinstation. Den 14 augusti 1998 ingick X ett exklusivt inköpsavtal med Total för inköp av bränsle under en period av åtta år (nedan ”inköpsavtalet”). Den 12 maj 2003 sade X upp inköpsavtalet genom en rekommenderad skrivelse i enlighet med EU:s bestämmelser. Total godkände inte uppsägningen av avtalet och förde över inköpsavtalet till Van Der Sluijs Groep i enlighet med de allmänna inköps- och leveransvillkoren. X vägrade låta Van Der Sluijs leverera bränsle till sin bensinstation.

⁸ I sammanfattningen behandlas inte domar som avkunnats av domstolen i Rotterdam eller appellationsdomstolen för andels- och industrifrågor i (förvaltningsrättsliga) förfaranden om beslut som fattats av generaldirektören för det nederländska konkurrensverket. Före den 1 maj 2004 tillämpades gemenskapens konkurrenslagstiftning inte självständigt i dessa förfaranden.

Ordföranden för distriktsdomstolen i Arnhem tog för det första hänsyn till att det inte gick att få en tillräcklig inblick i hur inköpsavtalet påverkade handeln mellan medlemsstater. Det kunde således inte uteslutas att handeln kanske påverkades. Därför måste inköpsavtalet testas mot bakgrund av EU:s konkurrenslagstiftning. Ordföranden konstaterade att inköpsavtalet inte omfattades av förordning 2790/1999 om gruppundantag för vertikala avtal. Van der Sluijs hade visserligen en marknadsandel på mindre än 30 %, men inköpsavtalet hade varat längre än fem år också efter det att artikel 12.2 i gruppundantagsförordningen tillämpades. Med beaktande av gemenskapens tillkännagivande om avtal av mindre betydelse konstaterade ordföranden att Van Der Sluijs hade en marknadsandel på omkring 7 %. Det lägsta tröskelvärde som anges i tillkännagivandet är 5 %. Dessutom ansåg kommissionen med stöd av artikel 9 i tillkännagivandet att avtal inte begränsar konkurrensen om tröskelvärdena inte har överskridits med mer än 2 % under de två föregående åren. Ordföranden ansåg därför preliminärt att ett återopande av tillkännagivandet skulle misslyckas. I sin mellandom slog ordföranden fast att inköpsavtalet därför inte stred mot EU:s konkurrenslagstiftning.

Ordföranden konstaterade dock att avtalet var ogiltigt på grundval av den nationella konkurrenslagstiftningen. I § 7 i konkurrenslagen föreskrivs tröskelvärden för omsättning som måste tillämpas när det fastställs om avtalet märkbart begränsar konkurrensen. Van Der Sluijs hade en omsättning som betydligt överskred tröskelvärdena i § 7 i konkurrenslagen. Eftersom Van der Sluijs inte hade lämnat in någon begäran om undantag enligt § 17 i konkurrenslagen (detta var inte längre möjligt efter den 1 maj 2004) konstaterades inköpsavtalet vara ogiltigt med stöd av § 6 i konkurrenslagen.

Ordföranden för domstolen i Haag, den 27 maj 2004, KG/RK 2002-979 och 2002-1617, Marketing Displays International Inc. mot VR Van Raalte Reclame B.V. (interimistiskt förfarande)

Ett exklusivt licensavtal slöts mellan Marketing Displays International (nedan kallat "MDI") och Van Raalte Reclame B.V. (nedan kallat "Van Raalte") om utbytbara aluminiumramar för affischtavlor. MDI begärde att domstolen i Rotterdam skulle verkställa tre amerikanska skiljedomar med stöd av § 1075 i den nederländska civilprocesslagen jämförd med § 985–991 i den nederländska civilprocesslagen samt i enlighet med New York-avtalet. Van Raalte protesterade mot verkställigheten av skiljedomarna med motiveringen att det stred mot allmän ordning och säkerhet. Enligt Van Raalte stred det exklusiva avtalet, som besluten gällde, mot artikel 81.1 i EG-fördraget. Avtalet omfattas inte av 1) tillkännagivandet om avtal av mindre betydelse eller 2) av förordning 240/96.

Van Raalte återopade artikel 3.4 och 3.6 i förordning 240/96 om gruppundantag för avtal om tekniköverföring. Åberopandet av artikel 3.4 godkändes inte av domstolen. Ordföranden slog fast att syftet med avtalsklausulen i fråga inte var att dela upp kundunderlaget mellan parterna. Klausulen avser snarare kvaliteten på distributörerna. Därefter konstaterade ordföranden att avtalet föll utanför gruppundantagets tillämpningsområde eftersom artikel 3.6 var tillämplig. Skyldigheten att avstå från rätten till förbättringar är en konkurrensbegränsning.

Slutligen gjorde Van Raalte gällande att det var fråga om avtal om uppdelning av marknaden som inte kunde berättigas på grundval av immateriella rättigheter. Ordföranden ansåg att MDI inte hade vederlagt Van Raaltes påstående på vederbörligt sätt och slog fast att avtalet stred mot artikel 81.1 i EG-fördraget. MDI:s begäran om tillfälliga åtgärder avslogs.

Ordföranden för domstolen i Haarlem, den 28 september 2004, 103753/KG ZA 04-347, käranden mot Daewoo Motor Benelux B.V. (interimistiska förfaranden)

Daewoo har valt ett kvalitativt, selektivt distributionssystem enligt förordning 1400/2002. Detta system ger Daewoo rätt att välja sina distributörer i Nederländerna på egna villkor. Käranden ansåg att förordningen också ålägger Daewoo att erkänna alla verkstäder (reparatörer) som uppfyller Daewoos normer för auktoriserade reparatörer.

Den centrala frågan i det interimistiska förfarandet var om Daewoo var skyldigt att ingå ett avtal om godkänd reparatör med käranden. Det bestreds inte att Daewoo hade uppgett att dess distributionsavtal omfattades av förordning 1400/2002 och därför valt ett system för selektiv distribution. Daewoo hävdade emellertid att detta inte gav upphov till någon skyldighet att ingå ett avtal om godkänd reparatör, även om en reparatör skulle uppfylla Daewoos normer. Enligt Daewoo beror det på bestämmelserna i nationell avtalslagstiftning om det ingår ett avtal eller inte. Ordföranden tog hänsyn till att man i förordning 1400/2002 inte kunde ålägga leverantörer begränsningar av antalet godkända reparatörer som uppfyller de kriterier leverantören har fastställt. I förordningen kan inte heller föreskrivas var de godkända verkstäderna skall befinna sig. Ordföranden beaktade också att domstolen inte kan tvinga en leverantör att ingå ett avtal med en reparatör som uppfyller leverantörens alla normer för kundservice, även om leverantören valt ett system med selektiv distribution enligt förordning 1400/2002 och inte uppfyller villkoren för gruppundantag med avseende på auktoriserade reparatörer. Ordföranden beslutade att en sådan skyldighet att ingå avtal inte kan härledas ur den passus i förordning 1400/2002 som käranden nämner och inte heller ur några andra bestämmelser i förordningen. Om en leverantör som inom ramen för förordning 1400/2002 valt ett system med selektiv distribution underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt gruppundantaget i fråga om valet av verkstäder leder det bara till att gruppundantaget inte längre är tillämpligt på leverantören, med allt vad detta för med sig. Om gruppundantaget inte längre är tillämpligt leder det enligt ordföranden inte till att leverantören har en skyldighet att ingå ett avtal med en verkstad som uppfyller leverantörens alla normer.

Högsta domstolen i Nederländerna, den 3 december 2004, C03/213HR, käranden mot Coöperatieve Bloemenveiling FloraHolland U.A., som är rättsinnehavare till Coöperatieve Bloemenveiling Holland B.A. (kassation)

Coöperatieve Bloemenveiling Holland B.A. (BVH) anordnar blomsterauktioner. Innan de blommor som erbjuds till försäljning på auktion kan auktioneras ut måste de "behandlas" (förberedas för auktion). Sedan 1990 har käranden haft ett avtal med BVH om att behandla spanska nejlikor för flera auktionssäsonger. År 1998 upptäckte käranden att BVH i strid med avtalet hade instruerat andra tredje parter än käranden att behandla spanska nejlikor. Käranden begärde ersättning från BVH.

I grund och botten gällde tvisten hur avtalet skulle tolkas. Käranden ansåg sig ha ensamrätt att behandla alla nejlikor som erbjuds till försäljning på auktion. BVH ansåg för sin del att käranden hade ensamrätt att behandla alla nejlikor som erbjuds till behandling på auktionen. Till skillnad från distriktsdomstolen i Haag instämde domstolen i Haag i princip i kärandens argumentering. Domstolen i Haag konstaterade att en sådan tolkning av avtalet skulle strida mot § 6 i konkurrenslagen och artikel 81 i EG-fördraget och att detta skulle leda till en (partiell) ogiltigförklaring.

Högsta domstolen i Nederländerna slog fast att domstolen i Haag borde ha tillkännagett om den ansåg att avtalet redan haft till syfte eller resultat att begränsa konkurrensen och varför så hade skett. Trots allt kunde slutsatsen att avtalet begränsade konkurrensen endast dras på grundval av en omfattande granskning av bevisen i form av en marknadsanalys, som dock inte verkar ha ägt rum av det omtvistade beslutet att döma. Domstolen i Haag hade inte heller

beaktat avtalets ogynnsamma påverkan på handeln mellan medlemsstater, kravet på märkbar påverkan eller möjligheten att ärendet i fråga är bagatellartat i den mening som avses i § 7 i konkurrenslagen. Högsta domstolen i Nederländerna upphävde Haag-domstolens dom och hänsköt målet till domstolen i Amsterdam för att denna skulle undersöka målet ytterligare och fatta ett beslut.

Domstolen i Haag, den 16 december 2004, 03/1647, 04/87 och 04/1033, Dekker Breeding B.V. mot Sunfield Holland B.V (nr 03/1647) och Sunfield Holland B.V. mot Dekker Breeding B.V. (nr 04/87 och 04/1033). (överklagande av beslutet i det interimistiska förfarandet)

Dekker är ett företag som är inriktat på odling av olika krysantemumsorter. Sunfields verksamhet består av odling av krysantemumsorter (sticklingar) till odlare. Ett systerföretag till Dekker är också verksamt på marknaden för odling av krysantemumsorter. Ett gemensamt företag som bildats av Sunfield och Van Zanten Cuttings B.V. är verksamt på marknaden för odling av krysantemumsorter.

År 1991 ingick Dekker och Sunfield ett licensavtal som begränsar såväl Sunfields försäljning som dess produktion. Dekker sade upp licensavtalet den 1 januari 2004. Sunfield riktade en hemställan till ordföranden för domstolen i Haag bland annat om att Dekker skall åläggas att ta tillbaka uppsägningen av avtalet. Dekker överklagade delvis den dom som rättens ordförande meddelat, enligt vilken Dekkers uppsägning av avtalet utgjorde ett missbruk av rättigheter och att Dekker strikt måste iaktta det licensavtal som ingåtts med Sunfield utan att tillämpa de begränsningar som gäller odlarnas identitet och mängden produktionsmaterial som Sunfield eventuellt kan leverera.

Domstolen i Haag behandlade först frågan om huruvida begränsningarna i licensavtalet gällande identiteten för Sunfields köpare och mängden planteringsmaterial som skall produceras av Sunfield fortfarande har rättslig giltighet. Enligt domstolen omfattas licensavtalet inte av gruppundantaget enligt förordning 240/1996 (avtal om tekniköverföring). Enligt artikel 3 (ingressen samt punkterna 4 och 5) gäller gruppundantaget inte begränsningar av försäljning och produktion, som det föreskrivs om i klausulen i fråga. Enligt förordning 772/2004 (som ersatte förordning 240/1996 den 1 maj 2004) förbjuds i princip inte en produktionsbegränsning som ålagts en licenshavare i ett icke-ömsesidigt avtal. Enligt domstolen översteg parternas gemensamma marknadsandel inte det tröskelvärde som föreskrivs i förordning 772/2004, och därmed omfattas produktionsbegränsningen av undantaget.

Domstolen slog fast att Dekker hade rätt att säga upp licensavtalet med verkan från den 1 januari 2004. Det följer av domstolens prövning att eftersom det inte fanns något individuellt undantag hade Dekker ingen rätt att ålägga begränsningar som gällde identiteten hos Sunfields köpare och mängden planteringsmaterial som skulle produceras till den 1 maj 2004.

Sverige

I sin dom av den 23 december 2004 i mål T 2280-02 avvisade Högsta domstolen i Sverige den klagandes yrkande om att förhandsavgörande från EG-domstolen skall inhämtas och fastställde hovrättens domslut i den del prövningstillstånd har beviljats. Den klagande hävdade bland annat att en klausul i ett riksomfattande standardavtal innebar att det var fråga om ett förbjudet konkurrensbegränsande avtal och att det därför borde vara ogiltigt enligt artikel 81.2 i EG-fördraget och enligt motsvarande bestämmelse i den svenska konkurrenslagen. Högsta domstolen konstaterade dock att det inte hade påvisats att handeln

mellan medlemsstater skulle ha kunna påverkas och undersökte därför förfarandet i fråga enbart mot bakgrund av de nationella konkurrensreglerna.

I ett beslut av den 9 december 2004 i mål nr Ö 1891-03 avslag Högsta domstolen en klagan från Luftfartsverket över domvilla och ansökan om resning. Högsta domstolen beslutade också att inte inhämta förhandsavgörande från EG-domstolen i ärendet. I sin dom kommenterade Högsta domstolen också tolkningen och tillämpningen av artikel 82 i EG-fördraget.

Storbritannien

Days Medical Aids Ltd mot (1) Pihsiang Machinery Manufacturing Co Ltd (2) Pihsiang Wu vid namn Donald PH Wu (3) Chiang Ching-Mung Wu vid namn Jenny Wu (dom meddelad av Langely J i överrätten (Chancery Division) den 29 januari 2004)

Käranden väckte talan mot avtalsbrott. Enligt avtalet i fråga hade den förstnämnde svaranden år 1996 mot betalning av 1 108 US-dollar utsett käranden till ensamåterförsäljare i Europa av den förstnämnde svarandens handikappmopeder under en femårsperiod. Det exklusiva avtalet kunde förlängas med fem år i taget bland annat på det villkoret att det käreande företaget betalade en avgift på 100 000 US-dollar till den förstnämnde svaranden. Käranden hävdade att den förstnämnde svaranden senare hade brutit mot bestämmelserna om ensamrätt i avtalet genom att leverera mopeder till ett företag som en tidigare direktör för det käreande företaget var delaktig i och gjorde dessutom gällande att den förstnämnde svaranden till sist hade slutat leverera handikappmopeder till käranden. Till sitt försvar anförde den förstnämnde svaranden att avtalet var ogiltigt av det skälet att det stred mot artikel 81.1 i EG-fördraget och därför att det utgjorde en oskälig begränsning av handeln enligt engelsk lagstiftning.

Domstolen konstaterade att avtalet hade varken till syfte eller till resultat att begränsa konkurrensen och därför inte var i strid med artikel 81.1 i EG-fördraget. Därför kunde avtalet inte vara ogiltigt enligt artikel 81.2 i EG-fördraget. Domstolen ansåg emellertid också att om avtalet hade stridit mot artikel 81.1 i EG-fördraget skulle det inte ha omfattats av ett undantag enligt gruppundantagsförordningen för vertikala avtal (förordning nr 2790/1999) eftersom avtalets bestämmelser om förlängning av löptiden i praktiken innebar att den avtalsenliga ensamrätten gällde mer än fem år. Enligt samma tankegång konstaterade domstolen att om avtalet hade stridit mot artikel 81.1 i EG-fördraget skulle det inte ha uppfyllt villkoren i artikel 81.3 (även om förordning 1/2003 ännu inte trätt i kraft när domen meddelades och domstolen därför inte skulle ha kunnat konstatera att det inte fanns någon grund för rättsliga åtgärder av det skälet att artikel 81.3 var tillämplig på avtalet).

Domstolen ansåg att enligt engelsk ”common law” skulle ensamrättens löptid ha inneburit att den utgjorde en oskälig begränsning av handeln. Domstolen ansåg emellertid att den inte kunde tillämpa ”common law”-doktrinen eftersom avtalet inte stred mot artikel 81.1 i EG-fördraget. Domstolen konstaterade att tillämpningen av nationell lagstiftning för att ogiltigförklara en bestämmelse i ett avtal som inte var i strid med artikel 81.1 i EG-fördraget skulle ha stridit mot de principer som fastställts till exempel i mål Bundeskartellamt mot Volkswagen och VAG Leasing (mål C-266/93). Därför godkändes kärandens yrkande om att ett avtalsbrott skall konstateras och yrkandets basvärde beräknades till 10,2 miljoner brittiska pund.

Bernard Crehan mot (1) Inntrepreneur Pub Company (CPC) (2) Brewman Pub Group, (appellationsdomstolen, dom av den 21 maj 2004)

Bernard Crehan överklagade en dom som meddelats av en domstol i första instans, i vilken hans krav på skadestånd från den förstnämnde svaranden med anledning av en överträdelse av artikel 81.1 i EG-fördraget avslogs. Bernard Crehan hade hyrt två pubar som ägdes av de förstnämnda svarandena. I båda hyresavtalen ålades Crehan att köpa öl från Courage, ett ledande brittiskt bryggeri. Pubarna visade sig vara mycket förlustbringande och Bernard Crehan avstod från hyresavtalen. Courage väckte talan om att de utestående skulderna skulle återkrävas. Bernard Crehan krävde också för sin del skadestånd och att detta skadestånd skulle dras av från det belopp han eventuellt var skyldigt Courage och han anslöt sig till IPC som svarande part i förfarandet. Crehan hävdade att hyresavtalen han ingått, inklusive skyldigheten att köpa ölet från en viss leverantör, stred mot artikel 81.1 i EG-fördraget och att hans affärsverksamhet gått med förlust därför att han inte kunnat konkurrera med pubarna i grannskapet som utan motsvarande köptvång kunnat köpa öl till nedsatta priser och därför kunnat sälja det billigare till sina kunder.

Domstolen i första instans ansåg att hyresavtalen och köptvånget inte var i strid med artikel 81.1 i EG-fördraget och att Bernard Crehan inte kunde kräva skadestånd på grundval av sådana bestämmelser i nationell lagstiftning som hindrade personer från att väcka talan med stöd av olagliga avtal som de var avtalsparter i.

Bernard Crehan överklagade till appellationsdomstolen som i sin tur hänsköt ärendet till EG-domstolen med stöd av artikel 234 i EG-fördraget. Till följd av EG-domstolens dom godkände appellationsdomstolen Bernard Crehans överklagande och vissa frågor remitterades till domstolen i första instans för förnyad prövning. I samband med den förnyade prövningen konstaterade domstolen i första instans att köptvånget i hyresavtalen inte stred mot artikel 81.1 i EG-fördraget bland annat därför att de inte uppfyllde kraven i den första delen av det test som användes i målet Delimitis mot Henninger Brau AG, Rec. 1991, s. I-935. Domstolen i första instans höll emellertid med om att Bernard Crehans misslyckande med sin affärsverksamhet orsakades av tvånget att köpa ölet från en viss leverantör och att Crehan, trots att han var part i avtalet, inte delade något ansvar för överträdelsen av artikel 81.1 i EG-fördraget.

Bernard Crehan överklagade denna dom till appellationsdomstolen. Appellationsdomstolen upphävde den dom som meddelats av domstolen i första instans och ansåg att kraven i båda delarna av Delimitis-testet uppfylldes med avseende på hyresavtalen för pubarna och tvånget att köpa öl från en viss leverantör. I sin slutsats tog domstolen särskilt hänsyn till Europeiska kommissionens beslut i ärendena Whitbread, Bass och Scottish & Newcastle. Till exempel i ärendet Whitbread hade Europeiska kommissionen konstaterat att köptvång av det slag som ålagts Bernard Crehan uppfyllde kraven i den första delen av Delimitis-testet. I de nämnda besluten hade Europeiska kommissionen ansett att pubavtal som ingåtts med bryggerier som hade mindre marknadsandelar än Courage uppfyllde kraven i den andra delen av Delimitis-testet. Appellationsdomstolen drog därför slutsatsen att domaren vid domstolen i första instans borde ha konstaterat att kraven både i den första och den andra delen av Delimitis-testet uppfylldes.

Därför beviljade appellationsdomstolen Bernard Crehan preliminärt skadestånd på sammanlagt 131 336 brittiska pund plus ränta.

Unipart Group Ltd mot (1) O2 (UK) Ltd (tidigare BT Cellnet Ltd) (2) Call Connections Ltd (appellationsdomstolen, dom av den 30 juli 2004)

I detta mål prövade appellationsdomstolen i England ett överklagande mot en dom som meddelats av en domstol i första instans. I domen avvisades en talan om en påstådd överträdelse av artikel 81.1 i EG-fördraget.

Domaren i domstolen i första instans hade avvisat Uniparts talan där företaget påstod att den förstnämnde svaranden hade överträtt artikel 81.1 genom sitt påstådda förfarande att i sina avtal om försäljning av samtalstid till självständiga leverantörer av mobiltelefonitjänster införa en policy som gör det omöjligt för konkurrenterna att uppnå en lönsam priskostnadsmarginal. I sin talan hade Unipart gjort gällande att de priser som självständiga tjänsteleverantörer, t.ex. Unipart, måste betala för sådana tjänster var så höga att de fick en betydande konkurrensnackdel jämfört med tjänsteleverantörer som ägdes eller kontrollerades av svarandena, särskilt eftersom svarandena påstods korssubventionera dessa. Enligt Unipart var dess avtal att betala sådana priser en del av ett avtal som stred mot artikel 81.1 i EG-fördraget.

Svarandena hävdade inför en domstol i första instans att även om en sådan policy hade funnits och införts (vilket de förnekade) skulle den inte ha införts på grundval av ett "avtal" enligt artikel 81.1 i EG-fördraget. Svarandenas begäran om en summarisk dom för att avvisa talan godkändes och domaren i domstolen i första instans konstaterade att ett eventuellt sådant förfarande skulle ha varit ensidigt från svarandenas sida. Unipart överklagade beslutet.

Appellationsdomstolen tillämpade domen i målet Bayer AG mot Europeiska kommissionen (förenade målen C-2/0P & C-3/01P) och bekräftade att ett väsentligt inslag i ett avtal enligt artikel 81.1 var ett samförstånd mellan minst två parter. Ensidiga åtgärder kunde ifrågasättas endast enligt konkurrensreglerna i artikel 82 i EG-fördraget, och enligt sistnämnda artikel var en dominerande ställning på marknaden en nödvändig förutsättning för ansvarighet. Appellationsdomstolen ansåg att svarandens metoder för att fastställa priser inte var föremål för ett avtal mellan parterna. Den fann att domaren i domstolen i första instans hade haft rätt i sitt konstaterande att prissättningsmetoderna var ensidiga och föll utanför tillämpningsområdet för artikel 81.1. Appellationsdomstolen tillämpade domen i målet Richard Cound Ltd mot BMW (GB) Ltd, EuLR 1997, s. 277 och påpekade att enbart det faktum att förfarandet hade avtalseffekt inte hindrade att det var fullständigt ensidigt. Enligt appellationsdomstolen hade Unipart inte gått med på eller samtyckt till den påstådda policyn som gick ut på att pressa konkurrenterna så att de fick det svårt att uppnå en lönsam priskostnadsmarginal.